

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2007–2008)

FOR BUDSJETTÅRET 2008

Utgiftskapitler: 1800–1870, 2440 og 2490

Inntektskapitler: 4800–4860, 5440, 5490, 5582, 5680 og 5685

Innhold

Del I

Innledende del	9
1 Hovedmål og strategier i energipolitikken	11
1.1 Olje og gass	11
1.2 Energi	14
1.3 Vannressurser	16
1.4 Klima og energi	17
2 Oversikt over budsjettforslaget	19
2.1 Bruk av stikkordet «kan overføres»	22

Del II

Budsjettforslag	23
Programområde 18 Olje- og energiformål	25
<i>Programkategori 18.00 Administrasjon</i>	<i>25</i>
Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	28
Kap. 4800 Olje- og energidepartementet	30
<i>Programkategori 18.10 Petroleum</i>	<i>34</i>
Kap. 1810 Oljedirektoratet	36
Kap. 4810 Oljedirektoratet	37
<i>Programkategori 18.20 Energi og vannressurser</i>	<i>40</i>
Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	42
Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat	44
Kap. 2490 NVE Anlegg	47
Kap. 5490 NVE Anlegg	49
Kap. 4829 Konesjonsavgiftsfondet	49
Kap. 5582 Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	50
<i>Programkategori 18.25 Energiomlegging</i>	<i>51</i>
Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon	53
Kap. 4825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon	54
<i>Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering</i>	<i>57</i>
Kap. 1830 Forskning	57
Kap. 1831 Miljøvennlig gassteknologi	69

Kap. 4831 Miljøvennlig gassteknologi	70
Kap. 1832 Internasjonalisering	70
Kap. 1833 CO ₂ -håndtering	75
<i>Programkategori 18.60 Statsforetak</i>	<i>79</i>
Kap. 4860 Statnett SF	79
Kap. 5680 Innskuddskapital i Statnett SF	80
<i>Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet</i>	<i>82</i>
Kap. 1870 Petoro AS	83
Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleums virksomheten	87
Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleums virksomheten	88
Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	90
Kap. 5685 Aksjer i StatoilHydro ASA	90

Del III

Andre saker	93
4 Prosjekt under utbygging	95
5 Olje- og energidepartementets utgreiing om likestilling og oppfølging av IA-avtalen	97
5.1 Likestilling	97
5.2 Oppfølging av IA-avtalen	99
6 Tilrettelegging for kraftutveksling mellom Noreg og Nederland	101
7 Innføring av ny måle- og kommunikasjonsteknologi i kraftmarknaden	102
8 Fornyng, organisasjons- og strukturendringar innanfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde	103
8.1 Retningslinjer for vindkraftanlegg og små vasskraftverk	103
8.2 Omdanning av Gassnova til statsforetak	103

8.3	Heimfallsordninga	103
8.4	Nasjonal strategi for petroleums- næringa	104
9	Olje- og energidepartementets beredskapsarbeid	105
10	Sektorovergripande miljøvernpolitikk	107
10.1	Miljøutfordringar - status og utviklingstrekk	107
10.2	Regjeringas miljøpolitikk på petroleums- og energiområdet	109
10.3	Rapport om aktiviteten i 2006	109
10.4	Tiltak som er aktuelle på kort og lang sikt for å løyse eksisterande og førebyggje nye miljø- og ressurs- problem	111

11	Grøn stat – innføring av miljøleing i statlege verksemdar	116
-----------	--	------------

	Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2008, kapitlene 1800- 1870, 2440, 2490, 4800-4860, 5440, 5490,5582, 5680 og 5685	118
--	---	------------

Vedlegg 1

	Den finansielle utviklingen i Konesjons- avgiftsfondet	126
--	---	-----

Vedlegg 2

	Lederes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak under Olje- og energidepartementet	127
--	---	-----

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Finansiering av Norsk Olje- museum	29	Tabell 3.10	SDØEs olje- og gassreserver	85
Tabell 3.2	NVE Anleggs kapitalbalanse	47	Tabell 3.11	Gjennomsnittlig realisert oljepris for SDØE i 2004-2006, samt pris- forutsetninger for 2007 og 2008 ..	85
Tabell 3.3	Økonomiske nøkkeltall for NVE Anlegg	47	Tabell 3.12	Kapitalbalansen for SDØE	85
Tabell 3.4	Oversikt over inntektene til Energi- fondet for perioden 2006-2008 ...	54	Tabell 3.13	SDØEs kontantstrøm	86
Tabell 3.5	Aggregerte energiresultat og disponering av Energifondets midler i 2005 og 2006	55	Tabell 4.1	Investeringsanslag, prosjekt under utbygging	95
Tabell 3.6	Fordeling av bevilgning under kap. 1830, post 50 til forskning i regi av Norges forskningsråd	59	Tabell 5.1	Kvinnedelen av talet på tilsette, leiarar og nyrekrutterte	98
Tabell 3.7	Finansiering av INTSOK	71	Vedlegg 1		
Tabell 3.8	Finansiering av Petrad	73	Tabell 1.1	Oversikt over den finansielle utviklingen i Konsesjonsavgifts- fondet	126
Tabell 3.9	Nøkkeltall for Statnett konsern ...	81			

Oversikt over bokser

Boks 3.1	Prosjektet «Active Use of Passive Seismic»	64	Boks 3.2	Prosjektet «Kontraroterende turbin»	65
----------	---	----	----------	-------------------------------------	----

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2007–2008)

FOR BUDSJETTÅRET 2008

Utgiftskapitler: 1800–1870, 2440 og 2490

Inntektskapitler: 4800–4860, 5440, 5490, 5582, 5680 og 5685

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 14. september 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

*Del I
Innledende del*

1 Hovedmål og strategier i energipolitikken

Olje- og energidepartementets (OED) hovedoppgave er å tilrettelegge for en helhetlig og verdiskapende energipolitikk basert på effektiv og miljøvennlig utnyttelse av naturressursene.

1.1 Olje og gass

Regjeringens overordnede mål for petroleumsvirksomheten er å sikre langsiktig forvaltning og verdiskaping på norsk kontinentalsokkel innenfor miljømessig forsvarlige rammer og i sameksistens med andre næringer.

Petroleumsvirksomheten er en internasjonal næring og virksomheten i Norge påvirkes av den internasjonale utviklingen. Det internasjonale energibildet har de siste årene vært preget av sterk økning i etterspørselen etter energi, tiltakende knapphet på produksjonskapasitet og økning både i produksjonskostnadene og markedsprisene på energi. Bildet er også preget av stadig sterkere tiltak mot utslipp av klimagasser knyttet til produksjon og forbruk av fossile brensler.

De internasjonale forutsetningene legger føringer på virkemiddelbruken og mulighetene til å nå målene en setter seg i energipolitikken.

Petroleumsvirksomheten er av stor betydning for Norge. Den utgjør en viktig del av norsk økonomi og har i høy grad bidratt til industriell utvikling og utviklingen av det norske velferdssamfunnet. En stor del av inntektene tilfaller staten og bidrar til statens sterke finansielle stilling. I 2006 var statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på vel 350 mrd. kroner og sektoren bidro med 25 pst. av den totale verdiskapingen i Norge.

For petroleumsvirksomheten på norsk sokkel, hvor kostnadsnivået er relativt høyt, er en oljepris på et høyt nivå viktig. Oljeprisen påvirker i stor grad også prisen på norsk gass. De siste årene har oljeprisen økt mye; mens oljeprisen i 1990-årene lå mellom 15 og 20 USD/fat har prisen de siste to til tre årene stort sett ligget mellom 50 og 80 USD/fat. Departementet antar at oljeprisen vil kunne ligge på dette nivået også de neste årene.

35 pst. av Norges anslåtte ressursbase på 13 mrd. Sm³ oljeekvivalenter er produsert. Uoppdagede ressurser utgjør vel en fjerdedel av ressursbasen. Det er viktig med en jevn lete- og utbyg-

gingsaktivitet for å sikre en effektiv utnyttelse av de gjenværende ressursene.

Etter om lag ti år med stabil oljeproduksjon rundt 3 mill. fat per dag har oljeproduksjonen de siste årene vært fallende og lavere enn prognosene. Norsk oljeproduksjon i 2006 var om lag 2,8 mill. fat olje per dag (inkludert NGL og kondensat). Gassalget er økende, og i 2006 var det på om lag 88 mrd. Sm³. I de kommende årene forventes en ytterligere økning i gassalget.

Departementets tall og prognoser viser at det er høy aktivitet i oljenæringen. I 2006 ble det investert for om lag 95 mrd. kroner på kontinentalsokkelen. Også for de neste årene er det forventet et høyt investeringsnivå.

Deler av norsk kontinentalsokkel blir i dag definert som modne områder - det vil si områder med kjent geologi, godt utbygd infrastruktur, avtakende produksjon og økende enhetskostnader. Mer enn 40 pst. av all påvist olje er i de 20 største feltene, og det er i disse områdene fremdeles et betydelig potensial for verdiskaping ved å øke utvinningsgraden, effektivisere driften og påvise og bygge ut ressurser i nærheten av den etablerte infrastrukturen.

Oljedirektoratet (OD) har vurdert potensialet for reservetilvekst i modne områder og har på denne bakgrunn etablert en målsetting om at det skal modnes fram 5 mrd. fat olje innen 2015. Dette tilsvarer oljereservene i to Gullfaksfelt. Målsettingen er et strekkmål for industrien og myndighetene. I løpet av 2005 og 2006 ble det modnet fram 0,85 mrd. fat olje etter denne definisjonen. Generelt har allikevel reservetilgangen vært betydelig lavere enn produksjonen.

Departementet følger utviklingen på kontinentalsokkelen for å oppnå størst mulig verdiskaping fra virksomheten for det norske samfunnet. For å styrke denne oppfølgingen i modne områder har departementet etablert et system for en mer strukturert oppfølging av felt i drift. Målet er å få ut mer av ressurspotensialet i modne områder. På bakgrunn av innrapporterte data fra operatørselskapene gjennomfører departementet og OD årlig en analyse av utviklingen på felt i drift, kalt prestasjonsindikatoranalyse for felt (PIAF). PIAF innebærer at utviklingen på feltene måles relativt til utviklingen på andre felt og at feltene rangeres i forhold til hverandre. Denne rangeringen legger

grunnlag for myndighetenes prioritering av hvilke felt og områder det bør brukes mest ressurser på å følge opp. PIAF er blant annet et nyttig verktøy for at myndighetene skal være pådriver og følge opp ODs målsetting om å modne fram 5 mrd. fat olje innen 2015.

Troll videreutvikling er det mest betydningsfulle utbyggingsprosjektet på kontinentalsokkelen som er under vurdering. Trollfeltet utgjør nær halvparten av Norges samlede gassreserver, men inneholder også noen av de største gjenværende oljereservene. Produksjonen på Troll forventes å vare ut over 2050, og det er betydelige utfordringer knyttet til å planlegge optimal utvinningsstrategi i et slikt tidsperspektiv. Tidsperspektivet gjør at Troll videreutvikling er et helt spesielt prosjekt som krever aktiv oppfølging fra myndighetshold for å sikre den nødvendige langsiktighet i både olje- og gassutvinningen.

Utfordringene er særlig knyttet til at økt gassproduksjon fra Troll vil påvirke oljeuttaket. Oppgaven er derfor å finne balansen mellom olje- og gassuttaket som gir de største verdiene for samfunnet. For øvrig vil økt gassuttak fra Troll øke behovet for elektrisk kraft som vil medføre en økning i kraftterspørselen innen Bergensregionen. Dette er en konsekvens av at energiforsyningen til gassproduksjonen på Troll A er basert på kraft fra land. Det er dialog med rettighetshaverne for å se nærmere på flere av disse utfordringene knyttet til Troll videreutvikling.

En ny gasstransportørledning - Skanled - vurderes bygget fra Kårstø til Østlandet (Grenland), Vest-Sverige og Nord-Jylland i Danmark. Prosjektet har sin bakgrunn i et industrielt ønske om å sikre stabile, langsiktige og konkurransedyktige energileveranser ved de aktuelle landingspunktene. Etan vil bli benyttet av den lokale petrokjemiske industrien i Grenland og erstatte transporten med skip fra Kårstø til Rafnes. Det ligger til rette for at private aktører fullfinansierer rørledningen. I tillegg er all transportkapasitet i rørledningen reservert. Gassco fortsetter å arbeide med det kommersielle grunnlaget for etableringen av et slikt rør. Beslutning om gjennomføring vil tas i 2009, med en eventuell ferdigstillelse av rørledningen i 2012.

En effektiv utnyttelse av ressursene på norsk kontinentalsokkel forutsetter kompetanse og finansiell styrke hos aktørene/selskapene. Det er også viktig med mangfold og konkurranse blant selskapene. Med sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet vil myndighetene ha en særlig oppmerksomhet rettet mot dette.

StatoilHydro vil være en kompetent aktør i alle faser av virksomheten og en sentral aktør i den

videre utviklingen av norsk sokkel. Selskapet har en vesentlig del av sin reservebase i Norge og dermed sterk egeninteresse i å utvikle sin norske virksomhet best mulig. Slike sammenslåinger er likevel heftet med usikkerhet. Om sammenslåingen blir vellykket vil avhenge av StatoilHydro ASAs evne til å utvikle selskapets vekstmuligheter, samt til å effektivisere virksomheten.

Sammenslåingen vil få betydning for forvaltningen og oppfølgingen av norske olje- og gassresurser. Dette gjør det nødvendig å styrke myndighetsapparatet i forhold til virksomheten på norsk sokkel.

Hydro og Statoil har i mange sammenhenger utfordret hverandre i sentrale prosjekter, og frem til nå har forvaltningsmyndighetene hatt stor nytte av konkurrerende innspill fra Statoil og Hydro. Sammen med innspill fra andre selskaper på sokkelen har dette gitt myndighetene verdifull informasjon om helheten på sokkelen. Dette har også redusert problemstillinger knyttet til asymmetrisk informasjon, blant annet ved at myndighetene kan sammenholde innspill fra ulike konkurrerende selskaper. Til sammen har dette gitt myndighetene et godt grunnlag for å treffe beslutninger - eksempelvis ved lisenstildelinger - som maksimerer verdiskapingen for norsk petroleumsvirksomhet.

Det forventes at myndighetsapparatet i fremtiden i større grad selv må fremskaffe alternative vurderinger. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningene til OED, OD og Petoro AS med om lag 50 mill. kroner. Styrkingen tar sikte på å avhjelpe de utfordringene sammenslåingen reiser for muligheten til å drive en effektiv ressursforvaltning og ivaretagelse av statlige eierandeler.

Regjeringen vil i tiden framover følge nøye med på hvordan StatoilHydro opptrer. Selskapet har på lik linje med andre aktører en forpliktelse til å lete, bygge ut og drive olje- og gassfelt i tråd med god ressursforvaltning. Sammenslåingen vil også kunne påvirke markedsstrukturen i leverandørmarkedet på norsk sokkel.

For å sikre et mangfold av aktører og høy leteaktivitet på norsk sokkel har myndighetene de senere årene ført en svært aktiv konsesjonspolitikk. I forbindelse med TFO 2006 (tildeling i forhåndsdefinerte områder) ble det tildelt 58 utvinningstillatelser til i alt 40 selskaper. Målt i antall utvinningstillatelser er dette den største tildelingen på norsk sokkel noensinne. Siden TFO-tildelingene startet i 2003 har tildelt areal, antall utvinningstillatelser og antall selskap som har mottatt utvinningstillatelser økt hvert år. Norsk sokkel tiltrekker seg for tiden mange nye selskaper.

Vi ser nå positive resultater av de siste års aktive letepolitikk. OD antar at det vil bli boret

rundt 30 brønner i løpet av 2007. Dette er det høyeste antallet brønner siden 2001. Vi ser en positiv utvikling hvor leteaktiviteten kommer opp på et nivå som vil bidra til at de uoppdagede ressursene på sokkelen påvises.

Den aktive konsesjonspolitikken de siste årene har ført til at mange mindre og nye selskaper er blitt tildelt et høyt antall utvinningstillatelser. Foreløpig har disse selskapene hovedsakelig arbeidet med prospekterevaluering og seismisk innsamling. I år ser vi også at flere brønner blir operert av nye selskaper på sokkelen. Nyetablerte selskaper vil stå for en økende andel av boreoperasjonene i tiden framover.

Det er nå betydelig interesse og optimisme knyttet til petroleumsvirksomheten i Barentshavet sør. Stadig flere selskaper ønsker å delta aktivt i dette området, som kan bli en betydelig petroleumssprovinns i tiden framover. Dette kan få stor betydning for lokal og regional næringsutvikling. Petroleumssaktivitet i nordområdene er også underlagt de strengeste miljøkravene på norsk sokkel. Miljøhensyn vil derfor være viktig ved vurdering av nye utbygginger i dette området.

Utbygging av Snøhvitfeltet som blir ferdigstilt nå i høst, har vært den første milepælen for å etablere petroleumsvirksomhet i Barentshavet sør. Hensynet til å skape grunnlag for ny næringsutvikling var en svært viktig begrunnelse ved myndighetenes behandling av utbyggingen.

Utsiktene til ny petroleumsvirksomhet i regionen er svært gode, og de største forventningene framover er knyttet til utbygging av Goliat. Konsekvensutredningsprosessen er igangsatt med sikte på å levere plan for utbygging og drift høsten 2008. Leveranser og underleveranser fra lokalt og regionalt næringsliv forventes å utgjøre en betydelig andel ved utbygging og drift. Utbyggingen vil utvilsomt bidra ytterligere til å styrke det industrielle miljøet i regionen.

Gjennom systematisk letevirksomhet i nærområdet til Snøhvitfeltet er det også påvist nye gassfunn i området. Dette vil kunne legge grunnlaget for å bygge ny kapasitet for gassproduksjon (tog II) på Melkøya utenfor Hammerfest. I tillegg er det gjort funn som Nucula, som har potensial for å bidra til å utvikle petroleumsvirksomheten i området. Hittil i år er tre letebrønner blitt avsluttet i Barentshavet, og i henhold til dagens planer vil ytterligere en eller to bores innen årets utløp.

Blant tiltakene i regjeringens nordområdesatsing er en «aktiv tildelingspolitikk i Barentshavet for å følge opp leteresultater og behovet for ytterligere letearealer». Interessen for Barentshavet er økende, i TFO 2006 ble det tildelt fire nye utvinningstillatelser i Barentshavet, og fire av selska-

pene som ble tildelt tillatelser er nye i Barentshavet. I utlysningen for TFO 2007 er TFO-området i Barentshavet utvidet ytterligere. I forbindelse med 20. konsesjonsrunde vil departementet invitere til nominasjoner senere i år, og områdene vil lyses ut i 2008. Barentshavet sør er et meget aktuelt område i den sammenheng. Tildeling av konsesjoner skal etter planen skje i første kvartal 2009.

Som en oppfølging av St.meld. nr. 8 (2005-2006) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplanen) har OD sommeren 2007 drevet seismikkinnsamling utenfor Lofoten og Vesterålen. Undersøkelsene bidrar til å øke kunnskapsgrunnlaget før oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010. Satsingen på geologisk kartlegging fortsetter i 2008 med en dobling av bevilgningen til 140 mill. kroner til videre kartlegging av Nordland VII og Troms II.

Nordområdene er et strategisk satsningsområde for regjeringen. Strategien skal baseres på økt kunnskap, god ressursutnyttelse og et aktivt nærvær. Regjeringen vil videreutvikle samarbeidet med Russland, USA og andre vestlige land innenfor rammen av nordområdedialoger.

Regjeringen har, som en oppfølging av Soria Moria-erklæringen, satt i gang arbeidet med en nasjonal strategi for petroleumsnæringen. Formålet er å utvikle en nasjonal strategi for hvordan vi ønsker å utvikle olje- og gassressursene og næringen som er knyttet til utvinning av ressursene. I strategiprosessen involveres Topplederforum hvor oljeselskaper, leverandørselskaper, de ansattes organisasjoner, forskningssektoren og myndighetene er representert. Prosessen har en varighet på to år.

I strategiprosessen skal ulike utfordringer petroleumsnæringen står overfor, eller vil stå overfor, utredes og diskuteres av partene. Formålet med strategiarbeidet er at det skal defineres mål for hvordan vi ønsker å utvikle virksomheten, og at det skal legges fram forslag til virkemidler for å nå disse målene. Resultatet av strategiarbeidet vil dermed bidra til økt verdiskaping i petroleumssektoren og opprettholde en effektiv regulering av virksomheten.

Forskning og utvikling (FoU) er et viktig virkemiddel for å opprettholde og øke verdiskapingen på norsk sokkel. De største utfordringene for petroleumssektoren er knyttet til utvikling av nye og mer effektive leteteknologier og nye metoder og teknologier for å øke utvinningen fra eksisterende felt. Framtidig utvikling og verdiskaping på norsk sokkel vil være mer teknologisk krevende og kunnskapsintensiv enn tidligere, og forskning og teknologiutvikling vil derfor spille en avgjø-

rende rolle for å få mest mulig ut av våre olje- og gassressurser.

Offentlig FoU-finansiering bidrar til å finansiere forsknings- og utviklingsbehov som ellers ikke ville vært igangsatt. Dette gjelder spesielt langsiktig forskning og kompetansebygging. Utvikling av ny og mer bærekraftig petroleumsteknologi tilpasset utfordringene i nord utgjør en viktig komponent av regjeringens nordområdestrategi. Utvikling av slik teknologi utgjør en viktig del av Forskningsrådets petroleumsrelaterte FoU-program. Flere prosjekter som mottar støtte er rettet spesifikt inn mot nordområdene.

Norge har en velutviklet og internasjonalt konkurransedyktig industri innen petroleum. De industrielle aktørene er de viktigste pådrivere for nyskaping og økt konkurransekraft. Departementet vil arbeide for videreutvikling og internasjonalisering av næringsvirksomhet sammen med industrien.

For å sikre en langsiktig lønnsom utvikling av ressursene på norsk kontinentalsokkel, er det nødvendig at vi opprettholder og videreutvikler et sterkt kompetansemiljø innenfor denne næringen. Regjeringen vil fortsatt samarbeide med industrien og ulike kompetansemiljøer for å styrke konkurransekraften til olje- og gassindustrien.

Departementet vil bidra til et godt samspill mellom norskbasert leverandørindustri og operatører på norsk sokkel. Et velfungerende marked for varer og tjenester på norsk sokkel samt insentiver for innovasjon og teknologiutvikling er viktig for næringens konkurransekraft. Sammenslåingen mellom Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet vil kunne påvirke markedsstrukturen i leverandørmarkedet på norsk sokkel. Departementet vil derfor følge de konsekvenser fusjonen har for leverandørindustrien.

Regjeringen har som mål at norsk olje- og gassindustri skal videreutvikle seg og skape verdier gjennom aktiviteter utenfor norsk kontinentalsokkel. Regjeringen vil bidra til internasjonalisering av den norske olje- og gassnæringen. Dette vil gi næringen utviklingsmuligheter i tillegg til virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Samtidig vil erfaringene fra internasjonal virksomhet kunne bidra til bedre utnyttelse av ressursgrunnlaget på norsk kontinentalsokkel.

I 2006 omsatte petroleumsnæringen for om lag 50 mrd. kroner internasjonalt. Dette er en betydelig økning siden 2003 da omsetningen var om lag 35 mrd. kroner. Økningen har skjedd samtidig med en omfattende aktivitet på norsk sokkel.

Departementet vil arbeide for å tilrettelegge mulighetene for norskbasert olje- og gassindustri i Russland. Dette vil skje i samarbeid med INTSOK

og andre aktører som arbeider for næringsutvikling i nordområdene både på norsk og russisk side.

I 2006 startet en større satsing på bistand til utviklingsland når det gjelder petroleumsforvaltning og godt styresett som ble ytterligere intensivert i 2007. Dette er en felles satsing hvor OED samarbeider med Utenriksdepartementet, Finansdepartementet og Miljøverndepartementet. Hensikten er å gjøre den samlede norske petroleumskompetanse tilgjengelig for land som etterspør assistanse innenfor ressursforvaltning samt forvaltning av inntektene fra olje- og gassvirksomheten. Norsk olje- og gassindustri besitter også relevant kompetanse og vil derfor involveres gjennom INTSOK og Petrad.

Norge har siden 2003 deltatt i Extractive Industries Transparency Initiative (EITI). Initiativet tar sikte på å etablere innsyn i inntektsstrømmene fra olje-, gass- og gruveselskaper til vertskland. I dag deltar rundt 20 ressursrike utviklingsland som implementerende stater. I tillegg støttes initiativet av en gruppe giverland, herunder Norge, Storbritannia, USA og Tyskland. Norge er fra september 2007 vertskap for EITIs internasjonale sekretariat.

1.2 Energi

Et moderne samfunn er avhengig av sikker og tilstrekkelig tilgang på energi. Det gjelder for folk flest i hverdagen og for verdiskaping og arbeidsplasser.

Norge har en samlet energibruk per innbygger som ligger om lag på samme nivå som i våre naboland. Elektrisitet brukes imidlertid i større omfang enn i andre land. Det henger sammen med en stor kraftintensiv industri og en omfattende bruk av elektrisitet til oppvarming. I 2006 var den samlede energibruken innenlands 225 TWh (mrd. kilowattimer) og elektrisitetsforbruket var om lag 123 TWh.

Produksjonen av elektrisitet var i 2006 på om lag 121 TWh. Vannkraften er fortsatt helt dominerende i strømproduksjonen.

Gjennomsnittlig kraftpris på kraftbørsen i 2006 var vel 39 øre/kWh. Dette er nær 16 øre/kWh høyere enn i 2005.

De siste årene har det vært en viss økning i investeringene i ny elektrisitetsproduksjon, særlig vindkraft og småkraft. I 2006 ble det gitt konsesjon til vannkraftprosjekter med en samlet anslått produksjon på over 0,5 TWh/år. Nesten alle vannkraftprosjektene som fikk konsesjon ble pålagt miljøtiltak som minstevannsføring og andre avbøtende tiltak. Det ble gitt konsesjon til et nytt vindkraftverk

som kan gi en produksjon på nærmere 0,9 TWh/år.

Satsing på energieffektivisering, varme og elektrisitet fra fornybare energikilder er sentrale elementer i regjeringens politikk for utviklingen av en miljøvennlig energiforsyning. For å styrke utviklingen og bruk av miljøvennlig energi er det viktig å ha langsiktige og stabile rammebetingelser.

Det statlige selskapet Enova SF skal fortsatt være det sentrale organet for energiomleggingen. Enova forvalter midlene fra Energifondet. Inntektene til Energifondet budsjetteres til om lag 1 450 mill. kroner i 2008, en økning på om lag 660 mill. kroner eller over 80 pst. i forhold til 2007. Inntektene til Energifondet kommer fra et påslag på nettleien på 1 øre/kWh som anslås til om lag 740 mill. kroner i 2008, avkastning på 431 mill. kroner fra Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering (Grunnfondet) og en bevilgning på 200 mill. kroner i 2008 i forbindelse med at det opprettes en egen tilskuddsordning til fornybar elektrisitet. Renteinntektene på Energifondet budsjetteres til om lag 80 mill. kroner i 2008.

Grunnfondet ble opprettet i 2007 for å sikre en langsiktig og stabil satsing på energiomlegging. Regjeringen vil foreslå å styrke Grunnfondet med 10 mrd. kroner i 2009 og ytterligere inntil 10 mrd. kroner innen 2012.

Den økte rammen gir grunnlag for å styrke satsingen på alle områder innen fornybar energi og energieffektivisering. Det vil bli opprettet en egen støtteordning til infrastruktur for fjernvarme. Regjeringen tar sikte på innføre den nye støtteordningen for produksjon av elektrisk kraft fra fornybare energikilder fra 1. januar 2008. Enova skal forvalte ordningen. Dette innebærer at Enovas ansvarsområde utvides til å omfatte tilskudd til vannkraftproduksjon.

I løpet av 2006 har Enova inngått kontrakter som gir et samlet energieresultat på om lag 2,1 TWh/år. I 2006 har interessen for å investere i varmeprosjekter vært betydelig høyere enn tidligere. Enova ligger godt an til å klare sitt mål på 12 TWh økt fornybar energi og energieffektivisering i 2010 sammenlignet med 2001.

Mange tiltak, som avgifter, standarder og merkeordninger, er med å bygge opp under arbeidet med energiomlegging. Departementet arbeider nå med en egen ordning for energimerking av bygg. Departementet har også en utstrakt aktivitet rettet mot kommunene som har en sentral rolle i tilrettelegging for lokale energiløsninger og som selv forvalter en stor bygningsmasse. Utvalgte «Grønne energikommuner» skal være foregangskommuner.

Bioenergi er en viktig energiresurs og det er grunnlag for å utnytte og ta i bruk mer bioenergi til oppvarming. OED arbeider med en strategi for økt bruk av bioenergi i Norge.

OED gjennomgår nå ordningen med utkoblbart forbruk, og det vil vurderes alternative ordninger som tar hensyn til behovet for energiomlegging og fleksibilitet i overføringsnettet og kraftmarkedet.

Kraftsystemet er sårbart for svingningene i vannkraftproduksjonen. Regjeringen har som mål å sikre en bedre kraftbalanse. Det har i de siste årene blitt nødvendig å ha større oppmerksomhet knyttet til kraftsituasjonen i enkelte regioner. Bakgrunnen for dette er blant annet et økende forbruk av kraft i petroleumssektoren. Regjeringen arbeider for en mer robust kraftforsyning med økt produksjon, en mer effektiv energibruk, og en fortsatt utvikling av overføringsforbindelsene. Det nordiske og nord-europeiske kraftmarkedet er viktig for å jevne ut svingningene i produksjonen og begrense sårbarheten i systemet. Overføringsforbindelsene til utlandet er gradvis blitt forbedret. Høsten 2007 vil en ny kabel mellom Nederland og Norge bli satt i drift. Statnett skal gjennomføre omfattende investeringer i sentralnettet i de nærmeste årene.

Det tas sikte på å installere nye strømmålersystemer (toveiskommunikasjon) hos alle strømforbrukere for å bidra til mer korrekt avregning av strømforbruket, økt bevisstgjøring rundt eget forbruk og muligheter for mer tilpassede kontrakter i kraftmarkedet.

I tråd med Soria Moria-erklæringen gjennomfører regjeringen en evaluering av energiloven basert på en åpen og bred prosess. Regjeringen vil vurdere behovet for endringer i rammebetingelser for å sikre at utviklingen i energisystemet er i samsvar med målsettingene i energipolitikken.

Reguleringen av nettselskapenes økonomiske vilkår skal legge til rette for effektiv drift, utvikling og utnyttelse av nettet. Samtidig skal hensynet til forsyningssikkerheten sikres. Ny regulering trådte i kraft fra 2007. Sikkerheten i overføringene har fått økt oppmerksomhet de senere årene, særlig etter at ekstremvær har forårsaket skade.

Landets vannkraftressurser skal tilhøre allmennheten og forvaltes til felles beste. Regjeringen har sikret offentlig eierskap til vannkraften gjennom den provisoriske anordningen som ble vedtatt i august 2007. Anordningen opprettholder en eierstruktur basert på eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå, og sikrer at alle de offentlige kraftverkseierne bevarer rettighetene til vannkraften. Regjeringen har nå under arbeid forslag til lovendringer om hjemfall som tar

utgangspunkt i den provisoriske anordning om offentlig eierskap til vannkraften.

Det er nødvendig å effektivisere plan- og konsesjonsprosessene for energitiltak. I arbeidet med ny plan- og bygningslov skal det vurderes mekanismer som forhindrer unødvendige og forsinkende planprosesser parallelt med konsesjonsbehandlingen av energitiltak. I tillegg vil konsesjonsbehandlingskapasiteten i NVE bli styrket og særlig prosjekter som på kort sikt vil styrke forsyningssikkerheten i utsatte regioner vil bli prioritert.

Utbygging av små vannkraftverk og vindkraftanlegg utgjør en viktig del av satsingen på fornybar energi. Disse formene for energiproduksjon kan imidlertid komme i konflikt med viktige miljø- og samfunnshensyn. For å sikre at konfliktene i forhold til andre viktige hensyn er akseptable, har regjeringen styrket den regionale og nasjonale koordineringen av utbyggingen av småkraft og vindkraft. Retningslinjer for dette er fastsatt, og i utvalgte regioner blir behandlingen av konsesjonsøknader samordnet i tid og sett i sammenheng med konsesjonsbehandlingen av overføringsledningene. Dette skal bidra til en bedre vurdering av de samlede virkninger av flere potensielle utbygginger innenfor en region, og styrke grunnlaget for en mer effektiv og forutsigbar konsesjonsbehandling.

Det er et mål for regjeringen å sikre norsk kraftintensiv industri forutsigbare og gode rammebetingelser som kan legge til rette for langsiktig industriell aktivitet. Regjeringen er opptatt av å beholde og videreutvikle kraftintensiv industri i Norge. I tråd med Soria Moria-erklæringen arbeider derfor regjeringen med å finne gode løsninger for denne industrien innenfor rammen av EØS-avtalen. Regjeringen har en nær dialog med LO og norsk industri om saken. Det vises til nærmere omtale i St.prp. nr. 69 (2006-2007). Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med saken.

Energiforskningen har som hovedmål å bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av de norske energiressursene. Myndighetenes satsing skal bidra til økt verdiskaping, energiomlegging og utvikling av internasjonalt konkurransedyktig kompetanse og næringsliv på sikt. Satsingen på forskning og utvikling (FoU) er et sentralt element i regjeringens visjon om at Norge skal være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi.

OED har satt i gang et arbeid med å utarbeide en helhetlig strategi for forskning og teknologiutvikling innenfor energisektoren kalt Energi21. Strategien skal bidra til en koordinert og styrket

forsknings- og teknologiinnsats innenfor sektoren, der økt engasjement i energinæringen står sentralt.

OED har satt ned et utvalg som skal gjennomføre en utredning for å etablere et faktagrunnlag i forhold til både muligheter og risiko ved bruk av thorium til energiproduksjon på lang sikt. Utvalget vil foreta et mulighetsstudium basert på en gjennomgang av norske thoriumressurser og status for sentrale teknologiske forhold. Utvalget ventes å avlevere rapport rundt årsskiftet 2007/2008.

Det er en viktig oppgave å bidra til at norsk kraftkompetanse internasjonaleseres i enda større grad enn i dag for å vedlikeholde kompetansen og styrke rekrutteringen til bransjen, samt bidra til å opprettholde det industrielle miljøet. Høy kompetanse vil bidra positivt til å styrke kraftsektoren i utviklingsland med vannkraftpotensial. Norge skal øke sitt engasjement i utviklingssamarbeidet innenfor kraftsektoren. En sterk kompetansebase bygd opp i Norge er utgangspunkt for å være innovativ og konkurransedyktig internasjonalt. Departementet legger stor vekt på en tett dialog med energinæringen om disse spørsmålene. Det er etablert et Energiråd hvor olje- og energiministeren møter bransjen for å drøfte spørsmål knyttet til internasjonalisering.

1.3 Vannressurser

Norge har store vannressurser. Produksjon og overføring av fornybar energi medfører imidlertid miljøkonflikter, for eksempel ved inngrep i vassdrag og bruk av arealer. Et viktig mål er å sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar energi til en lavest mulig miljøkostnad. Regjeringen ønsker å øke den fornybare kraftproduksjonen, samtidig som naturmangfold, friluftsliv og store landskapsverdier må sikres.

For å forvalte vannkraftressursene på en økonomisk og økologisk bærekraftig måte, er det sentralt at både nye og eksisterende vannkraftinstallasjoner utnyttes så effektivt som mulig innen miljømessig akseptable rammer. Forsyningssikkerhet og god ressursutnyttelse er derfor viktige hensyn ved behandling av saker etter vannressurslovgivningen. NVEs sikkerhets- og miljøtilsyn skal kontrollere at sikkerhets- og miljøkrav blir fulgt. Regjeringen vil styrke dette arbeidet.

Den norske vassdragsnaturen har særlige kvaliteter, og Norge har et ansvar nasjonalt og internasjonalt for å verne om og forvalte denne naturarven. Regjeringen arbeider med spørsmålet om vern av Vefsna. Regjeringen ser det som sentrale mål å sikre en bærekraftig forvaltning av vass-

dragsnaturen og samtidig fremme effektiv og miljømessig akseptabel utnyttelse av vannressursene. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er den sentrale institusjonen i vannressursforvaltningen.

Endrede temperatur- og nedbørsforhold øker faren for flom og ras og påvirker vannkraftproduksjonen. Regjeringen prioriterer arbeid for å kartlegge fareområder og forebygge skader fra flom, erosjon og ras langs vassdrag. Regjeringen vil arbeide videre med spørsmålet om endringer i ansvarsforholdene mellom de statlige etatene når det gjelder skredproblematikk. Behovet for å redusere konsekvensene av klimaendringene må legges til grunn for statlig og kommunal planlegging. NVEs hydrologiske målinger og modelleringer er viktig grunnlagsinformasjon for kartlegging og varsling av flom, og for beregninger av vannkraftressursene.

1.4 Klima og energi

Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi.

Norge er en betydelig petroleumsnasjon. En utfordring er å forene vår rolle som petroleumsprodusent og eksportør med vår ambisjon om å være ledende i miljø- og klimapolitikken. Miljøhensyn har vært ivaretatt i norsk petroleumsproduksjon i en årrekke, og de strenge kravene som har vært stilt til sokkelvirksomheten innebærer at vi i dag har verdens reneste petroleumsproduksjon.

Det Internasjonale Energibyråets (IEA) prognoser viser at den globale energietterspørselen vil mer enn doubles de neste 25 årene, og fossile brenslers vil fortsatt dekke om lag 80 pst. av det globale energibehovet. Energi og klima integres nå i sterkere grad på den internasjonale agenda. En hovedoppgave er å utvikle ny ren energi. En annen er å produsere fossile brenslers uten at dette innebærer store CO₂-utslipp og således bidrar til klimaendringer. IEAs prognoser viser at innen år 2050 kan fangst og lagring av CO₂ utgjøre en reduksjon i CO₂-utslippene på mellom 20 og 28 pst.

Kampen mot klimaendringer og utfordringene knyttet til å dekke verdens energibehov er en viktig årsak til regjeringens satsing på fangst og lagring av CO₂. Regjeringens politikk er at alle nye gasskraftverk skal ha CO₂-håndtering, og regjeringen vil gjennom økonomiske virkemidler og satsing på forskning på ny teknologi bidra til fremtidsrettede og effektive teknologier slik at CO₂-håndte-

ring kan realiseres. Målet er at Norge skal være et foregangsland på området.

Staten og Statoil inngikk høsten 2006 avtale om etablering av verdens største fullskala CO₂-håndteringsanlegg av sitt slag ved det planlagte kraftvarmeverket på Mongstad. I første steg av prosjektet vil ulike teknologier testes med det formål å utvikle teknologien slik at kostnadene knyttet til storskala CO₂-fangst reduseres. I denne sammenheng inngikk OED i juni 2007 avtale med DONG Energy, Hydro, Shell, Statoil og Vattenfall om arbeidet med et testsenter for CO₂-håndtering. Samarbeidsavtalen vil regulere planlegging og forberedelser av testanlegg for CO₂-fangst, og vil løpe fram til investeringsbeslutningen for testsenteret skal finne sted i 2008. Formålet er å vinne kunnskap og utvikle løsninger som kan redusere kostnadene og gi slik teknologi bred internasjonal anvendelse.

OED har etablert en prosjektorganisasjon for CO₂-håndteringsanlegget på Kårstø. Prosjektorganisasjonen skal avklare tidsperspektiv og kostnader for etablering av et fullskala fangstanlegg for CO₂ tilknyttet gasskraftverket på Kårstø.

Det er etablert et nytt statsforetak Gassnova SF, som skal ivareta statens interesser knyttet til CO₂-håndtering. Foretaket skal bidra med rådgivning og til realisering av regjeringens målsettinger og politikk knyttet til CO₂-håndtering.

Det foreslås totalt bevilget 995 mill. kroner til videre arbeid med CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad og drift av Gassnova SF.

Regjeringen har besluttet å knytte det norske kvotesystemet til EUs kvotesystem gjennom EØS-avtalen. Dette innebærer at petroleumssektoren fra 2008 vil inkluderes i kvotesystemet. Installasjonene vil måtte kjøpe alle sine kvoter i markedet. CO₂-avgiften for petroleumssektoren vil opprettholdes, men nivået vil justeres slik at den totale CO₂-kostnaden opprettholdes på tilnærmet dagens nivå.

I henhold til St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapolitikk, vil regjeringen fortsette arbeidet for elektrifisering av norsk sokkel. Det skal skje gjennom teknologiutvikling og bruk av generelle virkemidler. OD, NVE, Statens forurensningstilsyn og Petroleumstilsynet er gitt i oppdrag i løpet av 2007 å sammen utarbeide en oppdatert analyse av spørsmålet om kraft fra land til petroleumsvirksomheten. Regjeringen vil intensivere arbeidet med utslippsfri kraft. I framtiden vil for eksempel offshore vindkraft kunne ha et potensial til å forsyne produksjonsanlegg på sokkelen og til å bidra til det landbaserte kraftsystemet. Departementet er også i gang med å se på prosesser knyttet til den offentlige godkjenningen av ny fornybar energiproduksjon til

havs. Det er ønskelig å legge til rette for fremtidig utbygging av offshore vindkraft gjennom effektive og forutsigbare behandlingsprosesser.

2 Oversikt over budsjettforslaget

Utgifter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)					
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008	Pst. endr. 07/08
	Administrasjon				
1800	Olje- og energidepartementet	169 576	152 537	162 748	6,7
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>169 576</i>	<i>152 537</i>	<i>162 748</i>	<i>6,7</i>
	Petroleum				
1810	Oljedirektoratet	253 342	304 900	445 400	46,1
1815	Petoro AS	225 000			
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>478 342</i>	<i>304 900</i>	<i>445 400</i>	<i>46,1</i>
	Energi og vannressurser				
1820	Norges vassdrags- og energi- direktorat	473 167	442 492	462 200	4,5
2490	NVE Anlegg	4 845	5 000	6 000	20,0
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>478 012</i>	<i>447 492</i>	<i>468 200</i>	<i>4,6</i>
	Energiomlegging				
1825	Omlegging av energibruk og energi- produksjon	25 363	10 046 500	690 500	-93,1
	<i>Sum kategori 18.25</i>	<i>25 363</i>	<i>10 046 500</i>	<i>690 500</i>	<i>-93,1</i>
	Teknologi og internasjonalisering				
1830	Forskning	504 211	469 800	468 300	-0,3
1831	Miljøvennlig gassteknologi	115 429	91 800	81 800	-10,9
1832	Internasjonalisering	20 270	20 850	22 350	7,2
1833	CO ₂ -håndtering		720 000	995 000	38,2
	<i>Sum kategori 18.30</i>	<i>639 909</i>	<i>1 302 450</i>	<i>1 567 450</i>	<i>20,3</i>
	Statlig petroleumsvirksomhet				
1870	Petoro AS		222 000	242 000	9,0
2440	Statens direkte økonomiske engasje- ment i petroleumsvirksomheten	21 182 154	19 600 000	26 300 000	34,2
	<i>Sum kategori 18.70</i>	<i>21 182 154</i>	<i>19 822 000</i>	<i>26 542 000</i>	<i>33,9</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>22 973 358</i>	<i>32 075 879</i>	<i>29 876 298</i>	<i>-6,9</i>

Inntekter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008	Pst. endr. 07/08
	Administrasjon				
4800	Olje- og energidepartementet	2 430	350 000	2 800	-99,2
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>2 430</i>	<i>350 000</i>	<i>2 800</i>	<i>-99,2</i>
	Petroleum				
4810	Oljedirektoratet	83 075	58 300	56 200	-3,6
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>83 075</i>	<i>58 300</i>	<i>56 200</i>	<i>-3,6</i>
	Energi og vannressurser				
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	99 708	93 500	107 100	14,5
4829	Konsesjonsavgiftsfondet	148 900	154 500	130 000	-15,9
5490	NVE Anlegg	552	1 000	2 000	100,0
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet			15 700	
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>249 159</i>	<i>249 000</i>	<i>254 800</i>	<i>2,3</i>
	Energiomlegging				
4825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon			431 000	
	<i>Sum kategori 18.25</i>			<i>431 000</i>	
	Teknologi og internasjonalisering				
4831	Miljøvennlig gassteknologi	91 812	91 800	91 800	0,0
	<i>Sum kategori 18.30</i>	<i>91 812</i>	<i>91 800</i>	<i>91 800</i>	<i>0,0</i>
	Statsforetak				
4860	Statnett SF	405 159	2 800	1 800	-35,7
5608	Renter av lån til Statnett SF	24 252			
5680	Innskuddskapital i Statnett SF	87 000	45 500	283 000	522,0
	<i>Sum kategori 18.60</i>	<i>516 411</i>	<i>48 300</i>	<i>284 800</i>	<i>489,6</i>
	Statlig petroleumsvirksomhet				
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	146 705 458	143 100 000	128 200 000	-10,4
5685	Aksjer i StatoilHydro ASA	12 592 843	12 593 000	15 773 000	25,3
	<i>Sum kategori 18.70</i>	<i>159 298 301</i>	<i>155 693 000</i>	<i>143 973 000</i>	<i>-7,5</i>
	<i>Sum inntekter</i>	<i>160 241 188</i>	<i>156 490 400</i>	<i>145 094 400</i>	<i>-7,3</i>

Programkategori 18.00 Administrasjon

Kategorien omfatter bevilgninger til Olje- og energidepartementets drift, herunder prosjektmidler til utredninger og beslutningsstøtte, samt oppdrags- og samarbeidsvirksomhet. Videre omfatter kategorien støtte til Norsk Oljemuseum.

Det foreslås totalt bevilget om lag 162,7 mill. kroner i 2008, en netto økning på om lag 10,2 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2007. Økningen har først og fremst sammenheng med en styrking av myndighetsapparatet som følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petrole-

umsvirksomhet. For 2008 budsjetteres det med 2,8 mill. kroner i inntekter under OED.

Programkategori 18.10 Petroleum

Kategorien omfatter bevilgninger til Oljedirektoratet (OD), i hovedsak knyttet til drift, oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, undersøkelser og måleteknisk tilsyn på kontinentalsokkelen.

Det foreslås totalt bevilget 445,4 mill. kroner under programkategori 18.10 i 2008, en netto økning på 140,5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Økningen knytter seg til geologisk kartlegging i området Nordland VII og Troms II (70 mill. kroner), samt kartlegging av kontinentalsokkelen utenfor den norske delen av Antarktis (50 mill. kroner). Videre har økningen sammenheng med en styrking av myndighetsapparatet som følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet. For 2008 budsjetteres det med 56,2 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.10.

Programkategori 18.20 Energi og vannressurser

Kategorien omfatter bevilgninger til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og NVE Anlegg, herunder sikrings- og miljøtiltak.

Det foreslås totalt bevilget 468,2 mill. kroner i 2008, en økning på om lag 20,7 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Økningen har blant annet sammenheng med en styrking av arbeidet med forsyningssikkerhet og konsesjonsbehandling. For 2008 budsjetteres det med 254,8 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.20, hvorav 15,7 mill. kroner knytter seg til sektoravgifter under OED.

Programkategori 18.25 Energiomlegging

Kategorien omfatter bevilgninger knyttet til omlegging av energibruk og energiproduksjon, herunder kontingent til EU-programmet CIP (Competitiveness and Innovation Programme), overføring til Energifondet og støtte til bygging av infrastruktur for å legge til rette for økt bruk av naturgass i Norge.

Det foreslås bevilget 690,5 mill. kroner over statsbudsjettet til energiomlegging i 2008, en økning på 644 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Endringen knytter seg til overføring til Energifondet på 631 mill. kroner, herunder avkastning fra Grunnfondet på 431 mill. kroner og en ordinær bevilgning på 200 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten på 400 mill. kroner videreføres i 2008. Videre knytter endringen seg til en økning i

kontingenten til CIP på 13 mill. kroner. For 2008 budsjetteres det med 431 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.25.

Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering

Kategorien omfatter bevilgninger til forskning, det vil si overføring til Norges forskningsråd, forvaltningsrettet energi- og vannressursforskning i regi av NVE og internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak. Videre omfatter kategorien bevilgninger til miljøvennlig gassteknologi og CO₂-håndtering, samt internasjonalisering. Gassnova SFs driftsbevilgning bevilges også under denne programkategorien.

Det foreslås totalt bevilget 1 567,45 mill. kroner til teknologi og internasjonalisering i 2008, en netto økning på 265 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Endringen knytter seg i hovedsak til CO₂-håndtering i forbindelse med kraftvarmeverket på Mongstad og driftsbevilgning til Gassnova SF.

Det foreslås bevilget til sammen 995 mill. kroner til videre arbeid med CO₂-håndtering på Kårstø og Mongstad og drift av Gassnova SF.

Det foreslås bevilget 468,3 mill. kroner til forskning, herunder forskning i regi av Norges forskningsråd. Det foreslås bevilget 81,8 mill. kroner til Gassnovas aktiviteter knyttet til utvikling og demonstrasjon av miljøvennlige gasskraftteknologier – CLIMIT-programmet.

Det foreslås videre bevilget 22,35 mill. kroner til internasjonalisering. Bevilgningen til internasjonalisering består i hovedsak av tilskudd til INTSOK og Petrad.

For 2008 budsjetteres det med 91,8 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.30.

Programkategori 18.60 Statsforetak

Kategorien omfatter inntekter fra utbytte og garantiprovisjon fra Statnett SF.

Totalt anslås inntektene fra Statnett SF til 284,8 mill. kroner i 2008, en økning på 236,5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Økningen har sammenheng med høyere anslag for utbytte for regnskapsåret 2007 enn tilfellet var for regnskapsåret 2006. Utbytte fra Statnett SF foreslås satt til 283 mill. kroner, en økning på 237,5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. Forslaget er basert på et utbytte på 50 pst. av konsernets resultatanslag etter skatt. Inntekter fra garantiprovisjon budsjetteres til 1,8 mill. kroner i 2007, en reduksjon på 1 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007.

Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet

Kategorien omfatter bevilgninger til Petoro AS, Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og utbytte fra StatoilHydro ASA.

Under kap. 2440 budsjetteres det med 26,3 mrd. kroner i utgifter til statens direkte økonomiske engasjement i 2008, hvorav 25,1 mrd. kroner er investeringer. Dette er en økning på 6 700 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2007. SDØEs driftsresultat budsjetteres til 104,8 mrd. kroner for 2008, en reduksjon på 17,5 mrd. kroner sammenlignet med saldert bud-

sjett 2007. Inntektsanslaget for 2008 er utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på kr 360 per fat. I budsjettet for 2008 legges det foreløpig til grunn et utbytte fra StatoilHydro ASA på 15,773 mrd. kroner, som er en teknisk fremskriving både av utbyttet som ble utbetalt fra Statoil ASA for 2006 og estimert utbytte fra Hydros petroleumsvirksomhet for 2006.

Det foreslås bevilget 242 mill. kroner i driftstilskudd til Petoro i 2008, en økning på 20 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Økningen har sammenheng med en styrking av selskapet som følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet.

2.1 Bruk av stikkordet «kan overføres»

Under Olje- og energidepartementet blir stikkordet foreslått knyttet til disse postene utenom postgruppe 30-49

			(i 1 000 kr)	
Kap.	Kap.	Betegnelse	Overført til 2007	Forslag 2008
1800	21	Spesielle driftsutgifter	14 144	33 136
1810	21	Spesielle driftsutgifter	8 782	250 200
1820	21	Spesielle driftsutgifter	6 532	57 500
1820	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	21 450	79 000
1820	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer		30 000
1825	21	Spesielle driftsutgifter	17 785	21 500
1825	74	Naturgass	45 900	30 000
1830	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	3 490	20 000
1830	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak	18	9 800
1832	70	Internasjonalisering	70	22 350
1833	21	Spesielle driftsutgifter		935 000

Stikkordet «kan overføres» benyttes fordi utbetaling på en inngått avtale eller tilsagn om tilskudd i 2008 helt eller delvis kan foretas i 2009 eller senere budsjettår for å sikre at alle vilkår i avtalen eller tilsagnet er oppfylt før utbetaling finner sted.

Når det gjelder kap. 1820, post 22, kap. 1825, post 74 og kap. 1833, post 21 kan bruk av stikkordet i tillegg begrunnes ut fra at bevilgningen gjelder bygg, anlegg og materiell.

Del II
Budsjettforslag

Programområde 18 Olje- og energiformål

Programkategori 18.00 Administrasjon

Olje- og energidepartementet

Departementet ivaretar rollen som sekretariat for den politiske ledelsen, innehar rollen som sektorforvalter, utøver etatsansvar for Oljedirektoratet (OD) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), og har ansvar for statlig eieroppfølging av Enova SF, Gassnova SF, Statnett SF, Petoro AS, Gassco AS og StatoilHydro ASA.

Olje- og energidepartementet (OED) er organisert i fire avdelinger; Energi- og vannressursavdelingen, Olje- og gassavdelingen, Avdeling for teknologi og internasjonalisering og Økonomi- og administrasjonsavdelingen.

Departementet hadde 124 tilsatte per 1. mars 2007, fordelt på 64 kvinner og 60 menn. Til sammen utgjorde dette om lag 121 årsverk¹.

OED har energiråd ved ambassaden i Washington og ved Norges delegasjon til EU i Brussel, energi- og miljøråd ved ambassaden i Moskva og en energimedarbeider ved OECD-delegasjonen i Paris.

Resultatmål 2008

Petroleum

Departementet vil bidra til høy leveransesikkerhet for olje og gass fra norsk kontinentalsokkel.

Departementet vil bidra til effektivitet og verdiskaping ved utnyttelse av norske olje- og gassressurser, slik at lønnsom virksomhet kan opprettholdes i et langsiktig perspektiv.

En forutsetning for å realisere de store verdiene i uoppdagede ressurser er at industrien får tilgang til prospektive leteområder på kontinentalsokkelen. Regjeringen planlegger utlysning av 20. konsesjonsrunde i 2008. I tillegg vil tildeling av TFO 2007, tildeling i forhåndsdefinerte områder i modne deler av kontinentalsokkelen, bli gjennomført ved årsskiftet 2007/2008.

Departementet vil foreta en effektiv behandling av fremlagte planer for utbygging, anlegg og drift, samt disponering.

Det er i dag 52 olje- og gassfelt i produksjon på norsk sokkel. Potensialet for økt oljeutvinning fra disse feltene er betydelig. Departementet vil følge opp rettighetshavernes drift og utvikling av feltene for å sikre en effektiv ressursutnyttelse. På bakgrunn av innrapporterte data fra operatørselskapene gjennomfører departementet og OD årlig en analyse av utviklingen i modne områder. Denne analysen danner grunnlaget for hvordan myndighetene skal prioritere oppfølgingen av hvert enkelt felt.

Sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet forventes gjennomført 1. oktober 2007. Departementet vil følge nøye med på hvordan selskapet opptrer på norsk sokkel.

Regjeringen har som en oppfølging av Soria Moria-erklæringen satt i gang et arbeid med en nasjonal strategi for petroleumsnæringen. Departementet vil i samarbeid med partene i næringen arbeide videre med denne strategien.

Departementet vil bidra til at Gassco AS er en effektiv og nøytral operatør for gasstransport-systemet.

Departementet arbeider med å utarbeide retningslinjer for effektive prosesser for gassinfrastrukturutvikling på norsk sokkel. Det er et viktig anliggende for myndighetene å sørge for at slike utviklingsprosesser ivaretar de helhetlige hensyn i forhold til transport av tredjepartsgass og den eksisterende gassinfrastrukturen på norsk sokkel. Det legges opp til at Gassco skal ha en sentral rolle i å sikre at de helhetlige hensyn er ivarettatt.

Det vises til Stortingets anmodningsvedtak nr. 270, 15. mars 2005 knyttet til realisering av gassrør til Grenland. Det arbeides videre med gassrøret fra Kårstø til Østlandet, Vest-Sverige og Danmark (Skanled). Det ligger til rette for at private aktører fullfinansierer rørledningen. I tillegg er all transportkapasitet i rørledningen reservert. Gassco fortsetter å arbeide med det kommersielle grunnlaget for etableringen av et slikt rør.

¹ Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2007. Det er 5 tilsatte på lederlønnkontrakt som ikke er med i denne oversikten, det vil si 2 kvinner og 3 menn.

Det vises til Stortingets anmodningsvedtak nr. 440, 8. juni 2005 hvor Stortinget ber regjeringen om å «utarbeide en stortingsmelding der det legges opp til en helhetlig gjennomgang av norsk infrastruktur og norsk gassforvaltning. Det ses på framtidige transportløsninger for norsk gass der de samfunnsmessige sidene tillegges betydelig vekt». Olje- og energidepartementet planlegger å fremlegge en stortingsmelding om olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel i løpet av andre halvår 2008. Denne stortingsmeldingen vil blant annet omhandle temaet Stortinget tar opp i sitt vedtak nr. 440, 8. juni 2005.

Departementet vil følge opp og bidra til at Petoro ivaretar SDØE på en effektiv måte.

Departementet vil på vegne av staten beholde andeler i utvinningstillatelser som tildeles på bakgrunn av lønnsomhetspotensialet og verdiskapingsmuligheter i den enkelte tillatelse.

Departementet vil ivareta statens eierinteresser i StatoilHydro ASA med fokus på videreutvikling av selskapet og verdiskaping for alle aksjonærer.

Departementet vil gjennom rapporterings- og kontrollordninger sørge for at landets importerende og/eller raffinerte oljeselskaper oppfyller sine beredskapslagringsforpliktelser i henhold til lov av 18. august 2006 nr. 61 om beredskapslagring av petroleumsprodukt.

Energi og vannressurser

Kraftsystemet er sårbart for svingningene i vannkraftproduksjonen. Departementet vil bidra til å bedre forsyningssikkerheten for elektrisitet. Departementet vil prioritere konsesjonsbehandlingen av produksjonsanlegg og overføringsledninger, og vil også ha stor oppmerksomhet på energiomleggingspolitikken slik at satsingen på elektrisitet og varme fra fornybare energikilder og energieffektivisering gir best mulige resultater. Departementet vil følge utviklingen i det nordiske og nord-europeiske kraftmarkedet nøye. Departementet vil vurdere virkningene av økt etterspørsel etter kraft fra petroleumsvirksomheten på land og fra installasjoner på sokkelen. Det er særlig viktig å belyse konsekvensene for utviklingen i kraftsituasjonen i enkelte regioner der verken overføringsnett eller produksjonskapasitet er dimensjonert for større forbruksøkninger.

Departementet vil bidra til en effektiv og miljøvennlig energiforsyning. Det er viktig at det samlede regelverket i kraftsektoren fremmer effektivitet i markedet samtidig som det bidrar til gode løsninger i forhold til miljøet. Den økonomiske regulering av infrastruktur er viktig for sikkerhet

og effektivitet i kraftmarkedet og det samlede energisystemet. Reguleringen står sentralt i departementets arbeid. Reguleringene omfatter både overførings- og fordelingsnettet for elektrisitet, fjernvarmenettet og gassrør på land.

Arbeidet med evaluering av energiloven startet opp høsten 2006, jf. Soria Moria-erklæringen. Vilkår for ny kraftproduksjon, disponering av vannmagasinene, vilkårene for utvikling av varmesektoren og energieffektivitet på forbrukssiden utredes i 2007. Regjeringen har lagt opp til en bred prosess hvor hele det politiske miljøet, bransjeorganisasjoner og interessergrupper er invitert til å ta del i arbeidet. Regjeringen vil på dette grunnlaget vurdere behovet for endringer i rammebetingelsene på disse områdene.

Regjeringen fører en aktiv og ambisiøs politikk for å fremme en miljøvennlig energiomlegging. Enova og Energifondet er departementets viktigste verktøy for å stimulere til en målrettet energiomlegging.

Regjeringen har økt støtten til fornybar energi og energieffektivisering vesentlig og departementet vil arbeide for at Enova oppnår gode resultater på grunnlag av de økte økonomiske rammene. Departementet vil inngå en ny fireårig avtale med Enova.

Departementet vil arbeide videre med utformingen av rammebetingelsene for energiomlegging. I tillegg til Enovas aktiviteter innebærer dette, etablering av en strategi for økt bruk av bioenergi og igangsetting av den nye støtteordningen til fornybar kraftproduksjon.

OED vil bidra til å forvalte vannressursene på en økonomisk og økologisk bærekraftig måte. OED er et sentralt fagdepartement innenfor forvaltningen av vann- og arealressurser i Norge. Departementet fastsatte i 2007 retningslinjer for små vannkraftverk og vindkraftverk i samarbeid med Miljøverndepartementet. I 2008 vil departementene følge opp fylkeskommunenes regionale planlegging som skal styrke beslutningsgrunnlaget for konsesjonsbehandlingen av vind- og vannkraftsaker. OED vil fortsette arbeidet med å legge til rette for en hensiktsmessig koordinering av nye produksjons- og nettanlegg. Departementet er i gang med å se på prosesser knyttet til den offentlige godkjenningen av ny fornybar energiproduksjon til havs. Det er ønskelig å legge til rette for fremtidig utbygging av offshore vindkraft gjennom effektive og forutsigbare behandlingsprosesser.

Sikring av samfunnet mot vassdragsulykker skal ha høy prioritet også i 2008. Regjeringen vil arbeide videre med spørsmålet om endringer i ansvarsforholdene mellom de statlige etatene når det gjelder skredproblematikk, og vil komme til

bake til saken på egnet måte. Departementet vil følge opp prosessen rundt gjennomføringen av EUs vanddirektiv.

Departementet legger stor vekt på internasjonalt samarbeid på energiområdet, spesielt EØS-samarbeidet og arbeidet med direktiver som er relevante for energi- og vannressursforvaltningen i ulike faser fra forslagsstadiet til endelig vedtak og eventuell gjennomføring i Norge. Departementet vil arbeide videre for å finne ordninger for den kraftintensive industrien innenfor rammen av EØS-avtalen.

Flere av direktivene som er vedtatt i EU vil bli gjenstand for gjennomføring i EØS-avtalen. Det gjelder blant annet energitjenestedirektivet, forsynings-sikkerhetsdirektivet og eco-design direktivet, som vil kreve et betydelig arbeid for gjennomføring i Norge. Bygningsdirektivet er vedtatt innlemmet i EØS-avtalen, og et lovforslag om energimerking av bygninger vil bli fremmet. Sammen med direktivet om å fremme fornybar energi, og energimarkedsdirektivene som medfører rapporteringsforpliktelser, representerer disse direktivene arbeidskrevende prosesser som departementet vil prioritere. Økt oppmerksomhet om energipolitikk i EU kan bety at nye direktiver blir vedtatt og blir gjenstand for EØS-håndtering i 2008.

Regjeringen har sikret offentlig eierskap til vannkraften gjennom en provisorisk anordning som ble vedtatt i august 2007. I det videre arbeid vil det bli gjennomført grundige utredninger og en høringsrunde som sikrer en god behandling før det fattes endelige lovvedtak i Stortinget. Det vises til nærmere omtale av hjemfallsordningen i Del III Andre saker, punkt 8.3.

Det vises til Stortingets anmodningsvedtak nr. 396, 8. juni 2005, hvor Stortinget ber regjeringen «iverksette tiltak for å dempe den negative virkningen for de kraftforedlende bedrifter som har fått økte utgifter på grunn av økning i påslaget på nettatariffen». OED har som redegjort for St.meld. nr. 4 (2006-2007) vurdert flere modeller for utforming av påslaget på nettatariffen. Det har imidlertid vist seg mer krevende enn først antatt å finne løsninger som tilfredsstiller alle hensyn som skal ivaretas. Departementet vil derfor trenge mer tid til å foreta nødvendige avveininger mellom de ulike hensyn før en kan komme tilbake til spørsmålet til Stortinget.

Teknologi og internasjonalisering

I sin satsing på internasjonalisering vil OED fortsatt støtte og samarbeide med INTSOK og Petrad.

Petrad forventes å utvide sin virksomhet som følge av programmet Olje for Utvikling. Departementet vil samarbeide med Petrad om kvalitetssik-

ring av eksisterende og nye tjenestetilbud. Departementet vil bidra med faglig ressurser til både koordinering og gjennomføring av Olje for Utvikling.

Energirådet vil arbeide for næringsutvikling og økt verdiskaping innenfor fornybar energi. Bransjen skal sammen med myndighetene bidra til å styrke Norges stilling som en ledende energinasjon. Energirådet skal konsentrere seg om følgende områder:

- samhandling/klyngetenkning innenfor fornybar energi,
- internasjonalisering av næringen,
- kompetansebevaring og -utvikling og
- teknologiutvikling.

Departementet vil fortsatt ha betydelig oppmerksomhet på olje- og gassforskning for å sikre langsiktig verdiskaping og industriell konkurransekraft i olje- og gassnæringen. Det er behov for å bidra til en mest mulig effektiv forskningsvirksomhet, både i lys av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet og ut fra øvrige behov i virksomheten generelt.

Regjeringens arbeid med å styrke kompetanse og teknologi som gjør oss i bedre stand til å operere i nordområdene på en bærekraftig måte, videreføres. Erfaringene med mer enn 35 års petroleumsvirksomhet utgjør et godt fundament for videre satsing.

OED startet i 2006 et arbeid med å utarbeide en helhetlig strategi for forskning og teknologiutvikling innenfor energisektoren. Strategien har fått navnet Energi21 og kan sammenlignes med tilsvarende strategiarbeid som ble etablert i petroleumsnæringen i 2001 (OG21). Energi21 skal ha som overordnet mål å øke verdiskapingen i energisektoren gjennom satsing på forskning og utvikling (FoU) og ny teknologi. Den skal bidra til en samordnet, effektiv og styrket forsknings- og teknologiinnsats innenfor sektoren, der økt engasjement i energinæringen står sentralt. Strategien skal etableres gjennom et nært samarbeid mellom myndighetene, forskningsinstitusjoner og energinæringen.

OED vil fortsette arbeidet for bruk av kraft fra land til installasjoner på norsk sokkel. Det skal skje gjennom teknologiutvikling og bruk av generelle virkemidler. OD, Petroleumstilsynet, NVE og Statens forurensningstilsyn vil komme med en oppdatert analyse av kraft fra land/utslippsfri kraft til petroleumsvirksomheten innen 31. desember 2007. Departementet vil i 2008 intensivere arbeidet med utslippsfri kraft. Spørsmålet om tilknytning av petroleumsanlegg på sokkelen til kraftforsyningen fra land må vurderes opp mot utviklingen i kraftforsyningen både nasjonalt og regionalt.

OED vil følge opp regjeringens målsetting om fullskala CO₂-håndtering på Kårstø så raskt som mulig. Videre vil OED følge opp gjennomføringsavtalen om håndtering av CO₂ på Mongstad som ble inngått mellom staten og Statoil høsten 2006, jf. St.prp. nr. 49 og Innst. S. nr. 205 (2006-2007). I henhold til gjennomføringsavtalen mellom OED og Statoil om håndtering av CO₂ på Mongstad, er det staten som har ansvar for etableringen av en transport- og disponeringsløsning for CO₂ fra fangstanlegget på Mongstad. Av dette følger at staten skal etablere en transport- og disponeringsløsning. I tillegg krever arbeidet med et renseanlegg for CO₂ på Kårstø at staten har et tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra Kårstø. Departementet vil på bakgrunn av anbefalingene fra en prosjektgruppe bestående av Gassnova, Gassco, OD og NVE utarbeide et grunnlag for investeringsbeslutning for transport og lagringsløsning for CO₂ fra Kårstø og Mongstad.

Ved kongelig resolusjon av 29. juni 2007 er det truffet vedtak om å opprette Gassnova SF. Det er

en målsetting at foretakets arbeid skal resultere i kostnadsreduksjoner knyttet til CO₂-håndtering.

Departementet vil lede fase to av det norsk-britiske samarbeidet North Sea Basin Task Force. Dette vil innebære en oppfølging av de konklusjoner som ble utarbeidet i fase en (se beskrivelse av samarbeidet under omtalen av måloppnåelse i 2006). Det vil vurderes om samarbeidet skal utvides til andre land. Neste avrapportering fra gruppa vil være våren 2008.

For å sikre videreutvikling av teknologi og kompetanse innen fangst og lagring av CO₂ som Norge i dag besitter, og få størst mulig internasjonal anvendelse, skal det utarbeides en strategi for energi- og klimasamarbeid med viktige utslippsland. Det avsettes til sammen 100 mill. kroner over Utenriksdepartementets budsjett i 2008 til satsing på klimaforskning, faglig samarbeid og næringsliv. Tiltak rettet inn mot ren energi, Den grønne utviklingsmekanismen og samarbeid om karbonfangst og -lagring i utviklingsland vil stå sentralt. Det igangsettes en kartlegging av mulige samarbeidsprosjekter.

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Driftsutgifter	115 989	116 437	123 112
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 126	30 100	33 136
22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	16 860		
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 600	6 000	6 500
	Sum kap. 1800	169 576	152 537	162 748

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 21 Spesielle driftsutgifter økt med 7 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget om lag 123,1 mill. kroner under posten i 2008, en økning på om lag 6,7 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Bevilgningen er pris- og lønnsjustert på ordinær måte. Som en følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet foreslås det videre å øke bevilgningen med i overkant av 4 mill. kroner. Styrking vil omfatte økt bemanning og kompetanseheving.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

For å løse sine oppgaver er departementet avhengig av tilgang til fremtredende og dyktige kunnskapsmiljøer i Norge og internasjonalt for å supplere egen fagkompetanse og saksbehandlingskapasitet.

Midlene under denne posten nyttes hovedsakelig til ulike typer utredninger og analyser, uavhengige vurderinger og evalueringer, beslutningsstøtte og annen støtte av tidsbegrenset karakter knyttet til oppgaver innenfor departementets ansvarsområde.

Det foreslås bevilget om lag 33,1 mill. kroner under posten i 2008, en netto økning på om lag 3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Fra og med 2008 bortfaller utgifter knyttet til lagerleie av beredskapsbeholdninger av oljeprodukter.

OED arbeider med flere store utredningsoppgaver, blant annet forvaltningsplanen for Nordskehavet, evaluering av energiloven med oppfølging mv. Som en følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet antas det også et økt utredningsbehov. På bakgrunn av ovennevnte foreslås budsjettet økt med om lag 4,5 mill. kroner

OED har inngått en samarbeidsavtale med NORAD om bruk av OEDs faglige ressurser innen petroleumsrelatert utviklingssamarbeid. Samarbeidsvirksomheten budsjetteres til 1 mill. kroner i 2008, jf. kap. 4800, post 03. I tilknytning til oppdrags- og samarbeidsvirksomheten foreslås det at bevilgningen for 2008 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4800, post 03 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, jf. Forslag til vedtak II.

Departementet har i 2007 fullmakt til å overskride bevilgningen til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA. Fullmakten foreslås utvidet til også å gjelde meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp av aksjer i det sammenslåtte StatoilHydro ASA i 2008, jf. Forslag til vedtak III. Det vises for

øvrig til omtale under kap. 5685 Aksjer i StatoilHydro ASA.

Videre foreslås det en fullmakt til å pådra forpliktelser for inntil 7,0 mill. kroner utover gitt bevilgning, jf. Forslag til vedtak VI.

Post 71 Tilskudd til Norsk Oljemuseum

Norsk Oljemuseum (NOM) er en stiftelse med formål å være et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskap om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn. En av NOMs viktigste oppgaver er å dokumentere den norske oljehistorien gjennom å bringe frem, bearbeide, tilgjengeliggjøre og lagre relevant historisk kildemateriale. Til dette arbeidet hører bibliotekets boksamling, diverse arkivmateriale, foto og film fra oljevirksomheten, gjenstandssamlingen, samt dokumentasjons- og forskningsprosjekter. Museet driver utstillings-, publiserings- og annet undervisnings- og opplysningsarbeid om petroleumsvirksomheten og dens virkninger på det norske samfunnet.

Driften finansieres gjennom en kombinasjon av egne inntekter, sponsorinntekter/fondsavkastning, prosjektinntekter og offentlig tilskudd.

Tabell 3.1 Finansiering av Norsk Oljemuseum

Betegnelse	Regnskap 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008
Offentlig finansiering i pst.	28,0 pst.	36,0 pst.	34,0 pst.
Billettinntekter	3 232 000	3 000 000	3 000 000
Tilskudd fra Stavanger kommune	1 630 000	1 650 000	1 680 000
Tilskudd fra OED	4 600 000	6 000 000	6 500 000
Sponsor, fondsavkastning/tilskudd	1 545 000	1 800 000	1 800 000
Prosjektinntekter	6 986 000	5 255 000	7 800 000
Andre inntekter (inkl. finans)	4 339 000	3 310 000	3 430 000
Sum inntekter	22 332 000	21 015 000	24 210 000

Det foreslås bevilget 6,5 mill. kroner i driftsstøtte til NOM i 2008, en økning på 0,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Kap. 4800 Olje- og energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
02	Ymse inntekter	873	350 000	
03	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet			1 000
10	Refusjoner	176		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	808		
18	Refusjon av sykepenger	574		
70	Garantiprovisjon, Gassco			1 800
	Sum kap. 4800	2 430	350 000	2 800

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 02 Ymse inntekter økt med 700 mill. kroner. Videre ble det bevilget 0,91 mill. kroner under ny post 70 Garantiprovisjon, Gassco, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 03 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Posten omfatter inntekter knyttet til OEDs samarbeidsavtale med NORAD om rådgivning innen petroleumsrelatert utviklingssamarbeid.

Det budsjetteres med 1 mill. kroner i inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomheten i 2008, jf. kap. 1800, post 21.

Post 70 Garantiprovisjon, Gassco

Staten som eier av Gassco AS garanterer for skader og tap på mottaksterminalene på kontinentet som oppstår som følge av forsettelige handlinger hos ledende personell i Gassco. Garantien har en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Det foreslås at garantien videreføres i 2008, jf. Forslag til vedtak VII.

Garantipremien er satt til 70 pst. av forsikringspremien på Gasscos ordinære ansvarsforsikring. Med dagens premie på 2,6 mill. kroner tilsvarer dette om lag 1,8 mill. kroner per år. Garantiprovisjonen for 2008 budsjetteres dermed til 1,8 mill. kroner.

Resultatrapport 2006 for Olje- og energidepartementet**Petroleum**

OED har i 2006 opprettholdt fokuset på tildeling av leteareal. I 2006 gjennomførte OED tildeling i

19. konsesjonsrunde. Dette var den første utlysningen i umodne områder av Barentshavet siden 1996. TFO 2006 (tildeling i forhåndsdefinerte områder i modne deler av kontinentalsokkelen) ble utlyst i 2006, og tildeling ble gjennomført 29. januar 2007. Målt i antall utvinningstillatelser var dette den største tildelingen noen gang på norsk kontinentalsokkel. Departementet forbeholdt SDØE-andeler i åtte utvinningstillatelser på vegne av staten.

I 2006 ble det foretatt myndighetsgodkjennelse for utbygging og drift av feltet Tyrihans, samt endret PUD for Kvitebjørn. Det ble gitt tre PUD-frik tak i 2006.

OED og OD introduserte i 2006 et nytt system, kalt Prestasjonsindikatoranalyse for felt (PIAF), for bedre å kunne følge opp utviklingen på felt i modne områder. Analysen gjennomføres på bakgrunn av innrapporterte data fra operatørselskapene og fører til at myndighetene kan følge opp virksomheten på en mer systematisk og strukturert måte.

OED fattet i 2006 vedtak om endelig disponering av plattformen H7 (innretning knyttet til Norpipe). Beslutningen innebærer at plattformen H7 fjernes og tas til land for disponering. Fjerningsarbeidet planlegges gjennomført i 2013-2014.

OED har fulgt opp Gasscos utredninger av mulighetene for et gassrør fra Kårstø til Østlandet, Sverige og Danmark, kalt Skanled. I oktober 2006 ble det tekniske grunnlaget for etableringen av gassrøret til Østlandet og vestkysten av Sverige etablert.

OED solgte i 2006 sine beredskapsbeholdninger av petroleumsprodukter. Da beholdningene ikke ble fysisk lastet ut før i 2007, vil inntektene fra salget bli regnskapsført i 2007. Beholdningene ble solgt som følge av at en ny ordning for beredskapslagring av petroleumsprodukter ble innført. Denne ble vedtatt ved lov 18. august 2006 og forskrift av

1. september 2006. Ansvaret for å holde beredskapslager av petroleumsprodukter er nå overført til den enkelte produsent eller importør.

Styrene i Statoil ASA og Norsk Hydro ASA meddelte 18. desember 2006 at de anbefalte sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet. Stortinget sluttet seg til sammenslåingsplanen 8. juni 2007. Selskapenes generalforsamlinger godkjente sammenslåingsplanen 5. juli 2007. Sammenslåingen forventes gjennomført 1. oktober 2007.

Energi og vannressurser

Også i 2006 var det stor politisk oppmerksomhet om sentrale sider ved energipolitikken. Særlig var dette knyttet til kraftsituasjonen, energiomleggingspolitikken og industrikraftspørsmål. Departementet brukte mye ressurser i arbeidet med disse problemstillingene.

Høsten 2006 var det stor oppmerksomhet om kraftsituasjonen og høye strømpriser. Høye priser var i hovedsak et resultat av lite tilsig til kraftmagasinene i perioden fra juni til september. Dette førte til lav magasinfyllding og høye strømpriser til sent på høsten. I 2006 var gjennomsnittlig kraftpris på kraftbørsen vel 39 øre/kWh. Dette var nær 16 øre/kWh høyere enn i 2005. Total gjennomsnittlig strømpris for husholdninger i 2006 var i overkant av 91 øre/kWh medregnet avgifter og nettleie. Dette var nærmere 17 øre/kWh høyere enn i 2005.

I desember 2006 ble hovedtrekkene i handlingsplanen for Midt-Norge lagt fram. Regjeringens plan for å styrke kraftsituasjonen i regionen er basert på tiltak for økt overføringskapasitet, økt satsing på ny kraftproduksjon og energieffektivisering, samt andre tiltak som skal sikre forsyningssikkerheten i Midt-Norge.

Det ble i 2006 gjennomført et omfattende arbeid knyttet til den videre utformingen av energiomleggingspolitikken. Departementet forberedte etableringen av et grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Departementet gjennomførte analyser og utformet overordnede rammer for en ny støtteordning for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder, jf. St.meld. nr. 11 (2006-2007). Departementet etablerte en tilskuddsordning for elektrisitetssparing i husholdningene, jf. St.prp. nr. 82 (2005-2006). Departementet inngikk en ny ettårig avtale med Enova om forvaltningen av midlene fra Energifondet. Det ble satt et mål for samlet økt årlig produksjon av fornybar energi og energieffektivisering på 10 TWh innen utløpet av 2007 sammenlignet med 2001. ESAs godkjenning av notifiseringen av Enova ble fulgt opp med en gjennomgang av prosjekter som

har blitt støttet tidligere, for å undersøke om bevilget støtte var i tråd med vedtaket.

Enova ble evaluert i 2006 og departementet rapporterte om resultatene i St.prp. nr. 69 (2006-2007), revidert nasjonalbudsjett. Det ble blant annet konkludert med at Enova på relativt kort tid har bygget opp en organisasjon som forvalter midlene fra Energifondet på en effektiv måte, samtidig som behovet for kontroll med bruken av midlene er ivarettatt.

Departementet forvalter flere tiltak som er med å bygge opp under en omlegging til mer miljøvennlig produksjon og bruk av energi. En rekke standarder og merkeordninger for energiforbrukende utstyr er innført. Fra 1. januar 2007 skal alle kraftleverandører informere kundene sine om opphavet til den elektriske energien de leverte i foregående år. Dette blir kalt varedeklarasjon på elektrisitet. Kraftprodusentene har rett til å få såkalte opprinnelsesgarantier for sin produksjon, slik at forbrukerne får muligheter til å sikre seg at de handler kraft med leverandører som prioriterer fornybar kraftproduksjon. Departementet forberedte et lovforslag om energimerking av bygninger og regelmessig energivurdering av kjeler og klimaanlegg.

I 2006 ble det arbeidet med oppfølging av NVEs forslag til ny økonomisk regulering av nettvirksomheten fra 2007.

Departementet utførte et omfattende arbeid for å vurdere konkurransesituasjonen og avklare handlingsrommet for tiltak myndighetene kan iverksette for å bedre den kraftintensive industriens konkurranseevne. Det vises til omtale av arbeidet i St.prp. nr. 69 (2006-2007).

OED tok opp med EFTAs overvåkingsorgan (ESA) muligheten for å justere en bestemmelse om tørrårssikring i leieavtaler inngått i henhold til St.prp. nr. 52 (1998-1999) Om Statkrafts industrikontrakter og leieavtaler, og St.prp. nr. 78 (1999-2000) Endringer i vilkårene for Statkrafts industrikontrakter og leieavtaler. Avtalene er inngått med Tinfos Titan & Iron og Boliden i Odda samt Elkem. Leieavtalene omfatter totalt om lag 1,6 TWh/år til 2030. Med dagens kraftmarked vil bestemmelsen om tørrårssikring ventelig komme til anvendelse i mye større omfang enn opprinnelig antatt, også i år som ikke kan regnes som tørrår. ESA har gitt OED tilbakemelding om at de høyst sannsynlig vil åpne sak dersom justeringene gjennomføres. På denne bakgrunn har OED besluttet å ikke gå videre med justeringer av bestemmelsene om tørrårssikring i leieavtalene.

Den 31. august 2006 stevnet ESA den norske stat inn for EFTA-domstolen med påstand om at gjeldende regelverk og praktisering av hjemfalls-

instituttet er i strid med EØS-avtalen. Regjeringsadvokaten avga tilsvaer til stevningen 27. oktober 2006. Departementet bistod Regjeringsadvokaten i forberedelsene til saken. Se nærmere omtale i Del III, punkt 8.3.

Staten ble ved Oslo tingretts dom 4. april 2006 frifunnet og tilkjent saksomkostninger i rettsaken mellom Hafslund Nett og staten vedrørende de økonomiske følgene av stormen på Østlandet 16. august 2001. Dommen ble av Hafslund Nett anket til Borgarting lagmannsrett 4. mai 2006. Ankesaken er berammet til 8. november 2007.

Oslo tingretts dom falt 10. januar 2006 i rettssaken mellom Norsk Hydro og staten vedrørende gyldigheten av departementets oppfølging av Stortingets vedtak om å ta skatter ut av beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen. Departementets vedtak i saken ble kjent ugyldig. Dommen ble påanket til Borgarting lagmannsrett 10. februar 2006, og ankeforhandling ble holdt i juni 2007. Ved Borgarting lagmannsretts dom av 27. august 2007 ble Oslo tingretts dom fra 2006 stadfestet. Staten har påanket lagmannsrettens dom til Høyesterett.

Det har vært en økende pågang av meldinger og søknader om konsesjon til nye vind- og vannkraftverk samt utvidelser av sentral- og regionalnettet de siste årene. Arbeidet med konsesjonsbehandling har hatt prioritet også i 2006. Samlet ble det ved kgl.res. gitt konsesjon til tre nye vannkraftprosjekter tilsvarende en produksjonsøkning på anslagsvis 140 GWh/år. Et vannkraftprosjekt tilsvarende om lag 14 GWh/år fikk avslag av departementet. I tillegg avgjorde departementet sju klagesaker om små vannkraftverk, hvorav fire kraftverk med en samlet produksjon på rundt 50 GWh/år fikk konsesjon og tre fikk avslag (om lag 16 GWh/år). Dette kommer i tillegg til endelige konsesjoner tildelt av NVE på anslagsvis 340 GWh/år. Til sammen ga dermed departementet og NVE endelig konsesjon til vannkraftprosjekter med en samlet årlig produksjon på om lag 530 GWh. Departementet ga konsesjon til et nytt vindkraftverk som kan gi en produksjon på 870 GWh/år.

Departementet sendte et forslag til faglige retningslinjer for fylkesvise planer for små vannkraftverk på høring høsten 2006. Departementet deltok i arbeidet med retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg som ble sendt på høring av Miljøverndepartementet høsten 2006. Departementet påbegynte utarbeidelsen av en faglig veileder for regionale planer for vindkraft.

Det ble i 2006 arbeidet med utredninger knyttet til utvikling av lovverk på flere områder, herunder i tilknytning til gjennomføringen av EUs direktiv om bygningers energibruk og EUs fornybardirektiv.

Forskrift om vannforvaltning for å gjennomføre EUs vanndirektiv ble vedtatt 15. desember 2006.

Det ble fremmet to odelstingsproposisjoner våren 2006 med forslag til endringer i energiloven og naturgassloven som følge av gjennomføring av eldirektiv II, gassmarkedsdirektiv II og forordningen om grensehandel med elektrisitet, jf. Ot.prp. nr. 57 og Ot.prp. nr. 61 (2005-2006). Endringene omfattet også innføring av rettslig grunnlag for gjennomføring av bestemmelsene om opprinnelsesgarantier i fornybardirektivet og CHP-direktivet. Stortinget behandlet lovendringene i vårsesjonen og endringene trådte i kraft 1. juli 2006.

Utkast til endringer i energilovforskriften som følge av gjennomføringen av eldirektiv II og forordningen ble sendt på høring høsten 2006. Endringsforskriften ble vedtatt i desember 2006 med ikrafttredelse 1. januar 2007. Det ble parallelt arbeidet med forslag til endringer i naturgassforskriften som følge av direktivet og endringene i naturgassloven.

Som en følge av at Norge hadde formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006, ledet OED arbeidet basert på handlingsplanen for det nordiske energisamarbeidet for perioden 2006-2009.

Teknologi og internasjonalisering

Departementet har bidratt til Nordområdestrategien, herunder samarbeidet med INTSOK for å legge forholdene til rette for næringsutvikling i nord med vekt på markedsmulighetene i Nordvest-Russland

Departementet har deltatt i styringsgruppen for Olje for Utvikling og samarbeidet med INTSOK og Petrad for sikre at begge organisasjonene bidrar med sin fagkompetanse i Olje for Utvikling.

Departementet har foretatt en kartlegging av aktørene og hovedutfordringene innenfor fornybar energi. Det ble sammen med næringen opprettet et arbeidsutvalg som la grunnlaget for opprettelsen av Energirådet.

Arbeidet med å bidra til en styrket forskningsvirksomhet i olje- og gassnæringen har stått sentralt i 2006. OG21 la frem en revidert versjon av den nasjonale FoU-strategien for næringen. Den reviderte strategien foreslo blant annet en ny struktur for samarbeid knyttet til de viktigste teknologiområder under strategien, såkalte Technology Target Areas. Det er også igangsatt flere aktiviteter knyttet til videre implementering av strategien, herunder et prosjekt om perspektiver og muligheter for en forskningsklynge innen rammen av OG21. Det ble også iverksatt et arbeid med en egen delstrategi innen FoU spesielt rettet mot nordområdene.

Departementet startet i 2006 opp arbeidet med å etablere en helhetlig strategi for forskning og teknologiutvikling innenfor energisektoren, senere kalt Energi21. Bakgrunnen var både et behov signalisert fra energibransjen og positive erfaringer departementet har hatt med tilsvarende strategi etablert i petroleumsnæringen (OG21).

Etter som energisektoren er fragmentert og det er mange ulike aktører involvert i ulike deler av sektoren, er det en utfordring å finne frem til en strategi som kan være representativ og som kan dekke alle sider knyttet til produksjon, distribusjon og bruk av energi. En arbeidsgruppe bestående av representanter fra de mest sentrale myndighets- og bransjeaktørene leverte en rapport i oktober 2006. Arbeidsgruppens anbefaling var å opprette en strategigruppe ledet av næringen, bestående av representanter fra energiselskaper, leverandør-industrien, forskningsmiljøene og myndighetene. Departementet har fulgt dette opp gjennom opp-

nevning av en strategigruppe bestående av 14 personer med en sammensetning og et mandat i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger. Strategigruppen skal være ferdig med sitt arbeid innen utgangen av januar 2008.

I november 2005 underskrev olje- og energiministeren en felles erklæring med daværende minister Malcolm Wicks i britiske Department for Trade and Industry. Erklæringen beskriver de to landenes ønske om å etablere felles prinsipper som grunnlag for hvordan prosjekter for fangst og lagring av CO₂ i Nordsjøbassenget kan reguleres. Erklæringen opprettet North Sea Basin Task Force som en operativ gruppe mellom myndigheter og industri som fikk i oppgave å komme med forslag til slike felles prinsipper. North Sea Basin Task Force hadde flere møter i 2006 og 2007 og utarbeidet en rapport som ble overlevert i juni 2007.

Programkategori 18.10 Petroleum

Oljedirektoratet

Oljedirektoratet (OD) har en sentral rolle i forvaltningen av olje- og gassressursene på norsk kontinentalsokkel, og er et viktig rådgivende organ for Olje- og energidepartementet (OED). OD utøver forvaltningsmyndighet i forbindelse med undersøkelser etter og utvinning av petroleumsforekomster på den norske kontinentalsokkelen. Det omfatter også myndighet til å fastsette forskrifter og fatte vedtak i henhold til regelverket for petroleumsvirksomheten. I samarbeid med andre myndigheter skal OD sikre at petroleumsvirksomheten følges opp på en helhetlig måte, slik at vedtak knyttet til de ulike faser av virksomheten blir iverksatt på en forutsigbar og kostnadseffektiv måte for rettighetshaverne.

Sammen med OED er OD sektorforvalter for petroleumsvirksomheten og skal bidra til en helhetlig etterlevelse av de rammer som etableres for virksomheten gjennom vedtak i Stortinget og av regjeringen. Utfordringene for ressursmyndighetene er økende, blant annet gjennom en nær fordobling av antall utvinningstillatelser de siste ti år, mange nye aktører og sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet.

OD er lokalisert med hovedkontor i Stavanger og et lokalt kontor i Harstad. OD hadde 191 ansatte per 1. mars 2007 fordelt på 78 kvinner og 113 menn, til sammen om lag 185 årsverk².

Hovedmål og resultatmål for 2008

Ut fra myndighetenes hovedmål i energipolitikken når det gjelder olje og gass, er det utledet følgende mål for OD:

«OD skal bidra til størst mulig verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten gjennom en forsvarlig ressursforvaltning med forankring i sikkerhet, beredskap og ytre miljø.»

Innenfor ressursforvaltningsområdet er hovedmål, mål og strategier omtalt innledningsvis i denne proposisjonen. Dette skal i årene fremover

ligge til grunn for ODs virksomhet og underbygges av årlige resultatmål.

For øvrig planlegger og styrer OD sin virksomhet utover ett budsjettår. Planene legger til grunn langsiktige strategier som tar utgangspunkt i overordnede føringer og reflekterer eksterne og interne utfordringer.

Resultatmål 2008

Utfordringene på norsk kontinentalsokkel er nå i hovedsak knyttet til å påvise mer av de uoppdagede petroleumsressursene og øke utvinningen av olje og gass for felt som er i drift. For å øke oljeutvinningen har OD satt som mål at oljereservene skal økes med 5 mrd. fat ekstra i perioden 2005–2015.

I 2008 skal OD arbeide for en forsvarlig ressursforvaltning gjennom at det skal:

- a) utvinnes mer, gjennom å bidra aktivt til at uttak av petroleum skjer på en kostnadseffektiv måte, at eksisterende infrastruktur utnyttes på en effektiv måte og at det skjer en samordning på tvers av utvinningstillatelser. Med basis i de roller OD har, vil direktoratet:
 - være en aktiv pådriver for at alle funn blir vurdert og at utbyggingsplaner tar hensyn til alle ressurser i nærliggende områder.
 - gjennomføre områdevurderinger, for på denne måten å påvirke rettighetshaverne til å utvikle ressursene i funn og felt optimalt på tvers av utvinningstillatelsene.
 - anbefale utbyggingsløsninger som sikrer at eksisterende infrastruktur blir effektivt utnyttet og at utvikling av ny infrastruktur sikrer en effektiv langsiktig utvikling av norsk kontinentalsokkel.
 - være en pådriver for at prosjekter for å øke utvinningen blir gjennomført.
 - være pådriver for teknologiutvikling og bruk av ulike utvinningsstrategier, deriblant CO₂ og gassinjeksjon.
 - ha fokus på kostnadsutviklingen på norsk kontinentalsokkel, følge opp at rettighetshaverne arbeider for økt kostnadseffektivitet og gi innspill til kost/nytte vurderinger i forbindelse med myndighetstiltak.

² Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2007.

- vurdere rettighetshavernes utvinningsplaner, herunder foreta en løpende avveining mellom olje- og gassuttak i feltene.
 - bidra til at aktørene samarbeider om teknologiutvikling og deler erfaringer.
 - videreføre PIAF, Prestasjonsindikatoranalyse for felt, som gir en god oversikt over utfordringer på felt i drift.
- b) letes og finnes mer, gjennom å:
- oppdatere og gi best mulige anslag for uoppdagede ressurser.
 - legge forholdene til rette for rask og effektiv utforskning.
 - anbefale og følge opp vilkår ved tildeling av nye utvinningstillatelser.
 - bidra til å avklare ressurspotensialet i nordområdene.
 - følge opp ulike prosjekter som følger av helhetlig forvaltningsplan.
 - sikre at aktørene på norsk kontinentalsokkel har de kvalifikasjoner som er påkrevd.
- c) sikre et godt fakta- og kunnskapsgrunnlag gjennom å:
- ha oversikt over felt, funn og prospekter.
 - ha oversikt og gi anslag over petroleumsressursene, produksjon, kostnader både for leting, utbygging, drift og fjerning, samt for tariffnivå, CO₂ -, og arealavgift og rapporter om eierforholdene.
 - øke kunnskapsgrunnlaget og dette kunnskapshull gjennom datainnsamling, analyser og scenarier.
 - lette tilgjengeligheten av informasjon og data i alle faser av virksomheten.
 - føre tilsyn med fiskal kvantumsmåling.
- d) ivareta en bærekraftig utvikling, ved å:
- være pådriver for at det i forbindelse med miljøpåvirkninger velges best tilgjengelig teknologi (BAT) og at dette gjenspeiles i utbyggingsplaner.
 - bidra til at faklingsnivået på sokkelen fremdeles holdes på et lavt nivå.
 - arbeide for ivaretagelse av det ytre miljø gjennom utredninger av teknologiske

muligheter og være pådriver for utprøving av teknologi.

- ha oversikt over kostnader og ressursmessige konsekvenser forbundet med ulike utslippsreducerende tiltak.
- ha oversikt over beredskapssituasjonen ved uforutsette hendelser og oversikt over forsynings- og leveranseevnen for norsk kontinentalsokkel.

OD har også oppgaver knyttet til myndighetenes internasjonale virksomhet der direktoratet samarbeider med Utenriksdepartementet/NORAD og assisterer OED innenfor aktiviteter knyttet til gjennomføring av bilaterale samarbeidsavtaler. For å tilpasse seg utfordringene og mangfoldet i oppgavene på norsk kontinentalsokkel har OD stor oppmerksomhet rettet mot å videreutvikle en kompetent, effektiv og fleksibel organisasjon.

Sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet

Sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet fører til at et sentralt alternativt utredningsmiljø forsvinner. Dette motvirkes til en viss grad av utviklingen i aktørbildet på sokkelen, konsesjonsverket og stemmereglene i tillatelsene, men myndighetenes tilgang på viktig informasjon om virksomheten reduseres. I St.prp. nr. 60 (2006-2007) varsler regjeringen at den vil se til at myndighetsapparatet har den nødvendige kompetansen og kapasiteten til å følge opp virksomheten på en tilfredsstillende måte.

To sentrale roller for OD er oppfølgerrollen og pådriverrollen. Oppfølgerrollen består i å være myndighetsutøver overfor næringen. Pådriverrollen innebærer å bidra til at ressurspotensialet realiseres. Sammenslåingen fører til at dynamikken mellom Statoil og Hydro forsvinner, noe som fører til at ODs rolle som oppfølger og pådriver blir mer krevende.

På denne bakgrunn foreslås ODs budsjett økt med 20 mill. kroner for å styrke ODs kapasitet og kompetanse.

Kap. 1810 Oljedirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Driftsutgifter	161 339	171 200	190 200
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	87 504	128 700	250 200
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 500	5 000	5 000
	Sum kap. 1810	253 342	304 900	445 400

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 01 Driftsutgifter redusert med 4,1 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 190,2 mill. kroner under posten i 2008, en økning på netto 19 mill. kroner i forhold

til saldert budsjett 2007. Foruten pris- og lønnsjustering av driftsbudsjettet (5,1 mill. kroner) knytter økningen seg i hovedsak til økt bemanning, kjøp av konsulenttjenester og kompetanseheving som følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet (20 mill. kroner). Videre er posten redusert som følge av at Havhesten barnehage er overdratt til Stavanger kommune (-4,1 mill. kroner).

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
Tilsyn med petroleumsvirksomheten	1 660	3 100	3 100
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	64 625	35 600	37 100
Undersøkelser mv.	21 219	90 000	210 000
Sum post 21	87 504	128 700	250 200

Det foreslås bevilget 250,2 mill. kroner under posten i 2008, en økning på 121,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett i 2007.

Tilsyn med petroleumsvirksomheten

Forslaget omfatter primært utgifter til måleteknisk tilsyn og lisensmøter. I tillegg utgifter til eksterne konsulenter. Utgiftene refunderes fullt ut av operatørselskapene. Tilsyn med petroleumsvirksomhetene budsjetteres til 3,1 mill. kroner i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Utgifter tilknyttet oppdrags- og samarbeidsvirksomheten omfatter oppgaver innenfor dataforvaltning og utvinningsteknologi. Underposten omfat-

ter også ODs samarbeidsavtale med NORAD om rådgivning innenfor petroleumsförvaltning for utviklingsland.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomheten budsjetteres til 37,1 mill. kroner i 2008, en økning på 1,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007, jf. kap. 4810, post 02.

I tilknytning til oppdrags- og samarbeidsvirksomheten foreslås det at bevilgningen for 2008 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4810, post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, jf. Forslag til vedtak II.

Undersøkelser mv.

Posten dekker geologiske og geofysiske prosjekter knyttet til ODs kartlegging av kontinentalsokkelen samt nødvendig spesialprogramvare for geologiske studier og analyser, vedlikehold av

kartleggingsverktøy, og ODs andel av samarbeidsprosjektene DISCOS og FORCE.

Undersøkelser budsjetteres med 210 mill. kroner i 2008, en økning på 120 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Økningen knytter seg til geologisk kartlegging i området Nordland VII og Troms II, samt kartlegging av kontinentalsokkelen utenfor den norske delen av Antarktis.

Det er i 2007 avsatt 70 mill. kroner til geologisk kartlegging i området Nordland VII og Troms II. Dette beløpet dekker den første av tre faser med innsamling, prosessering og tolking av seismikk i dette området. I 2008 foreslås det 140 mill. kroner til videreføring av denne kartleggingen. Kartleggingen er nødvendig for å styrke kunnskapsgrunnlaget i forhold til oppdateringen av forvaltningsplanen i 2010. Innsamling av seismikk i Nordland VII og Troms II forventes å gi en bedre forståelse av ressursgrunnlaget i området.

FNs havrettskonvensjon pålegger Norge å fremlegge dokumentasjon om norsk kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil innen 2009. I den forbindelse er det nødvendig å samle inn data for å kunne vise at Norge oppfyller sine folkerettslige forpliktelser og fastsette en korrekt grense mellom kontinentalsokkelen og det internasjonale havbunnsområdet utenfor den norske delen

av Antarktis. En slik datainnsamling vil gi ny kunnskap om disse havområdene og bidra til å sikre norske interesser i Antarktis. Datainnsamling i Antarktis er teknisk utfordrende og ressurskrevende. Det settes av 50 mill. kroner til kartlegging av norsk kontinentalsokkel i Antarktis i 2008.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Petroleumsindustrien er ledende i bruk av informasjonsteknologi og anses for å være en av Norges viktigste kunnskapsnæringer. OD har vært en pådriver for utvikling av gode løsninger for effektiv tilrettelegging og deling av informasjon med næringen. Sentrale områder er effektiv kommunikasjon og felles data- og informasjonslagring. Arbeidet med å gjøre viktige felles fagdata tilgjengelige og utvikling av nye elektroniske nettverk i oljeindustrien er prioriterte områder. Disse områdene inngår også i ODs samlede behov for effektive løsninger for elektronisk arkivering. Felles for alle løsningene er at de krever stor datakraft.

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner under posten i 2008, en videreføring av saldert budsjett for 2007.

Kap. 4810 Oljedirektoratet

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Gebyrinntekter	5 399	9 000	9 500
02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	61 351	35 000	36 500
03	Refusjon av tilsynsutgifter	7 755	10 200	10 200
08	Inntekter barnehage	4 722	4 100	
10	Refusjoner	1 764		
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	298		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 134		
17	Refusjon lærlinger	36		
18	Refusjon av sykepenger	616		
	Sum kap. 4810	83 075	58 300	56 200

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 08 Inntekter barnehage redusert med 4,1 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 01 Gebyrinntekter

Posten omfatter gebyrer i forbindelse med behandling av undersøkelses- og utvinningstillatelser og registreringer i petroleumsregisteret. Det budsjetteres med gebyrinntekter på 9,5 mill. kroner i

2008, en økning på 0,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Endringen har sammenheng med prisjustering av posten.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Posten omfatter inntekter knyttet til ODs oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, herunder samarbeidsavtalen med NORAD om rådgivning innenfor petroleumsforvaltning for utviklingsland.

Det budsjetteres med 36,5 mill. kroner i inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomheten i 2008, en økning på 1,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007, jf. kap. 1810, post 21.

Post 03 Refusjon av tilsynsutgifter

Posten dekker rettighetshavernes refusjon til OD for utgifter i forbindelse med tilsyn med petroleumsvirksomheten innenfor ressursforvaltningsområdet. Refusjonene er knyttet til utgiftspostene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter.

Refusjon av tilsynsutgifter budsjetteres med 10,2 mill. kroner, en videreføring av saldert budsjett 2007.

Post 08 Inntekter barnehage

Havhesten barnehage i OD er overdratt til Stavanger kommune med virkning fra 1. januar 2007. Inntektene knyttet til barnehagedriften under posten er derfor redusert med 4,1 mill. kroner, jf. kap. 1810, post 01.

Resultatrapport 2006

Resultatmål 1: Leting

OD har bidratt til gjennomføringen av den 19. konsesjonsrunde, som hadde hovedfokus på Barentshavet og Norskehavet. Direktoratets arbeid inkluderte blant annet anbefaling av områder for utlysning (i 2005), vurdering av søknader og anbefaling til sammensetning av utvinningstillatelser, samt arbeidsprogram. Til sammen ble det tildelt et areal på 11 532 km². I tillegg har direktoratet bidratt til gjennomføringen av TFO2006, hvor det ble sendt ut tilbud om tildeling av hele 48 utvinningstillatelser som omfattet 85 blokker eller deler av blokker. OD har også utarbeidet anbefaling for areal som bør inkluderes i TFO 2007.

I forbindelse med arbeidet med den 19. konsesjonsrunde gjennomførte OD en analyse av utvinningstillatelser hvor det har vært lav leteaktivitet og analyserte effekten av nye ordninger som er innført i tildelingspolitikken de senere år.

I alt 15 nye selskaper ble i løpet av 2006 prekvalifiserte som rettighetshavere eller operatører på norsk kontinentalsokkel.

OD har deltatt i arbeidet med å endre reglene om arealavgift. Formålet har vært å styrke avgiftens funksjon som virkemiddel i ressursforvaltningen. I tillegg har OD for perioden 2004-2006 foretatt en analyse av søknader om utsettelse av frister knyttet til arbeidsforpliktelsene i utvinningstillatelser.

For å øke forståelsen for ressurspotensialet og den geologiske utvikling i nordområdene har OD gjennomført en rekke ulike tolkningsprosjekter med tanke på regionalgeologien i Barentshavet nord, Eggakanten og Troms II. Dette er et omfattende arbeid som fortsetter i 2007. Som en del av ODs oppfølging av Forvaltningsplanen (St.meld. nr. 8 (2005-2006)), har direktoratet forberedt innsamling av nye data i Nordland VII og Troms II for 2007, blant annet gjennom ny tolkning av gamle seismiske data og gjennomført innsamling av elektromagnetiske data i Troms II. Resultatene vil danne et nyttig grunnlag for videre kartlegging av området.

For å fastslå de endelige grensene i henhold til FNs Havrettstraktat fra 1982, har OD på oppdrag av Utenriksdepartementet drevet datainnsamling og kartlegging i områdene utenfor 200-milsgrensen siden 1996. Arbeidet er nå ferdigstilt, og det norske kravet ble overlevert FN 27. november 2006.

Resultatmål 2: Utvinning

OD har i 2006 i samarbeid med OED gjennomført først runde med Prestasjons Indikator Analyse for Felt (PIAF). Arbeidet har bidratt til å få en oversikt over planer og tiltak for å realisere verdiene som ligger i den modne del av sokkelen, samt hvilke utfordringer som kan hindre at verdiene realiseres. Arbeidet har også synliggjort noen aktuelle problemstillinger samt hvilke tiltak og/eller videre vurderinger myndighetene bør iverksette for å få realisert verdiene.

OD har i 2006 gjennomført en perspektivanalyse med fokus på gassressursene. Analysen belyser muligheter og utfordringer relatert til sokkelens gassleveranse og produksjonsevne og mulige utviklingsbaner for gassressursene sett i et langsiktig perspektiv. Som et resultat av PIAF prosessen ble det satt fokus på felt med gjenlevende produksjonstid mindre enn ti år. OD har videre arbeidet med å få en god oversikt over kostnadsutviklingen og kostnadsutfordringene på norsk sokkel, særlig med tanke på økt utvinning.

I 2006 behandlet OD to PUDer, fire PUD-fritak og en søknad om endret PUD. OD har også vurdert flere funn som er i planleggingsfasen for utbygging. Dette for å kunne være pådriver for god ressursforvaltning og for å legge grunnlag for rask og effektiv PUD behandling.

I 2006 har OD bidratt med vurderinger knyttet til avslutningsplaner for pumpeinnretningen H7 og kompressorinnretningen MCP-01.

OD bidrar til at e-drift blir realisert blant annet gjennom E-driftforum. Formålet med forumet er at alle involverte parter kan utveksle kunnskap og erfaring med implementering av e-drift og bidra til at implementeringstakten og verdiskapingen fra e-drift øker.

OD har gjennomført tilsyn og oppfølging av fiskal måling knyttet til anlegg i drift og blant annet oppdatert måleforskriften og fulgt opp målekrav i forbindelse med innføring av ny NOx-avgift.

Resultatmål 3: Fakta- og kunnskapsgrunnlaget

OD har oppdatert ressursregnskapet inkludert de uoppdagede ressursene og til fastsatte tider levert prognoser for produksjon av olje og gass, investeringer, driftsutgifter og miljøutslipp i tillegg til data for tariffnivå, areal- og produksjonsavgift og eierforhold i utvinningstillatelser.

OD har arbeidet kontinuerlig med å høyne kvaliteten og lette tilgangen av data og informasjon fra petroleumsvirksomheten. ODs nettsted er blitt mer og mer brukt for å gjøre informasjonen raskt tilgjengelig for næringen, myndighetene og nye aktører på sokkelen.

Gjennom deltakelse i styrer og utvalg, som OG21, Demo2000, PETROMAKS og Petropol, har OD bidratt til petroleumsforskningen. Under PETROMAKS har ODs fagpersonell deltatt i rangering og utvelgelse av prosjektsøknader.

Resultatmål 4: Ytre miljø

OD har arbeidet for å møte utfordringene mellom ulike næringsinteresser fra petroleumsvirksomhet, fiskeri og skipsfart og konsekvenser i forhold til det ytre miljø.

OD har deltatt i arbeidet med helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og deltar videre i arbeidsgrupper som var i oppstartsfasen høsten 2006.

OD har deltatt i arbeidet i Direktoratgruppen «Marin verneplan», en arbeidsgruppe som i 2006 har forberedt igangsetting av planarbeidet knyttet til marin verneplan, utredningsprogram og konkretisering av referanseområder.

OD har vurdert CO₂-avgiftens virkning. I forbindelse med PUD-behandlinger er det utført vurderinger av miljøtiltak og miljøkonsekvenser. OD har deltatt i en direktoratsgruppe for å framlegge grunnlaget for en NOx-avgift. I forbindelse med SFTs varsel om fastsetting av nye grenser for utslipp av NOx fra energianlegg på norsk sokkel, vurderer OD de ressursmessige konsekvenser av utslippsbegrensninger.

OD har i 2006 fulgt opp nullutslippsarbeidet på feltene for å bidra til valg av optimale løsninger også med hensyn til kostnadseffektivitet og ressursutnyttelse. OD har bistått OED i det internasjonale miljøarbeidet innen OSPAR, inkludert OIC og BDC.

Gjennom samarbeidet i det internasjonale miljøarbeidet innen OSPAR og Londonkonvensjonen, har OD deltatt i internasjonale arbeidsgrupper som har sett på problemstillingene rundt lagring av CO₂ i geologiske formasjoner under havbunnen. OD har også bistått NVE i å vurdere alternative lagringsplasser for CO₂ fra gasskraftverket på Kårstø.

Resultatmål 5: Beredskap og sikkerhet

OD har fulgt opp den nye § 79 a om varslings- og rapporteringsplikt i petroleumsforskriften som trådte i kraft 20. januar 2006, deltatt i øvelse Gemini og deltar i regjeringsoppnevnte utvalg innenfor krigs- og terrorberedskap koordinert av PST og Forsvaret. OD koordinerer arbeid med fritak- og utsettelsesordningen for personell på offshoreinstallasjoner, forsyningsbaser og landanlegg med fremmøte i Forsvaret ved mobilisering i henhold til Tjenestereglement for Forsvaret.

Resultatmål 6: Internasjonal virksomhet

ODs arbeid med institusjonsutvikling i utviklingsland som har påvist, eller har mulighet for petroleumsbasert aktivitet er videreført under «Olje for Utvikling» programmet.

OD har i tillegg aktivitet rettet mot blant annet Russland, India, Mexico, Iran i forbindelse med oppfølging av samarbeidsavtaler. Som følge av nordområdesatsingen har kontakten mot Canada økt.

Programkategori 18.20 Energi og vannressurser

Norges vassdrags- og energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er et forvaltningsorgan med ansvar for forvaltningen av energi og vannressursene i Norge. NVE har hovedkontor i Oslo og fem regionkontorer i henholdsvis Tønsberg, Hamar, Førde, Trondheim og Narvik. NVE hadde 431 tilsatte per 1. mars 2007, fordelt på 153 kvinner og 278 menn. Til sammen utgjorde dette om lag 420 årsverk³.

Hovedmål og resultatmål 2008

NVE skal bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene og fremme en sikker, effektiv og miljøvennlig energiforsyning. Klimapolitikken legger viktige føringer for NVEs virksomhet.

NVE har den overordnede nasjonale kompetanse innenfor vannressursforvaltning i Norge, og er den nasjonale faginstitusjon for hydrologi. NVE skal ivareta de samlede miljø- og brukerinteressene knyttet til vassdragene med utgangspunkt i vassdragslovgivningen og skal kontrollere at miljø- og sikkerhetskrav fastsatt i konsesjoner blir fulgt. En av NVEs viktigste oppgaver er å sikre liv og verdier langs vassdragene. NVE er ansvarlig for den nasjonale flomvarslingstjenesten.

Regelverk knyttet til bygging og drift av ny kraftproduksjon, overføringsnett for elektrisitet, fjernvarmeanlegg og naturgass er de mest sentrale virkemidlene for å fremme en sikker, effektiv og miljøvennlig energiforsyning. Både forvaltningen, herunder tilsyn, og den videre utviklingen av dette regelverket påvirker energisektoren betydelig.

NVE legger til rette for at kraftmarkedet fungerer så effektivt som mulig. NVE er rasjoneringsmyndighet og er ansvarlig for landets kraftforsyningsberedskap.

NVE overvåker utviklingen i vassdragene, energisystemet og i energimarkedene. Som nasjonal vassdrags- og energimyndighet skal NVE informere om utviklingen og stille observasjoner og

analyser til disposisjon for offentlige myndigheter og allmennheten.

NVE skal ha god innsikt i den samlede effekten på energimarkedet av ulike typer reguleringer og må kunne ta analyseoppdrag knyttet til hele bredden av fagfeltet. NVE skal derfor også ha oversikt over status, muligheter og miljøeffekter knyttet til alle energikilder, energibærere og transportsystemer som kan være aktuelle i Norge. NVE skal også ha god kjennskap til utviklingen i energibruk og kunne vurdere hvilke forhold som påvirker denne.

NVE styrer sin virksomhet etter fire hovedmål:

Hovedmål 1: Ivareta miljø- og brukerinteresser i vassdrag

NVE har ansvar for å avveie motstridende brukerinteresser når planer for nye tiltak i vassdragene legges frem. NVE skal behandle saker om revisjon av vilkår for gamle vassdragskonsesjoner, og saker om fornyelser av vassdragskonsesjoner. NVEs tilsynsvirksomhet skal kontrollere at miljøkrav i nye og eksisterende konsesjoner følges opp. NVEs miljøtilsyn vil bli ytterligere styrket i 2008. Når sikringstiltak langs vassdrag gjennomføres, skal det vurderes hvilke miljøtiltak som bør gjennomføres parallelt.

Forvaltningen av vernede vassdrag er et sentralt arbeidsområde for NVE. Verneplanene for vassdrag bidrar til å sikre kommende generasjoners naturopplevelser.

Forskrift om rammer for vannforvaltningen som gjennomfører EUs rammedirektiv for vann i norsk rett trådte i kraft 1. januar 2007, og blir et viktig grunnlag for vannressursforvaltningen. NVE skal bidra til en god praktisk gjennomføring av direktivet, og se utarbeidelsen av forvaltningsplaner i vannregionene i sammenheng med kommende revisjoner av konsesjonsvilkår for vassdragsanlegg.

NVE skal studere konsekvensene av fremtidige klimaendringer og deres effekt på forholdene i vassdragene. Klimaendringer gir nye utfordringer for blant annet hydrologisk overvåkning og analyse. Det er viktig at klimaendringenes virkning på breer og i vassdrag kan dokumenteres gjennom hydrologiske observasjoner.

³ Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2007.

Norsk vassdrags- og krafthistorie er en viktig del av norsk kulturhistorie. NVE skal følge opp sitt arbeid med å kartlegge og formidle denne gjennom museumsordningen.

Hovedmål 2: Sikre samfunnet mot vassdragsulykker og ivareta sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen

NVE skal bidra til at beredskapen er tilpasset mer ekstreme nedbørsmengder, hyppigere og større flommer, og flere skred i tilknytning til vassdragene. NVE skal fortsatt ha søkelys på kartlegging av fareområder langs vassdrag, gi bistand og uttalelser til kommunale arealplaner, og gjennomføre sikringstiltak i og langs vassdrag. NVE skal planlegge sine forbygnings- og sikringstiltak slik at de med høyest forventet samfunnsmessig nytte prioriteres. NVEs sikkerhetstilsyn skal ytterligere styrkes i 2008, for blant annet å kunne følge opp et økt behov for sikkerhetsvurderinger av gamle dammer.

NVE leder den nasjonale kraftforsyningsberedskapen og fører tilsyn med at kraftselskapene følger regelverket og har nødvendig beredskapsplaner. NVE skal i 2008 prioritere arbeidet med å videreutvikle kraftforsyningens evne til å forebygge og håndtere ulike type hendelser, samt tiltak som styrker direktoratets evne til å opprettholde viktige funksjoner i beredskaps- og krisesituasjoner.

Hovedmål 3: Fremme verdiskaping gjennom effektiv og miljømessig akseptabel energiproduksjon

Gjennom konsesjonsbehandlingen av nye kraftprosjekter skal NVE bidra til å sikre samfunnets behov for mer energi på en best mulig måte og med minst mulig miljøulemper. Konsesjonsbehandlingen etter vannressurs- og energilovgivningen er basert på grundige prosesser der fordeler og ulemper avveies i et helhetlig perspektiv.

De siste årene har antallet meldinger og søknader om konsesjon til nye produksjons- og overføringsanlegg økt kraftig. På tross av styrking og effektivisering av NVEs konsesjonsbehandling gjennom flere år, er etterslepet og saksbehandlingstiden økende. Også i 2008 styrkes NVEs konsesjonsbehandlingsskapasitet noe, men det er likevel behov for å prioritere hvordan eksisterende kapasitet benyttes. NVE skal prioritere behandlingen av prosjekter som kan bidra til å styrke forsyningssikkerheten, særlig i utsatte regioner. Dette innebærer at NVE skal gi førsteprioritet til kraftledninger innenfor sentral- og regionalnettet. Dernest prioriteres vannkraft og fjernvarmeanlegg. Dette

vil ikke bety at lavere prioriterte sakstyper legges bort, men at saker innenfor de prioriterte saksområdene vil få en større andel av tilgjengelige ressurser.

En annen faktor ved prioritering av prosjekter vil være at NVE skal legge til rette for en hensiktsmessig koordinering av nye produksjons- og nettanlegg, herunder samordne konsesjonsbehandlingen i utvalgte regioner. Retningslinjer for små vannkraftverk og retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg omtaler dette. NVE skal for øvrig bistå fylkeskommuner som gjennomfører regional planlegging for vindkraft og små vannkraftverk i samsvar med fastsatte retningslinjer.

Hovedmål 4: Fremme effektiv og sikker overføring og omsetning av energi og effektiv energibruk

NVE skal bidra til å sikre effektive investeringer og drift av nettet, overvåke utviklingen i nettet, samt legge til rette for et velfungerende kraftmarked og en sikker energi- og effektbalanse. NVE må ha en helhetlig tilnærming til dette arbeidet.

Gjennom konsesjonsbehandlingen skal NVE sikre at samfunnets behov for overføring og distribusjon av elektrisk energi ivaretas på en best mulig måte og med minst mulig miljøulemper. NVE skal gi økt prioritet til en effektiv og kvalitetsmessig forsvarelig behandling av konsesjonspliktige anlegg i overføringsnettet, herunder utredninger og vurderinger av ulike miljømessige avbøtende tiltak. Det er ventet at aktiviteten innen nettprosjekter fortsatt vil være høy i 2008.

NVE skal fortsatt ha stor oppmerksomhet på forholdet mellom overføringsnettet og produksjon og forbruk. NVE skal ha særlig fokus på planene for økt forbruk fra petroleumsvirksomheten og de konsekvenser dette kan ha for utviklingen i kraftsystemet regionalt og nasjonalt. Vurderinger av kraftteterspørselen fra petroleumsvirksomheten står sentralt i behandlingen av konkrete konsesjoner for krafttilknytning til land og i den generelle vurderingen av utviklingen i kraftforsyningen framover. NVE skal styrke sitt arbeid med kraftsystemanalyser som fremmer en hensiktsmessig utvikling i nett og produksjon.

Arbeidet med regelverk for fastsettelse av nettselskapenes inntekter og overføringstariffer, skal videreføres. NVE skal i 2008 følge opp og ytterligere forbedre regelverket for reguleringen av nettvirksomhetens økonomiske vilkår, herunder hensynet til investeringer i nett og forsyningssikkerhet.

NVE skal føre tilsyn med energiselskapene, blant andre Nord Pool Spot, systemansvarlig og nettselskapene. NVE skal samarbeide med blant andre Konkurransetilsynet, Kredittilsynet, DSB og andre lands myndigheter i tilsynet og overvåkingen av kraftmarkedet. Når det gjelder Nord Pool Spot skal det legges spesielt vekt på koplingene til det europeiske markedet. I denne forbindelse vises det til den nye overføringsforbindelsen mellom Norge og Nederland som settes i drift høsten 2007.

NVE skal arbeide videre med sikte på full installering av moderne måle- og kommunikasjons-

utstyr hos alle strømforbrukere. Se nærmere omtale i Del III, punkt 7.

NVE skal ha god oversikt over utviklingen i det nordeuropeiske kraftmarkedet, med særlig henblikk på hvordan denne påvirker utviklingen i det nordiske kraftmarkedet. NVE skal delta i det nordiske og europeiske regulatorsamarbeidet for kraftmarkedet, og skal gjennom dette arbeidet bidra til økt samarbeid om systemansvaret i Norden og legge til rette for et felles nordisk sluttbrukermarked.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Driftsutgifter	271 523	272 892	290 700
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	54 624	55 600	57 500
22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	110 410	79 000	79 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 304	5 000	5 000
70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	307		
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	30 000	30 000	30 000
	Sum kap. 1820	473 167	442 492	462 200

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 01 Driftsutgifter og post 22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag økt med henholdsvis 2,2 og 14,5 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 290,7 mill. kroner under posten i 2008, en netto økning på om lag 17,8 mill. kro-

ner i forhold til saldert budsjett 2007. Foruten pris- og lønnsjustering knytter 5 mill. kroner av økningen seg til arbeid med forsyningssikkerhet og konsesjonsbehandling. I tillegg er posten oppjustert som følge av parallelljustering av gebyrinntektene (6,3 mill. kroner) knyttet til dam- og miljøtilsynet samt tilsyn med elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg, jf. omtale under kap. 4820, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	45 671	43 600	45 500
Kartlegging av fareområder	4 996	7 000	7 000
Museums- og kulturminnetiltak	3 957	5 000	5 000
Sum post 21	54 624	55 600	57 500

Det foreslås bevilget 57,5 mill. kroner under posten i 2008, en økning på 1,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Bevilgningen dekker lønnskostnader og andre driftsutgifter knyttet til hydrologisk oppdragsvirksomhet, institusjonelle oppdrag og samarbeidsavtalen med NORAD og finansieres av tilsvarende inntekter over kap. 4820, post 02.

Om lag 29 mill. kroner er knyttet til driften av hydrologiske målestasjoner for regulanter og andre kunder, samt noe annen oppdragsforskning, rådgivning og konsulentvirksomhet i Norge og utlandet. Om lag 16 mill. kroner er knyttet til oppdrag for UD/NORAD med å følge opp regjeringens bistandspolitikk innen NVEs fagfelt. NVE er NORADs rådgiver innen forvaltning av vannressurser og energi og utfører også selvstendige bistandsprosjekter på oppdrag fra NORAD.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomheten under NVE budsjetteres til 45,5 mill. kroner i 2008, jf. kap. 4820, post 02.

I tilknytning til oppdrags- og samarbeidsvirksomheten foreslås det at bevilgningen for 2008 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4820, post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, jf. Forslag til vedtak II.

Kartlegging av fareområder

Det budsjetteres med 7 mill. kroner til arbeidet med kartlegging av flomsoner og områder med fare for flomskred i 2008. Hovedmålet med kartleggingen er å gi kommunene et bedre grunnlag for arealplanlegging og beredskapsplanlegging.

Museums- og kulturminnetiltak

Det budsjetteres med 5 mill. kroner til arbeidet med museums- og kulturminnetiltak innenfor energi- og vannressurssektoren i 2008. Formålet med ordningen er å ivareta, systematisere og formidle historie tilknyttet norsk energi- og vannressursforvaltning, samt å ta vare på kulturminner som reflekterer denne historien.

Post 22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, kan overføres

Betegnelse	(i 1 000 kr)		
	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
Ordinær forbygningsvirksomhet mv.	64 313	37 100	37 100
Program for økt sikkerhet mot leirskred	46 097	41 900	41 900
Sum post 22	110 410	79 000	79 000

Det foreslås bevilget 79 mill. kroner til sikrings- og miljøtiltak i vassdrag i 2008, en videreføring sammenlignet med saldert budsjett 2007.

Tiltakene som gjennomføres genererer i de fleste tilfeller distriktsbidrag fra kommuner og andre som får utført sikrings- og miljøtiltak i regi av NVE. Bidraget utgjør normalt 20 pst. av anleggets totale kostnader, men innbetalingene er vanskelig å anslå eksakt. Det foreslås derfor at bevilgningen for 2008 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4820, post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, jf. Forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner til oppgradering og vedlikehold av det hydrologiske stasjonsnett i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer, kan overføres

Formål

Tilskudd til utjevning av overføringstariffer skal bidra til å redusere forskjeller i nettleien som følge av naturgitte forhold og høye overføringskostnader. Tilskuddet bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnett i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Den er utformet slik at den ikke fjerner nettselskapenes insentiver til å drive effektivt og ha lav nettleie.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Ved tildeling av tilskudd tas det utgangspunkt i distribusjonsverkens årlige inntektsramme fastsatt av NVE, fratrukket inntekter fra andre enn forbrukere, og tillagt kostnader fra overordnet/sideord-

net nett og innbetalt eiendomsskatt. Inntektsrammen gjenspeiler kostnadsforholdene i leveringsområdet, blant annet som følge av topografi, klima og bosetting.

Kriteriet for tildeling av støtte er gjennomsnittlig nettkostnad per kWh for uttak av kraft. Det fastsettes en terskelverdi for gjennomsnittlige nettkostnader, beregnet ut fra størrelsen på den årlige bevilgningen. Hovedregelen er at hvert distribusjonsselskap mottar to tredjedeler av differansen mellom terskelverdien og den gjennomsnittlige nettkostnaden i selskapet. Distribusjonsselskap der støtten til forbrukere blir mindre enn 1 øre/kWh i forhold til gjennomsnittlig nettkostnad omfattes ikke av ordningen. Dette skyldes at virk-

ningen på nettleien blir relativt beskjeden i forhold til de administrative kostnadene.

Tilskuddet inngår i selskapets tillatte inntekt (inntektsrammen) og bidrar til direkte reduksjon i nettleien til forbruker.

NVE er ansvarlig for tildeling av midler til det enkelte distribusjonsverk og for oppfølging av ordningen. Ordningen administreres lokalt av distribusjonsverkene gjennom fastsettelsen av nettleien.

Budsjettforslag 2008

For 2008 foreslås det bevilget 30 mill. kroner i tilskudd til utjevning av nettleien, en videreføring av nivået i 2007.

Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Gebyrinntekter	30 029	30 900	38 600
02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	40 684	43 600	45 500
10	Refusjoner	3 294		
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	10		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 032		
18	Refusjon av sykepenger	1 906		
40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	20 754	19 000	23 000
	Sum kap. 4820	99 708	93 500	107 100

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 01 Gebyrinntekter og post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag økt med henholdsvis 2,2 og 2,9 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 01 Gebyrinntekter

Inntekter under denne posten knytter seg til gebyrer fra sikkerhetstilsyn med dammer og andre vassdragsanlegg, tilsyn med elektriske anlegg og fjernvarmeanlegg, miljøtilsyn og beredskapstilsyn. Gebyrinntektene dekker utgifter vedrørende kraftforsyningsberedskap og driften av tilsynsvirksomheten i NVE.

Det budsjetteres med gebyrinntekter på 38,6 mill. kroner, en økning på 7,7 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Økte utgifter i forbindelse med tilsynsaktiviteter under kap. 1820, post 01 øker beregnings-

grunnlaget for innkreving av gebyrer tilsvarende. I tillegg er posten prisjustert.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Det budsjetteres med 45,5 mill. kroner i inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomheten i 2008, en økning på 1,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Se kap. 1820, post 21 for nærmere omtale.

Post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag

Inntektene under denne posten knytter seg til distriktsbidrag fra kommuner og andre som får utført sikrings- og miljøtiltak i regi av NVE. Bidraget utgjør normalt 20 pst. av anleggets totale kostnader. Det budsjetteres med totalt 23 mill. kroner i 2008, en økning på 4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Endringen skyldes en forventet økning i distriktsbidragene i 2008. Økningen følger blant annet av sikringstil-

tak i faresoner for leirskred i Lier etter flommen sommeren 2007.

Resultatrapport 2006

Ivareta miljø- og brukerinteresser i vassdrag

NVE har også i 2006 lagt ned betydelig arbeid og ressurser i innføringen av EUs rammedirektiv for vann. Særlig var NVE involvert i utviklingen av IKT-verktøy og utarbeidelsen av forskrift for vannforvaltning.

NVE driver en omfattende overvåking av landets vannressurser gjennom det nasjonale hydrologiske stasjonsnett. I 2006 er 30 til 40 millioner enkeltmålinger mottatt, kvalitetskontrollert og benyttet internt i NVE, og formidlet til eksterne brukere.

NVEs miljøtilsynsvirksomhet har i 2006 gjennomført 13 tilsyn av internkontrollsystemer hos konsesjonærer. Oppfølging av anlegg som skal ha sine detalplaner godkjent ble gjennomført for 72 nye små vannkraftverk, 49 ombygninger/rehabiliteringer, åtte settefiskanlegg og to grunnvannsanlegg.

I forbindelse med konsesjonsbehandling og arealbehandling er det et økende behov for gode oversikter over de vernede vassdragene og deres verdier. NVE har derfor utviklet nettsider med relevant dokumentasjon knyttet til alle de 387 objektene som nå inngår i Verneplanen. NVE leverte i 2006 sin innstilling for de tre verneforslagene Øystesevassdraget, Tovdalsvassdraget og Langvella til OED.

Sikre samfunnet mot vassdragsulykker og ivareta sikkerhet og beredskap i kraftfor- syningen

Som følge av ekstreme nedbørsperioder på Vestlandet høsten 2005 og i Trøndelag januar 2006 oppsto det mange flomskader på bebyggelse og infrastruktur. Tilleggsbevilgningen i revidert budsjett 2006 etter disse flommene, muliggjorde at gjennomføringen av nødvendige strakstiltak kom godt i gang i 2006. Sikringsarbeidet blir fulgt opp i 2007.

Program for økt sikkerhet mot leirskred har gått som planlagt. Risikoklassifiseringen av kvikkleireområder ble fullført og resultatene formidlet gjennom en konferanse, møter i kommunene og tilgjengeliggjort på NVEs nettsider. 25 sikringstiltak mot kvikkleireskred ble utført, eller var under utførelse i 2006. I tillegg ble over 60 andre miljø- og sikkerhetstiltak langs vassdrag ferdigstilt. I Flomsonekartprosjektet ble det ferdigstilt 17 nye delprosjekter i 2006. Med dette er totalt 98 av 123

delprosjekter ferdigstilt og fremdriften har gått som forutsatt.

NVE og OED har i 2006 gjennomgått ansvar og roller i beredskapssituasjoner ved flom, dambrudd og vassdragsrelaterte skred. Forslag til revidert sikkerhetsforskrift, gitt i medhold av vannressursloven, ble sendt på høring.

NVEs prognose- og flomvarslingstjeneste har vært operativ hele året. Det ble oppgradert 49 hydrologiske målestasjoner i 2006 og leverer nå data i sanntid flere ganger i døgnet til NVEs databaser. Nytt og mer effektivt feltutstyr har bedret NVEs kapasitet til å foreta målinger også i ekstremsituasjoner i alle store vassdrag.

NVE har i 2006 behandlet om lag 850 kommunepplaner, kommunedelplaner, og regulerings- og bebyggelsesplaner og gitt kommunene råd og veiledning om hvordan hensynet til sikkerhet og miljø langs vassdragene skal ivaretas.

NVE har fortsatt arbeidet med å utvikle og implementere et helhetlig beredskapskonsept, og samarbeider med andre myndigheter og aktører i Norge, Norden og Europa. Arbeidet baseres i hovedsak på anbefalinger gitt i Sårbarhetsutvalgets utredning (NOU 2000: 24) og BAS III-prosjektet.

NVE har i 2006 gjennomført noen revisjonsbesøk med søkelys på beredskap og rasjonering hos kraftselskapene og en samlet skriftlig spørreundersøkelse. Revisjonene avdekker avvik og understreker betydningen av ytterligere satsing på veiledning, tilsyn og øvelser. NVE, Statnett og OED hadde felles beredskapsøvelse.

Fremme verdiskaping gjennom effektiv og miljømessig akseptabel energiproduksjon

Den sterke økningen fra 2005 i antall meldinger og søknader om nye vind- og vannkraftverk har forsterket seg i 2006. Ved årets slutt hadde NVE 260 søknader om små vannkraftverk og 70 meldinger og 33 søknader om vindkraftverk til behandling.

I 2006 ga NVE 42 konsesjoner til små vannkraftverk hvorav ti ble påklaget til OED. De 32 endelige konsesjonene gitt av NVE i 2006 har middelproduksjon på rundt 340 GWh/år. De påklagde konsesjonene kan gi anslagsvis 120 GWh/år. Åtte konsesjonssøknader om små vannkraftverk, på til sammen om lag 50 GWh/år, fikk avslag av NVE. Tre av avslagene ble påklaget (om lag 15 GWh/år) og sendt OED for endelig avgjørelse. Videre oversendte NVE tre innstillinger om vannkraftverk over 10 MW til OED og ga 52 mini- og mikrokraftverk (anslagsvis 70 GWh/år) fritak for konsesjonsplikt. Nesten alle prosjektene som fikk konsesjon ble pålagt miljøtiltak som minstevannsføring og/

eller andre avbøtende tiltak som flytting av inntak og/eller utløp av hensyn til landskapstilpasning og biomangfold.

NVE meddelte i desember 2006 fem nye konsesjoner for vindkraft på til sammen rundt 1 000 GWh/år. Alle ble påklaget og vil bli klagebehandlet i OED. NVE anmodet en aktør om å trekke tilbake sin vindkraftsøknad på grunn av høyt konfliktnivå (om lag 100 GWh/år).

Innen utredningsarbeid har NVE bistått OED blant annet i arbeidet med utformingen av støtteordningen for fornybar elektrisitet og retningslinjer for vindkraft og små vannkraftverk. Det ble også utført et faktaprojekt om fjernvarme, forbedringer og utvidelser i ressurskartlegging for vannkraft og vindkraft, og et forberedende arbeid knyttet til etableringen av fangstanlegg for CO₂ på Kårstø. NVE gjennomførte også en intern utredning om forholdet mellom nett og produksjon.

Fremme effektiv og sikker overføring og omsetning av energi og effektiv energibruk

Konsesjonsbehandlingen av store kraftlinjer ble gitt høy prioritet. Disse sakene er ofte omstridt og krever en stadig økende ressursinnsats. Totalt har NVE hatt 45 regional- og sentralnettsanlegg til behandling i 2006. NVE startet i 2006 et arbeid på å oppdatere sin kunnskap om kamuflerende tiltak for kraftledninger.

I 2006 gjennomførte NVE omfattende forskriftsarbeid. Forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av nettjenester ble endret. Arbeidet med ny regulering av nettvirksomhetens økonomiske vilkår fra 2007 ble sluttført. Det ble innført krav om maksimumspåslag på spotpris for alle kunder som har leveringspliktig kraftleveranse.

NVE fulgte i 2006 opp regelverket knyttet til mer- og mindreinntekt for nettselskapene. Det er en del mindre nettselskaper med en vesentlig akkumulert mindreinntekt. Det er fra 2007 innført forskriftskrav om at alle nettselskaper skal utarbeide en begrunnet og dokumenterbar plan for håndtering av mer- og mindreinntekter.

NVE foretok i 2006 en vurdering av gjeldende regelverk for tariffing (nettleie) og anleggsbidrag. NVE konkluderte med at det nå ikke er hensiktsmessig å gjøre vesentlige endringer i regelverket.

NVE utstedte nye omsetningskonsesjoner 31. desember 2006, da alle omsetningskonsesjonene utløp. I denne forbindelse ble krav om overvåkningsprogram for nøytral atferd for nettselskap med over 100 000 kunder innført.

NVE behandlet Statnett SFs søknad vedrørende godkjenning av tiltak for svært anstrengte kraftsituasjoner (SAKS-tiltak). Statnett har fått godkjenning for at energiopsjoner i forbruk og reservekraft kan benyttes som mulige SAKS-tiltak. Informasjon ble avslått som et SAKS-tiltak. Det er imidlertid utarbeidet en plan i samarbeid mellom NVE, Statnett og Enova for organisering av informasjonsarbeid i ulike kraftsituasjoner.

NVE har i 2006 foretatt revisjon av Nord Pool Spot som markedsplasskonsesjonær, og vil legge frem resultatet i 2007. Det har videre vært gjennomført kontrollbesøk hos omsetningskonsesjonærer i arbeidet med å føre tilsyn med nøytral opptreden hos nettselskapene.

NVE deltar i internasjonalt samarbeid med reguleringsmyndighetene i andre land og som observatør i EUs rådgivende komité for energiregulering. En stor del av arbeidet i nordisk sammenheng er oppgaver gitt av Nordisk Ministerråd.

Andre innsatsområder

Internasjonalt bistandsarbeid

NVEs internasjonale bistandsarbeid bidrar til gjennomføringen av regjeringens utviklingspolitikk innen sektorene vann og energi. Hovedvekten av NVEs internasjonale bistandsarbeid er regulert gjennom en samarbeidsavtale mellom NVE og NORAD/UD. NVEs bistandsarbeid er i hovedsak rettet mot utvikling av et bærekraftig og selvstendig forvaltningsapparat knyttet til samarbeidslandenes energi- og vannressurser. I 2006 ble det gjennomført 18 samarbeidsprosjekter innen institusjonsutvikling i ti land, og det ble utført elleve rådgivningsoppdrag for NORAD/UD.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer

I 2006 ble det utbetalt 30 mill. kroner under ordningen, som omfattet tretten distribusjonsnett med til sammen om lag 46 700 sluttbrukere. Tilskuddet lå mellom 1,7 og 6,7 øre/kWh.

Kap. 2490 NVE Anlegg

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
24	Driftsresultat			
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 845	5 000	6 000
	Sum kap. 2490	4 845	5 000	6 000

Anleggsvirksomheten i NVE er organisert som egen resultatenhets - NVE Anlegg. Anleggsvirksomheten er ikke organisatorisk skilt ut fra NVE som egen forretningsdrift. Det budsjett- og regnskapsmessige skillet i forhold til NVE er foretatt for å etablere et klarere skille mellom NVEs forvaltningsoppgaver og entreprenøroppgaver knyttet til NVEs forbygningsvirksomhet.

NVE Anlegg skal primært utføre sikrings- og miljøtiltak i vassdrag og andre vassdragsrelaterte tiltak, herunder nødvendig vedlikehold av eksisterende anlegg som NVE har gitt bistand til. Enhe-

ten utgjør dessuten en del av NVEs beredskapsorganisasjon og skal bidra til å opprettholde og videreutvikle den vassdragstekniske kompetansen i NVE. NVE Anlegg skal utøve sine oppgaver på en mest mulig kostnadseffektiv og rasjonell måte og samtidig sikre høy kvalitet med hensyn til sikkerhet og miljø. Det er et mål at NVE Anlegg skal gå i driftsmessig balanse. NVE Anlegg konkurrerer i entreprenørmarkedet om anleggsarbeider finansiert over NVEs budsjett og vassdragsrelaterte arbeider for andre tiltakshavere.

Tabell 3.2 NVE Anleggs kapitalbalanse per 31.12.2006

Eiendeler	Kroner	Egenkapital og gjeld	Kroner
<i>Anleggsmidler:</i>		<i>Egenkapital:</i>	
Anleggskapital	26 250 388	Egenkapital uten reguleringsfond	7 998 520
		Reguleringsfond	4 343 104
Sum anleggsmidler	26 250 388	Sum egenkapital	12 341 624
<i>Omløpsmidler:</i>		<i>Langsiktig gjeld:</i>	
Kortsiktige fordringer	4 343 104	Statens rentebærende gjeld	18 251 868
Sum omløpsmidler	4 343 104	Sum langsiktig gjeld	18 251 868
Sum eiendeler	30 593 492	Sum egenkapital og gjeld	30 593 492

Tabell 3.3 Økonomiske nøkkeltall for NVE Anlegg

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
Driftsresultat i pst. av driftsinntekter ¹	2,6	1,3	2,2
Totalkapitalrentabilitet i pst. ²	4,3	5,6	5,9
Ekstern omsetning i pst.	16,4	21,9	10,4

¹ Driftsresultatet omfatter driftsinntekter, driftsutgifter og avskrivninger.

² Totalrentabiliteten er resultat etter finanskostnader i pst. av totalkapitalen. Resultat omfatter driftsinntekter, driftsutgifter, renter og tap/gevinst ved salg.

NVE Anleggs avskrivningsordning

NVE Anlegg følger avskrivningsplaner basert på lineære avskrivninger for anleggsmidlene. Avskriv-

ningene på de enkelte anleggsmidler foretas lineært, basert på en fastsatt avskrivningsperiode, åtte og 20 år for henholdsvis maskiner og bygninger.

Anleggsmidler avskrives ikke i investeringsåret, men starter fra 1. januar påfølgende år. Anleggsmidler blir avskrevet for et helt år i salgsåret. Nytt utstyr som har en kostnad på under kr 50 000 eksklusiv merverdiavgift, avskrives ikke. Brukt utstyr eller spesialutstyr behandles særskilt i hvert enkelt

tilfelle. Påkostninger og oppgraderinger føres mot anleggsmidler og inngår i avskrivningsgrunnlaget. Normalt vedlikehold skal ikke avskrives. Avvik fra disse rutiner skal begrunnes og dokumenteres i hvert tilfelle.

Post 24 Driftsresultat

		(i 1 000 kr)		
Underpost	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
24.1	Driftsinntekter	-61 545	-43 000	-47 000
24.2	Driftsutgifter	55 642	36 800	40 200
24.3	Avskrivninger	5 252	5 200	5 500
24.4	Renter av statens kapital	1 072	1 000	1 300
24.5	Investeringsformål			1 000
24.6	Reguleringsfond	-420		-1 000
	Sum post 24			

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble både underpost 24.1 Driftsinntekter og underpost 24.2 Driftsutgifter økt med 11 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Underpost 24.1 Driftsinntekter

NVE Anleggs driftsinntekter knytter seg til salg av forbygningstjenester til NVE og eksterne oppdrag. Driftsinntekter for 2008 er anslått til 47 mill. kroner, en økning på 4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Underpost 24.2 Driftsutgifter

NVE Anleggs driftsutgifter er knyttet til lønn og kjøp av varer og tjenester. Driftsutgiftene for 2008 er anslått til 40,2 mill. kroner, en økning på 3,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Underpost 24.3 Avskrivninger

Det budsjetteres med kalkulatoriske avskrivninger på 5,5 mill. kroner for 2008, en økning på 0,3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Driften belastes med kalkulatoriske avskrivninger for å ta hensyn til kapitalslit. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Avskrivningen er en regnskapsmessig kostnad og har derfor ingen kontanteffekt, jf. motpost under kap. 5491, post 30.

Underpost 24.4 Renter av statens kapital

Det budsjetteres med kalkulatoriske renter på 1,3 mill. kroner for 2008, en økning på 0,3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Investeringsmidlene som bevilges over kap. 2490, post 45 anses som rentebærende kapital. Statens årlige netto investeringsbidrag til NVE Anlegg betraktes som et lån det skal betales rente av. Det årlige lånet er således lik investeringsbevilgningen under post 45 med fradrag av salgsinntekter, egenfinansierte investeringer og avskrivninger.

Driften belastes med kalkulatoriske renter for å ta hensyn til kapitalkostnad. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Renter er en regnskapsmessig kostnad og har derfor ingen kontanteffekt, jf. motpost under kap. 5603, post 80.

Underpost 24.5 Investeringsformål

Posten omfatter avsetning til egenfinansierte investeringer, jf. kap. 5490, post 30. Det foreslås avsatt 1 mill. kroner til investeringsformål i 2008.

Underpost 24.6 Reguleringsfond

Det foreslås benyttet 1 mill. kroner fra reguleringsfondet til å øke rammen for investeringsformål under post 45 Større anskaffelser og vedlikehold til 6 mill. kroner i 2008.

Post 45 Større utstyrskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås bevilget 6 mill. kroner til utstyrskaffelser og vedlikehold i 2007, en økning på 1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Økningen er finansiert gjennom uttak fra reguleringsfondet, jf. kap. 2490, post 24.

Det foreslås videre at bevilgningen for 2008 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 5490, post 01 Salg av utstyr mv., jf. Forslag til vedtak II.

Kap. 5490 NVE Anlegg

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
01	Salg av utstyr mv.	552	1 000	1 000
30	Avsetning til investeringsformål			1 000
	Sum kap. 5490	552	1 000	2 000

Post 01 Salg av utstyr mv.

Det budsjetteres med salg av utstyr mv. for 1 mill. kroner i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007, jf. omtalen under kap. 2490, post 45.

Post 30 Avsetning til investeringsformål

Det budsjetteres med 1 mill. kroner i 2008 knyttet til egenfinansierte investeringer, jf. omtale under kap. 2490, post 24.

Kap. 4829 Konesesjonsavgiftsfondet

(i 1 000 kr)				
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
50	Overføring fra fondet	148 900	154 500	130 000
	Sum kap. 4829	148 900	154 500	130 000

Post 50 Overføring fra fondet

Konesesjonsavgifter betales av regulanter og energiverk som kompensasjon for de ulemper vannkraftutbygging påfører allmenne interesser, samt at det gis som en andel av verdiskapingen. Hoveddelen av avgiftene tilfaller de kommuner hvor utbygging har funnet sted. En mindre andel går til staten og er opphav til Konesesjonsavgiftsfondet. Fondet består av innbetalte avgifter som er regulert gjennom vassdragsreguleringsloven og industrikonesesjonsloven. Satsene bestemmes ved tildeling av konesesjon og reguleres hvert femte år i takt med prisstigningen.

Hovedintensjonen med Konesesjonsavgiftsfondet er å ha midler til øyeblikkelig disposisjon for å

forebygge, erstatte eller avbøte skader som skyldes dambrudd, isgang, flom eller andre ekstraordinære ulykkeshendelser som følge av vassdragsreguleringer eller virksomhet i elektriske anlegg hvor staten er ansvarlig, eller hvor statens hjelp anses som påkrevd uten at andre midler kan disponeres til formålet. Konesesjonsavgiftsfondets finansielle utvikling er vist i vedlegg 1.

Det foreslås et uttak på totalt 130 mill. kroner fra Konesesjonsavgiftsfondet i 2008, en reduksjon på 24,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Uttaket vil etter reduksjonen i stor grad samsvare med forventede inntekter til fondet i 2008. Fondskapitalen ved utgangen av 2008 anslås til om lag 40 mill. kroner.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
70	Bidrag til kulturminnevern			15 700
	Sum kap. 5582			15 700

Post 70 Bidrag til kulturminnevern

Mange vassdragsreguleringer der konsesjoner er gitt før 1960 er utbygd uten at det er gjennomført kulturhistoriske undersøkelser. I tiden som kommer skal flere konsesjoner fornyes og konsesjonsvilkårene i eldre konsesjoner kan revideres, og vilkår knyttet til kulturminner kan være aktuelle.

På bakgrunn av at det har vist seg vanskelig å bestemme nivået for kraftprodusenters bidrag til kulturminnevern har en arbeidsgruppe med medlemmer fra NVE, Riksantikvaren, Oppland fylkeskommune og Numedalslaagens Brukseierforening utarbeidet et forslag som innebærer at det innføres et standardvilkår om at konsesjonærene ved revisjon og fornyelse av konsesjoner må innebetale et

bidrag på henholdsvis kr 7 000 og kr 12 000 per GWh magasinkapasitet.

Regjeringen slutter seg til dette forslaget, og foreslår innført en sektoravgift hvor inntektene øremerkes finansiering av statlige utgifter knyttet til kulturminnetiltak i vassdrag. Bidrag fra konsesjonærer til kulturminnetiltak i vassdrag med revideerte eller fornyede tillatelser foreslås budsjettert som en sektoravgift under OED. I forbindelse med planlagte revisjoner av konsesjoner budsjetteres det med innbetalinger på 15,7 mill. kroner i 2008. Når det blir aktuelt vil OED komme tilbake til Stortinget med forslag om hvordan midlene skal anvendes for kulturminneformål i vassdrag med revideerte eller fornyede tillatelser.

Programkategori 18.25 Energiomlegging

Innledning

Regjeringens satsing på omlegging av energibruk og energiproduksjon tar utgangspunkt i Soria Moria-erklæringen. Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energieffektivisering, varme og elektrisitet fra fornybare energikilder (fornybar energi) er sentrale elementer i denne politikken.

Norge har store muligheter til å øke energiproduksjonen betydelig, og vi kan bruke energien mer effektivt. For å styrke utviklingen av miljøvennlig produksjon og bruk av energi er det grunnleggende å ha langsiktige og stabile rammebetingelser rundt arbeidet.

Mange tiltak er med på å bygge opp under en omlegging til mer miljøvennlig produksjon og bruk av energi. Avgiftene på svovelutslipp, NO_x og klimagassutslipp, og omsettbare kvoter på CO₂ gir store bidrag. Det er også innført en rekke standarder og merkeordninger for energiforbrukende utstyr. Kraftleverandørene skal informere kundene sine om opphavet til den elektriske energien de leverer. Departementet har sendt et utkast til lov om energimerking av bygninger (EØS-direktiv) og regelmessig energivurdering av kjeler og klimaanlegg på høring. Målet er at energitilstanden i en bygning kan inngå som en del av beslutningsgrunnlaget for kjøp og leie, og at boligeiere og næringsliv over tid skal utføre tiltak som gjør byggene mer energieffektive. Det er også innført nye strenge standarder for energibruk i nye bygg.

Enova og Energifondet er det viktigste verktøyet for å stimulere til en målrettet energiomlegging. Gjennom forvaltningen av midlene fra Energifondet skal Enova være pådriver i utvikling av nye miljøvennlige energiprosjekter. Enova ble evaluert i 2006 og departementet rapporterte om resultatene i St.prp. nr. 69 (2006-2007). Det ble blant annet konkludert med at Enova på relativt kort tid har bygget opp en organisasjon som forvalter midlene fra Energifondet på en effektiv måte, samtidig som behovet for kontroll med bruken av midlene er ivaretatt. Omorganiseringen av virkemiddelapparatet og etableringen av en ny styringsmodell har gitt en svært målrettet styring av og et

mer forpliktende arbeid med energiomleggingen enn man hadde før omorganiseringen. Den stabile finansieringen ble vurdert som viktig.

Det er lagt opp til en sterk økning i satsingen på energiomleggingstiltak i regi av Enova i 2008. I 2007 finansieres Enovas satsing ved et påslag på nettariffen på 1 øre/kWh som betales inn til Energifondet. I 2008 forventes påslaget å gi en inntekt på om lag 740 mill. kroner. Energifondet vil i tillegg bli tilført 431 mill. kroner i 2008 fra avkastningen på Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering (Grunnfondet). Grunnfondet ble etablert i 2007 med et innskudd på 10 mrd. kroner. I forbindelse med at det blir etablert en ny støtteordning til fornybar elektrisitet, foreslår regjeringen å bevilge ytterligere 200 mill. kroner i overføring til Energifondet. Totale inntekter til Energifondet budsjetteres til om lag 1 450 mill. kroner i 2008, inklusive renter. Dette er en økning på om lag 660 mill. kroner i forhold til 2007. Tilsagnsfullmakten på 400 mill. kroner foreslås videreført i 2008.

Regjeringen vil foreslå å styrke Grunnfondet med 10 mrd. kroner i 2009 og ytterligere inntil 10 mrd. kroner innen 2012. Avkastningen fra grunnfondet forventes å bli på mer enn 900 mill. kroner fra 2010. Opprettelsen av Grunnfondet sikrer en fortsatt langsiktig og stabil satsing på energiomlegging.

Enova SF og Energifondet

Enova er et statsforetak eid av OED. Enova ble opprettet ved kgl.res. av 1. juni 2001 med virkning fra 22. juni 2001. Selskapet er lokalisert i Trondheim og har 40 fast ansatte, fordelt på 23 kvinner og 17 menn.

Enovas formål er å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon. Energiomleggingen omfatter satsing på vannbåren varme basert på fornybare energikilder og spillvarme, vindkraft, energieffektivisering, og utvikling av gassinfrastruktur innenlands. Enova skal i den forbindelse forestå forvaltningen av midlene fra Energifondet og midlene til realisering av infrastruktur for naturgass. Fra 2008 vil Enova forvalte en ny støtteordning for fornybar elektrisitet. Dette innebærer at Enovas arbeidsområde blir utvidet til

også å omfatte satsing på utbygging av vannkraft-anlegg.

Energifondet eies av OED, jf. forskrift om Energifondet. Energifondet skal være en langsiktig finansieringskilde for energiomlegging. Midlene fra Energifondet forvaltes gjennom avtaler mellom departementet og Enova.

Enova samarbeider med en rekke andre organer, som NVE, Statnett, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd, jf. kap. 1830.

Hovedmål og resultatmål 2008

I avtalen med Enova er virksomhetsområdet konkretisert gjennom seks hovedmål. Enovas forvaltning av midlene fra Energifondet skal bidra til:

- mer effektiv bruk av energi,
- økt bruk av andre energibærere enn strøm og olje til oppvarming,
- økt produksjon fra fornybare energikilder,
- introduksjon og utvikling av nye teknologier og løsninger i energimarkedet,
- velfungerende markeder for effektive og miljøvennlig energiløsninger og
- økt kunnskap i samfunnet om mulighetene for å ta i bruk effektive og miljøvennlige energiløsninger.

Hovedmålene er i stor grad rettet mot en langsiktig utvikling av markedet for fornybar energi og energieffektivisering. Enovas arbeidsmåte, som ofte er oppsøkende mot konkrete prosjekter, er i seg selv viktig for å fremme den langsiktige utviklingen mot miljøvennlig energiomlegging. Det er imidlertid vanskelig å finne entydige måleparametre for hvordan markedet utvikler seg på lang sikt. Det må i stor grad benyttes kvalitative vurderinger, og generelle evalueringer, for å vurdere effekter på markedet av virksomheten. Det vises for øvrig til omtale av evalueringen av Enova og Energifondet i St.prp. nr. 69 (2006-2007).

På en del områder der resultatene ikke kan måles entydig, er det spesifisert i avtalen at Enova skal ha en virksomhet. Enova skal støtte demonstrasjon av ny teknologi som bidrar til energiomleggingen på lang sikt. Videre skal Enova ha et landsdekkende tilbud av informasjons- og rådgiv-

ningstjenester som på kort og lang sikt bygger opp under målene for energiomleggingen.

For tilfeller der resultatene lar seg identifisere som spart energi eller økt bruk av fornybar energi, er det fastsatt et særskilt resultatmål. Dette gjelder primært områder der Enova gir tilskudd til konkrete prosjekter, og energieresultatet går fram av kontrakten med investoren. Enova skal gjennom sin virkemiddelbruk utløse prosjekter som gir ny miljøvennlig energiproduksjon og energisparing tilsvarende 12 TWh/år innen utgangen av 2010. Basisåret er 2001. Minimum 4 TWh/år skal være økt tilgang på vannbåren varme basert på nye fornybare energikilder, spillvarme og varmepumper, og minimum 3 TWh/år skal være økt produksjon av vindkraft.

Regjeringens styrker nå satsingen på energiomlegging, med en betydelig økning i de økonomiske rammene for virksomheten. Det gir grunnlag for å styrke satsingen på alle områder innen fornybar energi og energieffektivisering. Høsten 2007 skal departementet inngå en ny fireårig avtale med Enova, med et nytt ambisiøst og mer langsiktig resultatmål. I avtalen for 2007 ble det innført nye viktige elementer som vil bli videreført. Satsingen rettet mot husholdninger skal styrkes og det skal etableres en egen støtteordning til investeringer i infrastruktur for fjernvarme. En langsiktig oppbygging av infrastruktur for fjernvarme legger til rette for økt utnyttelse av bioenergi, avfall, spillvarme og andre miljøvennlige energiresurser. Tiltakene vil være viktige for å få til utskifting av oljekjeler.

Regjeringen innfører en ny støtteordning for fornybar elektrisitet, jf. St.meld. nr. 11 (2006-2007). Om støtteordningen for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder (fornybar elektrisitet) og Innst. S. nr. 147 (2006-2007). Enova skal forvalte ordningen og den skal finansieres innenfor Enovas samlede rammer. I 2008 vil om lag 630 mill. kroner gå til støtteordningen for fornybar elektrisitet. Dette inkluderer tilleggsbevilgningen på 200 mill. kroner. OED har notifisert ordningen til ESA og avventer endelig vedtak. Det vil bli etablert et eget regelverk for ordningen. Det tas sikte på at ordningen skal tre i kraft 1. januar 2008. Enova, Statnett og NVE er involvert i arbeidet med oppstarten og gjennomføringen av ordningen.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 263	16 500	29 500
50	Overføring til Energifondet			631 000
70	Tilskudd til elektrisitetssparing i husholdninger, <i>kan overføres</i>	2 000		
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	12 100	30 000	30 000
95	Kapitalinnskudd		10 000 000	
	Sum kap. 1825	25 363	10 046 500	690 500

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten dekker utgifter til gjennomføring av bygningsdirektivet, og deltakelse i ulike internasjonale programmer og aktiviteter innen fornybar energi og energibruk.

Hoveddelen av den internasjonale aktiviteten er knyttet til EUs program for fornybar energi og energieffektivisering (Intelligent Energy - Europe) der Norge har deltatt siden midten av 1990-tallet. Fra 1. januar 2007 inngår Intelligent Energy - Europe i rammeprogrammet Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP). CIP er et rammeprogram der flere eksisterende programmer er samlet under en felles administrativ paraply. Intelligent Energy - Europe utgjør energipilaren i CIP og består av tre deler;

- energieffektivisering (SAVE),
- fornybar energi (ALTENER) og
- fornybar energi i transportsektoren (STEER).

Programmet utfyller Norges satsing på fornybar energi og energieffektivisering, og flere norske aktører deltar i europeiske prosjekter finansiert gjennom programmet. EØS-vedtaket om norsk deltakelse i CIP ble tatt i juni 2007. Deltakelsen koordineres i et samarbeid mellom NHD, FAD og OED. Den operasjonelle oppfølgingen av Intelligent Energy - Europe i CIP, er fra norsk side delegert til Enova.

Bevilgningen på posten dekker også deler av NVEs utgifter knyttet til gjennomføringen av bygningsdirektivet. Det legges opp til å etablere ordninger for energimerking av bygninger, og energivurdering av kjele- og kjøleanlegg. Rammene for

opplegget er skissert i et forslag til endring i energiloven som hadde høringsfrist 14. september 2007. NVE forbereder nå blant annet etableringen av et elektronisk system som skal ivareta de nødvendige funksjoner som beregninger, utstedelse av energiattest, lagring av data med mer. Det settes av totalt 6 mill. kroner til arbeidet i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007.

I forbindelse med at det ble satt i gang en ny programperiode fra 2007 til 2013 ble kontingenten til CIP økt.

Det foreslås bevilget totalt 29,5 mill. kroner under posten i 2008, en økning på 13 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Økningen knytter seg til CIP.

Post 50 Overføring til Energifondet

Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering ble opprettet 2. januar 2007 med en fondskapital på 10 mrd. kroner, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjettinnst. S. nr. 9 (2006-2007). Fondet ble opprettet med bakgrunn i behovet for å ha en stabil og forutsigbar finansiering av satsingen på fornybar energi og energieffektivisering.

Avkastningen fra Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering gir en utbetaling på 431 mill. kroner i 2008, jf. kap. 4825, post 80.

I tillegg foreslår regjeringen å bevilge 200 mill. kroner til støtteordningen for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder i 2008.

Tilsagnsfullmakten på 400 mill. kroner foreslås videreført, jf. Forslag til vedtak V.

Tabell 3.4 Oversikt over inntektene til Energifondet for perioden 2006–2008

	(i 1 000 kr)			
	Regnskap 2006	Anslag 2007	Anslag 2008	Endring 2007/2008
Inntekter fra påslaget på nettariffen	735 164	740 000	740 000	0
Støtteordning for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder			200 000	200 000
Avkastning på Grunnfondet			431 000	431 000
Renteinntekter fra foregående år	28 530	54 082	80 000	25 918
Sum inntekter til Energifondet	763 694	794 082	1 451 000	656 918

Formål

Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet er sentrale elementer i denne politikken. Satsingen blir kanalisert gjennom Enova SF.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Enova tildeler midler i henhold til de mål og kriterier som er nedfelt i avtalen med OED om forvaltningen av Energifondet. Tildeling skjer på grunnlag av en vurdering av ulike prosjekter og aktiviteter etter en felles referanseramme. Enova søker å oppnå en mest mulig kostnadseffektiv utnyttelse av midlene.

Viktige kriterier er blant annet at prosjektene skal bidra til en varig omlegging av energibruk og energiproduksjon. Støtten skal være utløsende for prosjektene. Videre vektlegges aktørenes gjennomføringsevne, prosjektenes ringvirkningseffekter og betydning for markedsutviklingen.

Post 74 Naturgass, kan overføres**Formål**

Tilskuddsordningen skal bidra til å øke kapasiteten for LNG-mottaksanlegg og bidra til en konvertering fra tyngre brensel til naturgass i industri, skipsfart og transport. OED bidrar gjennom Enova med tilskudd til realisering av infrastruktur for naturgass. Formålet er at naturgass over tid skal gjøres tilgjengelig i flere områder.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Tilskuddene er rettet mot innkjøp av infrastrukturkapasitet og er utformet som en såkalt «Public Service Obligations». Tilbyderne har forpliktelser med hensyn til leveringssikkerhet, gasskvalitet og drift av anleggene. Det kan gis tilskudd til bygging av transmisjonsrør eller anlegg knyttet til transport av LNG og CNG. Det er et sentralt kriterium at tilskuddene skal kunne føre til gevinster for miljøet.

Budsjettforslag 2008

Det foreslås bevilget 30 mill. kroner til infrastruktur for naturgass i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007. Videre foreslås det en tilsagnsfullmakt på 20 mill. kroner, jf. Forslag til vedtak V.

Kap. 4825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
80	Fondsavkastning			431 000
	Sum kap. 4825			431 000

Post 80 Fondsavkastning

Kapitalen i fondet er plassert som kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid. Fjorårets avkastning av fondskapitalen føres årlig inn på statsbudsjettets inntektsside under denne posten og tilsvarende beløp bevilges på statsbudsjettets utgiftsside under kap. 1825, post 50 Overføring til Energifondet.

På bakgrunn av markedsrentene for statspapi-
rer fastsatte Finansdepartementet 1. januar 2007 rentesatsen for fondet til 4,31 pst. per år for en periode på ti år.

Avkastningen fra fondskapitalen gir en utbetaling på 431 mill. kroner i 2008.

Resultatrapport 2006

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I 2006 ble midlene i hovedsak benyttet til kontingent for Norges deltagelse i Intelligent Energy - Europe programmet, samt til medfinansiering av norske deltakere i programmet.

Enova står for den operative oppfølgingen av den norske deltakelsen i programmet. Dette innebærer både veiledning og informasjon til potensielle søkere, og tilbud om forprosjektstøtte og nasjonal medfinansiering til prosjektgjennomføring.

I 2006 har NVE arbeidet med underlaget for forslagene til endringer i energiloven som skal bidra til den nasjonale gjennomføringen av bygningsdirektivet. Forslaget ble sendt på høring i juni 2007.

Energifondet

I 2006 ble energiomleggingen finansiert av et påslag på nettatariffen på 1 øre/kWh. Virksomheten har derfor ikke hatt en egen post på statsbudsjettet. For å gi et bilde av Enovas virksomhet gjengir departementet i St.prp. nr. 1 de mest sentrale resultatene for virksomheten.

I løpet av 2006 ble det inngått kontrakter som gir et samlet energiresultat på om lag 2,1 TWh/år, jf. tabell 3.5. Dette er et resultat som fremkommer ved å legge sammen energimengdene i kontraktene Enova tegner med aktørene som er tildelt midler til sine prosjekter. Prosjektene som inngår i resultatrapporteringen er derfor ikke nødvendigvis ferdigstilte i løpet av 2006. En betydelig andel av prosjektene gjennomføres over flere år. Utbetaling av støttemidler kan derfor også skje over flere år. I gjennomsnitt ble det gitt om lag 35 øre i tilskudd for hver utløste kilowatttime, spart eller produsert i ett år. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig støtte på 2,6 øre/kWh over prosjektenes antatte levetid.

Enovas disponible ramme for 2006 omfattet først og fremst inntektene fra påslaget på nettatariffen, men det var også renteinntekter fra Energifondet knyttet til prosjekter som ikke er ferdigstilt og midler som ble frigjort i forbindelse med prosjekter som ble kansellert. Samlet hadde Enova en disponibel ramme på om lag 970 mill. kroner i 2006. Enova benyttet om lag 826 mill. kroner av rammen i tilsagn til prosjekter, informasjons- og rådgivningsvirksomhet, internasjonalt arbeid, analyse og administrasjon.

Tabell 3.5 Aggregerte energiresultat og disponering av Energifondets midler i 2005 og 2006

Område	2005		2006	
	Mill. kroner	GWh/år	Mill. kroner	GWh/år
Energibruk	190,6	923	332,6	1 271
Vindkraft	287,0	585	0,0	0
Varme	116,0	296	351,0	681
Bioforedling	6,0	162	4,0	100
Annen fornybar energi	2,6	1	10,0	7
Pålagte oppgaver	75,4		70,4	
Analyse med videre	6,0		10,8	
Administrasjon	45,0		47,0	
Sum disponerte midler og resultat	728,6	1 967	825,8	2 059

Det er gitt tilsagn om støtte for 332,6 mill. kroner i 2006 til prosjekter innen programområdet

Energibruk. Disse prosjektene gir i sum et kontraktsfestet energiresultat på 1 271 GWh/år. Pro-

grammet retter seg mot energibruk i bygg, anlegg, næringsvirksomhet og industri.

Enovas program for vindkraft har rettet seg mot aktører som investerer i bygging av nye vindkraftanlegg. Enova hadde ingen utlysning av investeringsstøtte til vindkraft i 2006, fordi interessen ble vurdert som liten. Den nye støtteordningen til elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder ble lagt fram i St.meld. nr. 11 (2006-2007).

Enovas varmeprogram retter seg mot aktører både innen varmedistribusjon og varmeproduksjon. Det er gitt tilsagn om støtte for om lag 351 mill. kroner til totalt 59 prosjekter i 2006. Dette gir et kontraktstestet energieresultat på 681 GWh/år.

I tillegg til å oppnå konkrete resultater i form av energibesparelser eller ny fornybar energiproduksjon er Enova pålagt å drive et landsdekkende tilbud av informasjons- og rådgivningstjenester. Hensikten med arbeidet har vært å øke oppmerksomheten om energibruk og energiløsninger og å øke kjennskapet til Enova som aktør i energiomleggingen.

Som et ledd i arbeidet med å utvikle en ny og mer kostnadseffektiv struktur for landsdekkende informasjons- og rådgivningstjeneste har Enova etablert en nasjonal svartjeneste. Denne svartjenesten består av et grønt nummer for å betjene husholdninger, samt en svartjeneste for profesjonelle aktører for å gi råd om Enovas programmer. Svartjenesten har besvart om lag 33 000 henvendelser i 2006.

Enova SF har i løpet av 2006 utført en rekke analyser og utredninger for å sikre beslutningsgrunnlaget ved utformingen av sine virkemidler.

I 2006 mottok Enova SF 47 mill. kroner fra Energifondet i administrasjonshonorar, inkludert merverdiavgift. Administrasjonshonoraret dekker ordinær drift av Enova SF for forvaltningen av Energifondet. Foretaket hadde et årsoverskudd på om lag kr 47 500.

Post 70 Tilskudd til elektrisitetssparing i husholdningene

Enova SF fikk høsten 2006 i oppdrag å forvalte en særskilt tilskuddsordning for å stimulere til strømsparing i husholdningene, jf. St.prp. nr. 82 (2005-2006). Bakgrunnen for ordningen var at mange husholdninger, i lys av kraftsituasjonen, var opptatt av å vurdere andre oppvarmingsalternativer enn strøm. Regjeringen ville benytte denne situasjonen til å gi et løft for modne teknologier med begrenset utbredelse på markedet. Det ble gjennom ordningen gitt støtte til kjøp av pelletsaminer, styringssystemer og varmepumper unntatt luft-til-luft varmepumper. Ordningen ble finansiert gjennom en

egen bevilgning i 2006 på 71 mill. kroner. I 2006 ble det registrert 15 225 innkomne søknader. De første tilsagnsbrevene ble sendt ut i desember 2006. Tilsagn gis med inntil åtte måneders gjennomføringstid, og det ventes derfor at arbeidet med ordningen vil pågå i hele 2007 og inn i 2008.

Post 74 Naturgass

Enova SF inngikk avtale om å dekke kostnader for tjenester av allmenn økonomisk betydning knyttet til realisering av mottaks- og lageranlegg for LNG i Sula kommune. Forpliktelsen i denne avtalen beløper seg til 9,7 mill. kroner.

Utbetalinger i 2006 i forbindelse med tidligere inngåtte prosjektavtaler utgjorde 13,8 mill. kroner. Det ble utbetalt 2,1 mill. kroner til administrasjon av ordningen.

I St.meld. nr. 9 (2002-2003) Om innenlands bruk av naturgass mv., vedtok Stortinget å opprette et nasjonalt kompetansesenter for anvendelse av naturgass. Senteret skulle ligge på Haugalandet, og Enova ble satt til å forvalte oppdraget. I desember 2003 ble oppdraget utlyst av Enova som et offentlig anbud. Etter en forhandlingsrunde der også andre anbydere var aktuelle, ble det inngått en avtale med Naturgassens hus i Haugesund, senere Norsk Gassenter AS, i januar 2004.

Det ble utformet en tiltaksplan som grunnlag for tilbudet fra Norsk Gassenter. Denne tok utgangspunkt i en økonomisk ramme på 4 mill. kroner i oppstartsåret, og forutsatte en reduksjon i påfølgende år. Samlet har staten gjennom Enova over kap. 1825, post 74, bidratt med 12 mill. kroner fra og med 2004 til og med 2007. Bidraget utgjorde under 20 pst. av senterets inntekter i 2006. Viktige oppgaver har vært å utvikle et tilbud om kurs for undervisningspersonell og installatører, kvalitetssikring av installatører, bygge opp fagkompetanse på sikkerhet og beredskap, formidle kunnskap om sluttbrukerteknologi og å delta i regelverktvikling.

Det har vært forutsatt at senteret også skulle bygge opp en betydelig kommersiell aktivitet med blant annet gjennomføring av kurs. Norsk Gassenter har bidratt til å utvikle et viktig kompetansemiljø for praktisk anvendelse av naturgass. Senteret har virksomhet rettet mot:

- opplæring, kvalitet og sikkerhet,
- anvendelse, distribusjon og miljø,
- beredskapstjenester og
- informasjon.

Det ble i 2006 utbetalt 2,4 mill. kroner til Norsk Gassenter og den fireårige avtaleperioden med Enova er nå utløpt. Det legges ikke opp til å utlyse et nytt oppdrag.

Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering

Kap. 1830 Forskning

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	16 729	20 000	20 000
50	Norges forskningsråd	477 100	438 500	438 500
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	10 382	11 300	9 800
	Sum kap. 1830	504 211	469 800	468 300

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 50 Norges forskningsråd redusert med 3 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 22 Forvaltningsrettet forskning og utvikling, kan overføres

Bevilgningen på posten dekker forvaltningsrettet forskning og utvikling i regi av NVE. Målet er at forskningsaktivitetene skal støtte direktoratets oppgaver, og bidra til at NVE utvikler kunnskap som styrker NVEs forvaltningskompetanse. Aktiviteten skal inkludere relevante problemstillinger knyttet til forsyningssikkerhet for energi og øke kunnskapen for best mulig kost-/nyttevurderinger av energiprojekter. Det arbeides grunnleggende med hydrologi, miljø og vassdragssikkerhet. NVE deltar i flere av programmene til Forskningsrådet og samarbeider med blant annet Energibedriftenes landsforening (EBL), Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Enova SF.

Budsjettforslag 2008

Det foreslås bevilget 20 mill. kroner under posten i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007.

Aktiviteter 2008

NVE vil styrke kunnskapen om hele kostnads- og teknologibildet innen produksjon, transport og bruk av energi. Arbeidet med å koble nye klima-

data til oversikter over utbygd og planlagt kraftproduksjon, og bruke modeller til å beregne robustheten av energiproduksjon og energiforbruk under ulike klimascenarier, fortsetter i 2008.

NVE fortsetter arbeidet med kartlegging av potensialet for opprustning og utvidelse knyttet til vannkraft. For vindkraft fokuseres det på å beregne potensialet på land, også innlandet, ved bruk av bedre modeller og verktøy. NVE fortsetter også sitt arbeid for å tilegne seg kunnskap om for- deler og ulemper ved storskalabruk av bioenergi. Når det gjelder umodne fornybare energiteknologier, legges nå hovedvekt på havbaserte teknologier og teknologier for å utnytte geovarme. Resultatet av dette arbeidet vil gi forvaltningen bedret grunnlag for kraftbalanseanalyser og grunnlag for å identifisere miljømessige akseptable prosjekter for å dekke kraftteterspørsel.

EUs vanndirektiv vil blant annet bli fulgt opp gjennom regionalt planarbeid. Aktivitetene vil konsentreres om fastsettelse av miljømål og program for overvåkning og tiltak for utvalgte vannforekomster. For å oppfylle NVE sektoransvar innen miljø, vil arbeidet med landsverneplan for kulturminner videreføres. Studier av vindkraftens negative effekter på sårbare fuglearter vil bli videreført. I tillegg vil det bli arbeidet med å øke kunnskapen om vind- turbiner og kraftlinjers effekter på rein.

Det er viktig å styrke kunnskapen om effekter av klimaendringer i Norge og Arktis for alle typer vannressurser. Videre skal flomvarslings- og prognosesystemet videreutvikles, bant annet gjennom ny metodikk for dynamisk flomkartlegging. Et ope-

rativt system for prognose og oppdatering av status for grunnvann og markvann er under utvikling, for lettere å kunne møte krav til kartlegging og overvåking i tråd med EUs rammedirektiv for vann.

Resultatrapport 2006

NVEs forskningsaktivitet er forankret i NVEs FoU-strategi 2004-2007. Områder NVE fokuserer på er energi, vannressurser, hydrologi og konsesjoner. Samarbeid med Forskningsrådet inngår i deler av forskningsarbeidet.

På energiområdet har det i 2006 pågått et arbeid vedrørende forsyningssikkerhet, som har fokusert på å fremskaffe kunnskap om sårbarhet i kraftsystemet. I forhold til klimaendringers virkning på produksjon er datasett for vindkraft oppdatert for å muliggjøre simuleringer framover.

Under småkraft og programmet for opprustning og utvidelse, har NVE støttet over 50 prosjekter knyttet til tekniske, hydrologiske, miljømessige og kompetanserettede problemstillinger. Eksempler på resultater er nytt verktøy for ressurskartlegging, veiledere for småkraftverkutbyggere, ny turbinteknologi og anleggsteknologi som bidrar til billigere og mer robuste løsninger. Når det gjelder andre energiteknologier, er det blant annet gjennomført utredninger knyttet til bioenergi som gir ressursforståelse basert på tilvekst, kostnad og miljøforhold.

På miljøsidan har studier dokumentert nye sammenhenger mellom endret vannføring og økologiske forhold. Dette er kunnskap som er viktig ved fastsetting av vannføring ved ulike typer inngrep i vassdrag. For vassdrags- og energisektorens kulturminner, er kulturhistorisk evaluering av kraftverk ferdigstilt.

NVE videreførte sin støtte til forskning på konflikten mellom vindkraft og fugl. Det er utviklet lavvannskart for Norge som blant annet er egnet til å beregne grunnlag for kraftproduksjon og prosjekter innenfor minstevannføringer.

Post 50 Norges forskningsråd

Det meste av Olje- og energidepartementets bevilgninger til forskning og utvikling kanaliseres til Norges forskningsråd. Gjennom Forskningsrådet finansieres langsiktig grunnleggende forskning, strategisk forskning og brukerstyrt forskning og teknologiutvikling. Midler går også til demonstrasjonsprosjekter innenfor petroleumsektoren og miljøvennlig gasskraftteknologi.

Det overordnede målet for den strategiske forskningen er å oppnå faglig styrking av de enkelte instituttene og universitetene innenfor fagfeltene petroleum og energi. Valg av innsatsområder gjøres på bakgrunn av vurderinger av fremtidige muligheter for norsk næringsliv og kompetansen norske miljøer besitter. Det er hovedsakelig fire typer aktiviteter innenfor strategisk forskning: *Strategiske instituttprogrammer* (SIP) skal bidra til at instituttsektoren kan bygge opp et godt tilbud for norsk næringsliv innenfor energi- og petroleumsektoren, *strategiske universitetsprogrammer* (SUP) skal bidra til å støtte universitetene med å utvikle fagområder som vil være viktige for energi- og petroleumsektoren, *strategisk grunnleggende forskning* inngår i de store programmene i Forskningsrådet (RENERGI og PETROMAKS) og *annen strategisk forskning* gjennomføres i prosjekter utenfor de store programmene i Forskningsrådet.

Gjennom støtte til brukerstyrt forskning og teknologiutvikling og demonstrasjon av ny teknologi, ønsker departementet å stimulere til økt verdiskaping og konkurransekraft i næringslivet og til positive økonomiske ringvirkninger i samfunnet for øvrig. Det legges vekt på at brukernes prioriteringer og behov ivaretas. Støtten til prosjekter skal utløse og forsterke næringslivets egen satsing på forskning og utvikling, og forutsetter forpliktende medvirkning fra brukerne. Olje- og energidepartementets midler til brukerstyrt FoU og demonstrasjonsprosjekter blir i hovedsak kanalisert til programmene PETROMAKS, RENERGI, Demo 2000 og CLIMIT.

Tabell 3.6 Fordeling av bevilgning under kap. 1830, post 50 til forskning i regi av Norges forskningsråd

Formål	(i 1 000 kr)	
	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
Petroleumssektoren:		
PETROMAKS og DEMO 2000	210 000	210 000
Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning	10 000	10 000
Strategisk forskning	39 000	39 000
Sum Petroleumssektoren	259 000	259 000
Energi- og vannressurssektoren:		
RENERGI	99 300	100 000
Miljøvennlig gasskraftteknologi (CLIMIT)	48 500	48 500
Strategisk forskning	20 700	20 000
Sum Energi- og vannressurssektoren	168 500	168 500
Deltakelse i EU-prosjekter	11 000	11 000
Sum bevilgning til Norges forskningsråd	438 500	438 500

Det foreslås bevilget 438,5 mill. kroner til Norges forskningsråd over Olje- og energidepartementets budsjett i 2008, en videreføring av saldert budsjett 2007. Videre foreslås det at tilsagnsfullmakten på 33 mill. kroner videreføres for 2008, jf. Forslag til vedtak V.

I tillegg til bevilgningen over OEDs budsjett, vil om lag 149 mill. kroner av avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping, som disponeres av Forskningsrådet, bli brukt til forskning med relevans for OED. Midlene fordeler seg med 67 mill. kroner til PETROMAKS, 14 mill. kroner til et senter for fremragende forskning (SFF), totalt 31 mill. kroner til de tre sentrene for forskningsdrevet innovasjon (SFI) innenfor petroleum, om lag 12 mill. kroner til RENERGI og 25 mill. kroner til GASSMAKS. Midlene bevilges over Kunnskapsdepartementets budsjett. I tillegg vil det over budsjettet til Nærings- og handelsdepartementet bli avsatt 15 mill. kroner til GASSMAKS. Videre er det avsatt 2,4 mill. kroner til SEAPOP-programmet over OEDs budsjett under kap. 1800, post 21. I tillegg kommer bidrag fra andre departementer til petroleumsrelatert forskning og utvikling.

Samlet innebærer dette midler til petroleumsforskning gjennom Forskningsrådet på om lag 400 mill. kroner i 2008, hvorav 259 mill. kroner foreslås over OEDs budsjett og om lag 137 mill. kroner av avkastningen fra Forskningsfondet.

De samlede midlene til energiforskning gjennom Forskningsrådet anslås å bli om lag 180,5 mill. kroner, hvorav 168,5 mill. kroner foreslås over OEDs budsjett og om lag 12 mill. kroner

av avkastningen fra Forskningsfondet. I tillegg kommer bidrag fra andre departementer til energi-relatert forskning og utvikling.

For å stimulere til økt aktivitet i EUs 7. rammeprogram for forskning, videreføres ordningen med automatisk samfinansiering av EU-prosjekter for instituttsektoren hvor det foreslås avsatt totalt 11 mill. kroner.

For å sikre en effektiv og god bruk av forskningsmidlene, gir departementet Forskningsrådet anledning til å omdisponere midler mellom virkemidler innenfor den enkelte sektor.

Petroleumssektoren

I Nordsjøen, Norskehavet og i Barentshavet finnes store potensialer for videre utvinning av de norske petroleumsressursene. OD anslår at to tredjedeler av de utvinnbare ressursene på den norske kontinentalsokkelen ennå ikke er utnyttet. En betydelig del av petroleumsressursene er ennå ikke påvist. De største utfordringene for petroleumssektoren er knyttet til utvikling av nye, effektive leteteknologier for å finne nye drivverdige felt, samt økt utvinning av eksisterende felt. Forskning og teknologiutvikling vil være avgjørende i forhold til å mestre utfordringene knyttet til å få mest mulig ut av olje og gassressursene.

Den nasjonale teknologistrategien for olje- og gassvirksomheten i Norge, *Olje og gass i det 21. århundre (OG21)* har definert åtte teknologiområder som vil være avgjørende for den videre utviklingen av petroleumsaktiviteten:

- miljøteknologi for fremtiden,
- leting og reservoarkarakterisering,
- stimulert (økt) utvinning,
- kostnadseffektiv boring og intervensjon,
- integrerte operasjoner og sanntidsreservoarstyring,
- undervannsprosessering og transport,
- dypvanns- og undervannsproduksjonsteknologi og
- gassteknologi.

Det er viktig med et best mulig samspill mellom de ulike kompetansemiljøene i olje- og gassnæringen. Samarbeidet gjennom OG21 er med på å sikre en mest mulig effektiv og målrettet forskningsinnsats i den norske petroleumssektoren. Det er et mål å få eksportert den kunnskap norske bedrifter besitter med basis i deres erfaringer og aktiviteter fra den norske sokkelen, og som offentlige bevilgninger er med på å frembringe.

Regjeringen har som mål å videreutvikle kompetanse som setter oss bedre i stand til å operere i nordområdene på en bærekraftig måte. OG21 har pekt ut nordområdene og miljøteknologi som to hovedutfordringer for økt verdiskaping fra petroleumssektoren. Erfaringene fra Nordsjøen og Norskehavet danner et solid fundament for utviklingen av teknologi for de nordlige områdene. Basert på denne kunnskapen, vil videre forskning og utvikling knyttet til teknologier og løsninger være avgjørende for å sikre forsvarlig leting etter og utbygging av petroleumsforekomster i nordområdene.

Som stor ressurseier har staten et spesielt ansvar for å sørge for tilstrekkelig kompetansebygging, forskning og utvikling innenfor petroleumssektoren. Regjeringens budsjettforslag innebærer at den samlede offentlige satsingen knyttet til petroleumsrelatert forskning holdes på om lag 400 mill. kroner i 2008. Midlene bevilges i hovedsak over OEDs budsjett og fra avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping, men også andre departementers bevilgninger bidrar til petroleumsrelatert forskning og utvikling. Regjeringen vil fortsatt satse bevisst på forskning og teknologiutvikling innenfor olje- og gassnæringen.

Myndighetenes satsing på petroleumsforskning forvaltes i hovedsak gjennom programmene PETROMAKS og Demo 2000. Disse programmene er myndighetenes viktigste virkemiddel for å følge opp den nasjonale teknologistrategien. Det er ikke organisert egne programmer for nordområdene. Nordområderelevant forskning er integrert i hele

bredden av Forskningsrådets virksomhet, inklusive PETROMAKS og DEMO 2000. PETROMAKS og DEMO 2000 deltar i industristøttede prosjekter tilsvarende om lag 2 mrd. kroner knyttet til teknologiutvikling relevant for nordområdene.

PETROMAKS – program for maksimal utnyttelse av petroleumsressursene

PETROMAKS omfatter strategisk grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, samt anvendt forskning og teknologiutvikling. PETROMAKS ble etablert i 2004, er planlagt for en tiårsperiode og arbeider med utgangspunkt i OG21s teknologistrategi. Programmets visjon er optimal utnyttelse av petroleumsressursene og økt verdiskaping for samfunnet gjennom styrket kunnskapsutvikling, næringsutvikling og internasjonal konkurransekraft.

PETROMAKS henvender seg til norske bedrifter og forskningsinstitusjoner som kan bidra til videreutvikling av petroleumsnæringen. Gjennom etablering av prosjekter, vil PETROMAKS ha en portefølje som stimulerer til langsiktig kunnskap og kompetansebygging i Norge. Porteføljen innrettes også mot næringsutvikling med fokus på innovasjon, entreprenørskap, forskningsbaserte nyetableringer, produktivitet, kostnadsreduksjoner og eksport. Der det er relevant, ses aktivitetene i sammenheng med internasjonale forskningsaktiviteter som EUs 7. rammeprogram for forskning og nasjonale programmer i USA og Russland.

Oljeindustrien vil ha et betydelig rekrutteringsbehov i fremtiden. PETROMAKS finansierer forskningsrettet utdanning både av hovedfags- og doktorgradskandidater, i tillegg til å kvalifisere kandidater på postdoktornivå. Også utenlandske stipendiater deltar i noen av prosjektene. Kandidatene som finansieres av programmet rekrutteres ofte til oljeselskapene eller til leverandørindustrien. På denne måten bidrar PETROMAKS til verdifull kompetanseheving i bransjen, og letter fremtidig rekruttering til industrien.

Gjennom PETROMAKS finansieres forskning på arktiske problemstillinger som er relevante for petroleumsvirksomheten. De fleste problemstillingene som er relevante for nordområdene er også relevante for andre områder på norsk kontinentalsokkel. Unntaket er problemstillinger knyttet til ekstremt klima, håndtering av is, ising på installasjoner og transport over svært lange avstander. PETROMAKS oppfordrer i sine utlysninger til at søknadene er innrettet mot problemstillinger knyttet til nordområdene.

Havet og kysten (PROOFNY)

Det tidligere programmet PROOF har fra 2006 blitt organisert under Fiskeri- og kystdepartementets program Havet og kysten (2006-2015) som et eget delprogram – «Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten» (PROOFNY). Programmet har som hovedmål å fremme nyskapende forskning av høy internasjonal kvalitet om det marine miljø. Programmet skal bedre beslutningsgrunnlaget for myndighetene ved samordning av virksomheten med annen bruk og vern av havmiljøet. Et viktig delmål er å sikre rekruttering og kompetanseutvikling på feltet i relevante norske forskningsmiljøer.

Demo 2000 – prosjektert teknologiutvikling

En viktig forutsetning for å oppnå økt utvinning av olje og gass, mer miljøvennlig produksjon, samt reduserte lete- og utvinningskostnader, er at industrien tar i bruk ny teknologi slik at man får testet ut nye løsninger. Erfaringsmessig har dette imidlertid vist seg å være en utfordring. Årsaken er ofte at ny teknologi er forbundet med høye kostnader og høy risiko. Demo 2000 er et program som har som mål å bidra til å kommersialisere ny teknologi gjennom støtte til pilotering og demonstrasjon.

Utviklingen av ny teknologi med støtte fra Demo 2000 skal også innrettes mot det globale markedet. Demo 2000 har internasjonalt samarbeid med Deepstar i USA og PROCAP 3000 (Petrobras) i Brasil. Sammen med INTSOK, leverandørbedrifter og oljeselskaper, arbeider Demo 2000 for å identifisere muligheter for feltutprøving og pilotering internasjonalt.

Demo 2000-programmet har også som målsetting å bidra til utvikling og utprøving av petroleumsteknologi som er spesielt relevant for arktiske forhold. Programmet har utlysninger der det legges spesiell vekt på utfordringer knyttet til nordområdene. DEMO 2000 arbeider med en porteføljeanalyse for å kartlegge hvilke prosjekter som er relevant for nordområdere regionen.

Petrosam – program for samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning

Petroleumsvirksomheten står sentral i norsk økonomi og vil gjøre det i lang tid fremover. Norge er en stor eksportør av både olje og gass og dette gir vesentlig bidrag til BNP og statens inntekter. Tilgang på ny kunnskap om forhold som påvirker utviklingen av petroleumsvirksomheten er derfor viktig for landets økonomi og samfunnet for øvrig. Det er således behov for rekruttering av forskere

med samfunnsvitenskapelig kompetanse på petroleumssektoren.

Det samfunnsvitenskapelige forskningsprogrammet Petropol ble avsluttet i 2006. I regi av Forskningsrådet ble et nytt program for samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning opprettet i 2007, kalt Petrosam. Første utlysning var våren 2007.

Det nye programmet har som målsetting å gi innsikt og kompetanse om samfunnsmessige forhold som grunnlag for strategi- og politikkutforming hos norske myndigheter og næringsliv innenfor petroleumssektoren. Konkrete tema for programmet er forvaltning av norske olje- og gassressurser, internasjonale utviklingstrekk og verdien av de norske petroleumssressursene og utviklingen i sentrale petroleumsprovinser. Programperioden er fra 2007 til 2012.

GASSMAKS

Potensialet for verdiskaping fra industriell foredling av naturgass er betydelig, men det er et behov for økt forskning på dette området. GASSMAKS sin målsetting er å øke verdiskapingen i naturgasskjeden. Programmet skal legge et forskningsbasert grunnlag for en miljømessig utnyttelse av norske naturgassressurser som kan føre til vitenskapelige gjennombrudd som muliggjør vesentlig lavere utslipp av klimagasser og forurensinger enn dagens teknologier for gassforedling. Prioriterte tema i GASSMAKS er konvertering og bruk av naturgass til plastråstoff, plast, syntesegass, syntetiske drivstoff, energiprosesser, karbonmaterialer, metallurgiske prosesser og næringsstoff som proteiner og fett. En slik innretning av GASSMAKS vil gi naturlige grenser til relaterte forskningsprogrammer. GASSMAKS startet opp i 2007 og har en varighet på åtte til ti år. Programmet vil omfatte både grunnleggende kompetansebyggende forskning og industrielt rettet FoU. GASSMAKS tildeles midler fra avkastningen av Fondet for forskning og nyskaping. Disse midlene bevilges over Kunnskapsdepartementets budsjett, og utgjør 25 mill. kroner i 2008. I tillegg bevilger Nærings- og handelsdepartementet 15 mill. kroner til programmet.

Strategiske instituttprogrammer og strategiske universitetsprogrammer

For instituttene inngår bevilgninger til strategiske instituttprogrammer (SIP) som del av basisbevilgningen slik denne er definert av Kunnskapsdepartementet. Et viktig mål for de strategiske institutt- og universitetsprogrammene innen fagområdet petroleum er at de skal bidra til kompetanseopp-

bygging på områder som er knyttet til reservoarkarakterisering og reservoarstyring, samt til utvikling av teknologi for optimal leting/prospektidentifisering. Dette inkluderer utdanning av forskere og av attraktive kompetansemiljøer i norske universiteter og institutter.

Energi- og vannressurssektoren

Bevilgningen til energiforskning skal bidra til å utløse potensialet som Norges rike energiressurser og betydelige kompetanse gir for fortsatt verdiskaping. Satsingen skal være innrettet mot den omfattende omlegging som nå finner sted i det norske energisystemet gjennom effektivisering av energiproduksjon, energioverføring og energibruk, økt energitilgang og høyere systemmessig sikkerhet og fleksibilitet. Innenfor energi- og vannressurssektoren utgjør offentlige forskningsmidler nær halvparten av sektorens totale forskningsinnsats.

Gjennom satsingen på energiforskning skal det:

- utvikles teknologi og kompetanse som bidrar til en effektiv energiomlegging og et miljøvennlig energisystem i Norge,
- utvikles nye, konkurransedyktige produkter og tjenester som kan gi grobunn for ny næring og økt verdiskaping i Norge og
- frembringes kunnskap og analyser som grunnlag for utvikling av myndighetenes og næringslivets langsiktige strategier på energiområdet.

Energiforskningen skal organiseres på en måte som sikrer godt samspill mellom forskningsmiljøer og bedrifter, og bidra til at nye løsninger innenfor produksjon og bruk av energi tas i bruk så raskt som mulig. Potensialet for næringsutvikling innenfor energisektoren i Norge er betydelig. Dette gjelder spesielt i markedet for nye fornybare energikilder, som er et av de raskest voksende markedene internasjonalt.

Det er en kontinuerlig utfordring for den brukerstyrte forskningen å dekke de kortsiktige kunnskapsbehov som endringer i energisektoren krever. Samtidig er det et mål å stimulere industri og næringsliv til økt forskningsinnsats og samarbeid med forskningsmiljøer, både med hensyn til fremtidig næringsutvikling og som grunnlag for et fremtidig energieffektivt og miljøvennlig energisystem.

Forskningsinnsatsen skal være robust for endringer i samfunnets behov og rammebetingelser. Bred deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer er viktig.

Forskningsrådet skal i tett samarbeid med Enova, Gassnova og NVE bidra til en målrettet kompetanseoppbygging med sikte på å nå målene innenfor energisektoren på en mest mulig robust og kostnadseffektiv måte. Særlig viktig er den felles satsingen som Forskningsrådet og Enova har for å virkeliggjøre innovative energiløsninger og øke anvendelsen av ny energiteknologi. Det er også viktig med et tett samspill med det virkemiddelapparatet som finnes i Innovasjon Norge.

Energi21: FoU-strategi for energisektoren

Olje- og energidepartementet satte i 2006 i gang et arbeid med å utarbeide en helhetlig strategi for forskning og teknologiutvikling innenfor energisektoren. Strategien har fått navnet Energi21 og kan sammenlignes med tilsvarende strategiarbeid som ble etablert i petroleumsnæringen i 2001 (OG21). Energi21 skal ha som overordnet mål å øke verdiskapingen i energisektoren gjennom satsing på FoU og ny teknologi. Den skal bidra til en samordnet, effektiv og styrket forsknings- og teknologiinnsats innenfor sektoren, der økt engasjement i energinæringen står sentralt. Strategien skal etableres gjennom et nært samarbeid mellom myndighetene, forskningsinstitusjoner og energinæringen.

Energi21 skal dekke temaer som er relevant for stasjonær produksjon av energi, transport av energi og bruk av energi. Strategien skal dekke hele innovasjonskjeden fra strategisk grunnleggende energiforskning til introduksjon av ny teknologi i markedet. I tillegg skal relevant samfunnsfaglig forskning inngå.

Departementet har opprettet en strategigruppe ledet av næringen, som består av representanter fra energiselskaper, leverandørindustrien, forskningsmiljøene og myndighetene. Strategigruppen skal ha som oppgave å komme opp med en FoU-strategi med tilhørende innsatsområder innen utgangen av januar 2008. Etter den tid skal det oppnevnes et permanent styre som skal ha ansvar for å implementere og følge opp strategien.

RENERGI – Fremtidens rene energisystem

Det meste av forskningen og teknologiutviklingen innenfor energiproduksjon og energibruk er organisert i ett stort program kalt RENERGI – Fremtidens rene energisystem. Programmet skal utvikle kunnskap og ny energiteknologi som skal gi grunnlag for bærekraftig forvaltning av landets energiressurser utenom petroleum, og en konkurransedyktig næringsutvikling. Tematisk forutsettes programmet å dekke storparten av den energirelaterte forskningen, med unntak av forskning

relatert til miljøvennlig gasskraftteknologi. Programmet har stor faglig spennvidde og omfatter både strategisk grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsfaglig forskning som underlag for politikkutforming. Det legges vekt på å bygge opp kompetente og robuste FoU-miljøer som kan betjene næringsliv og forvaltning på en tilfredsstillende måte.

Mål for forskningsinnsatsen vil være:

- utvikling av fornybare energikilder - energiproduksjon uten utslipp,
- satsing på hydrogen - produksjon, lagring og anvendelse,
- effektiv energibruk hos sluttbruker,
- økt kunnskap om energisystemutfordringer,
- bruk av naturgass til energiformål med vekt på småskala,
- økt kunnskap om utviklingen av samfunnsmessige rammebetingelser, myndighetenes virkemiddelbruk og energimarkedenes funksjonsmåter,
- optimal ressursutnyttelse ved miljøriktig vannkraftproduksjon,
- økt kunnskap om virkninger av klimaendringer i energisektoren og
- stimulere til internasjonalt samarbeid i EU, IEA etc.

Det tas sikte på å styrke den brukerstyrte forskningen, spesielt innenfor nye fornybare energikilder som offshore vindkraft, bioenergi og solenergi. Satsingen på nye fornybare energikilder er i vekst internasjonalt og åpner nye muligheter for næringsutvikling og verdiskaping i et relativt nytt marked for norske bedrifter. Hydrogen som energibærer står også sentralt i RENERGI og er viktig i forhold til aktivitetene innenfor myndighetenes etablerte Hydrogenplattform (www.hydrogenplattformen.no).

Programplanen for RENERGI er under revisjon og ny plan vil foreligge første halvår 2008. Det har også vært gjennomført en «Foresightprosess» innenfor ulike energiteknologier som vil være med på å bestemme innretningen av programmet. I prosessen har ulike aktører som retter seg inn mot energibransjen vært med på å identifisere utfordringer for sektoren de neste 20 årene.

Strategisk energiforskning

Strategisk forskning dekker grunnleggende energiforskning i strategiske programmer som gjennomføres utenfor RENERGI-programmet. Det gis også støtte til relevant internasjonal virksomhet.

Programmet KOSK II - Katalyse og organisk syntetisk kjemi II - går i perioden 2007-2012. KOSK II skal gi støtte til grunnleggende forskning innenfor temaene katalyse og organisk syntetisk kjemi. Olje- og energidepartementet støtter katalysedelen, mens Kunnskapsdepartementet dekker organisk syntetisk kjemi. Programmet har på katalysesiden en særlig innretning mot prosesser for foredling av naturgass til mer verdifulle kjemikalier (for eksempel metanol og drivstoffer) og dette åpner muligheter for å utvikle ny verdiskapende næringsvirksomhet. Det legges opp til en videreføring av finansieringen fra OED med 5,5 mill. kroner i 2008.

Støtten til strategiske universitetsprogram (SUP) innenfor energiforskningen foreslås videreført med 4 mill. kroner i 2008. Støtten skal gå til grunnleggende forskning som har som mål å etablere FoU-kompetanse av høy internasjonal kvalitet i universitetene innenfor rammen av de prioriteringer som er gitt for kompetansefeltet energi. Relevansvurderingen ved behandling av SUP-søknader legger til grunn de samme prioriteringer som gjelder for RENERGI.

Støtten til Norsk institutt for sjørett ved UiO videreføres med 1,5 mill. kroner i 2008. Målet er å styrke norsk kompetanse innenfor sjørett/petroleumsrett.

Ordningen med prosjektetableringsstøtte rettet mot EUs 7. rammeprogram for forskning foreslås videreført med 3,7 mill. kroner i 2008. Energiforskning er høyt prioritert med midler i EU og det er viktig å stimulere og mobilisere flere norske bedrifter til å engasjere seg som aktive partnere i EU-søknader.

Miljøvennlig gasskraftteknologi - CLIMIT

CLIMIT-programmet ble startet i 2005 som et nasjonalt program for å bidra til utvikling av teknologi for gasskraft med CO₂-håndtering. CLIMIT gjennomføres i samarbeid mellom Forskningsrådet og Gassnova. Programmet finansieres også med midler fra avkastningen fra Fondet for miljøvennlig gassteknologi, jf. kap. 1831, post 50.

Programmet skal dekke hele kjeden fra lang-siktig, kompetanseoppbyggende forskning til å støtte prosjekter som demonstrerer CO₂-håndteringsteknologier. Innsatsen skal være rettet mot teknologiutvikling, men det legges også vekt på å finne muligheter for fremtidig industrialisering og verdiskaping i norsk industri.

Prosjektporteføljen vil i særlig grad være innrettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂ på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Videre prioriteres utvikling av kunnskap og løsninger for sik-

ker og pålitelig lagring av CO₂ i geologiske formasjoner. På kort sikt er målene å:

- kvalifisere og få ned kostnadene knyttet til CO₂-fangst fra gasskraftverk og
- etablere metodikk og bygge tillitt til sikker geologisk lagring av CO₂.

På lengre sikt er målene å:

- forbedre eller utvikle teknologier med potensial for signifikant forbedring i virkningsgrad og lønnsomhet innen kraftproduksjon med CO₂-fangst og
- utvikle metodikk for lagring av CO₂ som oppfyller kravene for klimatiltak i henhold til internasjonale avtaler.

Resultatrapport 2006

Petroleumssektoren

PETROMAKS

Boks 3.1 Prosjektet «Active Use of Passive Seismic»

Prosjektets mål er å utvikle nye prosesseringsstrategier, bedre tolkningsmetoder for passive seismiske data, og bedre lokalisering og analyse av kilde. Passiv seismikk har blitt brukt til å studere reservoarutvinningen på Ekofisk i lang tid. Nå har forskerne tatt teknologien videre til USA der den brukes blant annet til å studere bevegelser i San Andreas-forkastningen i California. I Nordsjøen håper man at den nye teknologien skal gi viktige bidrag til reservoarstyring, brønnplanlegging og produksjonsoptimalisering, og minske risikoen for ulykker. Prosjektet har en tidsramme på fire år.

I 2006 pågikk 161 prosjekter under PETROMAKS. Omtrent halvparten av prosjektene i porteføljen omfattet områdene «Leting og reservoarkarakterisering» og «Integrerte operasjoner og sanntids reservoarstyring». Dette samsvarer med prioriteringene i OG21. Porteføljen omfatter forskerprosjekter, kompetanseprosjekter, innovasjonsprosjekter og forprosjekter.

2006 var tredje virkeår for PETROMAKS, og mange av prosjektene i porteføljen har gitt synlige og viktige resultater både med hensyn til grunnleggende innsikt og praktiske løsninger.

PETROMAKS har i 2006 lagt vekt på nordområdesatsingen. Åtte prosjekter har direkte tematisk tilknytning til Nord-Norge og Barentshavet.

Programmet har bred internasjonal deltakelse i prosjektporteføljen. Russland og USA er de viktigste internasjonale samarbeidslandene.

Videreføringen av den femårige satsingen på helse, miljø og sikkerhet (HMS) i petroleumsvirksomheten som ble avsluttet i 2006, ble av Arbeids- og inkluderingsdepartementet besluttet videreført i PETROMAKS.

Kvantifiserbare resultater:

- Avlagte doktorgrader: 6
- Antall prosjekter: 161, hvorav 69 nye
- Antall doktorgradsstipendiater: 132, hvorav 27 pst. kvinner
- Antall postdoktorstipendiater: 55, hvorav 18 pst. kvinner
- Antall deltakende bedrifter: 180

Programmets hjemmeside er www.forskningsradet.no/petromaks.

Havet og Kysten (PROOFNY)

I 2006 støttet programmet Havet og Kysten til sammen 106 prosjekter. Av disse var 27 PROOFNY-prosjekter. PROOFNY-programmets hovedmål er å øke kunnskapene om langtidsvirkningene av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten.

Kvantifiserbare resultater:

- Antall doktorgradsstipendiater: 41, hvorav 48 pst. kvinner
- Antall postdoktorstipendiat: 11, hvorav 26 pst. kvinner
- Avlagte doktorgrader: 2

Demo 2000

Demo 2000-programmet har siden oppstart i 1999 støttet 148 prosjekter. 68 bedrifter har mottatt støtte siden programmet startet opp, og ni nye bedrifter mottok støtte for første gang i 2006. Demo 2000 omfattet i 2006 til sammen 56 aktive prosjekter. Ti av disse ble avsluttet i 2006, mens 23 nye ble startet opp. Det er tatt ut 16 patenter og utviklet fire nye metoder/modeller.

Prosjektene som har mottatt støtte fra Demo 2000 omfatter alle teknologiområder innenfor programmet: Undergrunnsteknologi, boring og brønn, prosessering på havbunn eller i brønn, dypvann og gassutnyttelse. Samtlige prosjekter avsluttet i 2006 har ført frem til vellykket pilot og noen av dem til demonstrasjon i full skala.

Programmets hjemmeside er www.forskningsradet.no/demo2000.

Petropol (1996-2006)

Programmet «Internasjonalisering og omstilling – nye utfordringer for norsk petroleumsvirksomhet og for det norske samfunn» (Petropol) ble avsluttet i 2006. Programmet hadde i virkeperioden 2001-2006 som målsetting å bidra med ny innsikt om betingelsene for internasjonalisering og omstilling i petroleumssektoren og gi økt kunnskap om hvordan petroleumsvirksomheten nasjonalt og internasjonalt påvirker det norske samfunnet. Virksomheten i 2006 har vært konsentrert om behandling av sluttrapporter og resultatformidling. I februar ble det holdt en konferanse om forskning på naturgass og i juni 2006 ble det holdt en avslutningskonferanse.

Kvantifiserbare resultater:

- Antall prosjekter: 9 (8 avsluttet, 1 er forsinket)
- Antall doktorgradsstipendiater: 1

Programmets hjemmeside er www.forskningsradet.no/petropol.

Strategisk petroleumsforskning

I 2006 bevilget OED 39 mill. kroner til strategisk petroleumsforskning: 35 mill. kroner til strategiske institutt- og universitetsprogram (SIP/SUP) og 4 mill. kroner til det internasjonale forskningsprogrammet EUROMARGINS. Tre SIPer ble avsluttet i 2006, og har avgitt sluttrapport. Ingen av SUPene ble avsluttet.

EUROMARGINS er etablert for å få en bedre forståelse av dannelsesmåten for passive kontinentalsokkelmarginer i Europa. Dette er blant annet viktig for kartleggingen av petroleumssressursene. Videre tar programmet for seg stabilitetsforhold på sokkelskråningen. Dette er viktig for å få bedre forståelse av mulighetene for undersjøiske ras og for mulighetene for plassering av undersjøiske petroleumsinnetninger i skråningen. Norge deltar i seks prosjekter og har prosjektledelsen i to av disse. Hovedtyngden av prosjektene ble avsluttet i 2006. De øvrige avsluttes i 2007. En oppsummeringsrapport vil bli utarbeidet i 2007.

Energi- og vannressurssektoren

*RENERGI – fremtidens rene energisystem***Boks 3.2 Prosjektet «Kontraroterende turbin»**

I prosjektet «Kontraroterende turbin» er det utviklet et nytt turbinkonsept for småkraftverk. Hovedmålet for prosjektet er å lage billigere turbin-/generatorløsning for små fallhøyder (30-50 m) og lite vann (for eksempel 200 liter/sek). En prototyp er installert på minstevannsføringen i Tevla kraftverk hos Nord-Trøndelag elektrisitetsverk.

Prosjekter finansiert gjennom RENERGI i 2006 har omfattet hele verdikjeden fra produksjon av elektrisitet og varme til sluttbruk. Særlig stor oppmerksomhet har det i 2006 vært på fornybare energikilder. Materialforskning på tvers av fagene og internasjonale nettverk innenfor prioriterte fagområder har vært andre overordnede føringer i tillegg økt andel næringslivsinvolvering.

Innenfor de rent teknologiske satsingsområdene har RENERGI bidratt til utvikling av nye løsninger for vannkraftturbiner, offshore vindkraft, utvikling av hydrogensystemer og biodiesel basert på cellulose. Det har også blitt arbeidet med å utvikle biogassanlegg for gårdsbruk, der teknologien har blitt testet ut i 2006, og det er utviklet kunnskap om økonomisk potensial, markedsvirkninger og virkemidler for skogbasert bioenergi i Norge. Det er blitt etablert et Hydrogenråd med Forskningsrådet som sekretariat. Hydrogenrådet la frem sin handlingsplan i desember 2006.

«SWOT»-analysene som ble gjennomført av RENERGI-programmets fagområder i 2005 har vært grunnlag for utlysningene i 2006. For hvert fagområde er det sett på aktuelle delmål, utviklingstrender og antatt behov, hvem FoU-miljøene/næringslivet er, styrker og svakheter, muligheter og trusler, kritiske suksessfaktorer og prioritering av områder der Norge har spesielle fortrinn.

Kravet om å øke andelen brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP) ble fulgt opp gjennom at andelen i den totale porteføljen økte fra 34 pst. i 2005 til 44 pst. i 2006.

Med støtte fra RENERGI, er samarbeidet med utenlandske miljøer og deltakelse i internasjonale prosjekter styrket.

For å styrke koordineringen mellom RENERGI, Enova og Innovasjon Norge har det blitt etablert en egen arbeidsgruppe mellom disse. Dette arbeidet

ble ytterligere konkretisert gjennom undertegning av en avtale for teknologiintroduksjon. Det ble også holdt felles utlysning med Miljøverndepartementets program NORKLIMA (Klimaendringer og konsekvenser for Norge). Tre søknader ble finansiert.

RENERGI hadde i 2006 en portefølje på til sammen 138 prosjekter, hvorav 42 prosjekter var nye, fordelt på to utlysninger. De konkrete resultatene som ble oppnådd gjennom prosjektene var:

- 69 doktorgradsstipendiater, hvorav 30 pst. kvinner
- 18 postdoktorstipendiater, hvorav 28 pst. kvinner
- 9 avlagte doktorgrader, hvorav 22 pst. kvinner
- 109 deltakende bedrifter, herav 59 SMB
- 8 nye patenter
- 1 nyetablering basert på FoU-resultater i programmet
- 27 nye eller forbedrede produkter/prosesser/tjenester er blitt utviklet.

RENERGI-programmets hjemmeside er www.forskningsradet.no/renergi.

Strategisk energiforskning

Det ble i 2006 bevilget 20,7 mill. kroner til strategisk energiforskning utenom RENERGI-programmet, hvorav 10 mill. kroner gikk til SIP/SUP, 5,5 mill. kroner til KOSK, 1,5 mill. kroner til Nordisk institutt for sjørett og 3,7 mill. kroner til prosjektetableringsstøtte til EU- og EUREKA-prosjekter.

En ny SIP ble innvilget innenfor energi- og vassdragssektoren i 2006, mens ingen SIPer eller SUPer ble avsluttet. Forskerutdanning står sentralt innenfor de strategiske programmene i energisektoren. Ti doktorgradsstipendiater var tilknyttet SIP/SUP innenfor sektoren i 2006.

Programmet Katalyse og organisk syntetisk kjemi - KOSK - (2000-2006) har hatt et stort fokus på utdanning av kandidater. Totalt er det bevilget midler til 32 doktorgrader og 31 postdoktorstillinger, hvilket er betydelig mer enn den opprinnelige målsettingen. Fire doktorgrader ble avlagt i 2006. Programmet har finansiert totalt 34 prosjekter, hvorav tre var nye i 2006. Sluttrapportering og sluttevaluering vil finne sted i 2007. Programmets hjemmeside er www.forskningsradet.no/kosk.

FoU-strategi for energisektoren

Departementet startet i 2006 opp arbeidet med å etablere en helhetlig strategi for forskning og teknologiutvikling innenfor energisektoren, senere kalt Energi21. Bakgrunnen var både et behov sig-

nalisert fra energibransjen og positive erfaringer departementet har hatt med tilsvarende strategi etablert i petroleumsnæringen (OG21). Det ble nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra de mest sentrale myndighets- og bransjeaktørene som fikk som hovedoppgave å komme med forslag til hvordan arbeidet med å utforme en FoU-strategi for energisektoren burde gjennomføres.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport 31. oktober 2006. Arbeidsgruppens anbefaling var å opprette en strategigruppe ledet av næringen, bestående av representanter fra energiselskaper, leverandørindustrien, forskningsmiljøene og myndighetene. Strategigruppens hovedoppgave skulle være å komme opp med en FoU-strategi med tilhørende innsatsområder som dekket hele innovasjonskjeden fra strategisk forskning til markedsintroduksjon, både for stasjonær produksjon, transport og bruk av energi. Etter den tid burde det oppnevnes et permanent styre som skal ha ansvar for å implementere og følge opp strategien.

Departementet har fulgt dette opp gjennom at det 19. februar 2007 ble oppnevnt en strategigruppe bestående av 14 personer med en sammensetning og et mandat i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger. Strategigruppen skal være ferdig med sitt arbeid innen utgangen av januar 2008.

Miljøvennlig gasskraftteknologi

FoU-delen av CLIMIT hadde tre utlysninger i løpet av 2006. Seks prosjekter ble innvilget støtte. CLIMIT-programmets prosjektportefølje er bred og dekker de fleste viktige temaer innenfor feltet. Det har vært en særlig økning av innsats rettet mot lagring av CO₂.

CLIMIT har en internasjonal orientering og er viktig i forhold til deltakelse i blant annet EUs teknologiplattform Zero Emission Fossil Fuels Power Plants (ZEP). Prioriteringen av forskningssamarbeidet med USA er videreført også i 2006, og det rettes en innsats mot å få norske aktører med i de regionale CO₂-håndteringsprosjektene som igangsettes der.

Nøkkeltall for CLIMIT:

- Antall prosjekter: 36 totalt, 14 nye
- Antall doktorgradsstipendiater: 17, hvorav 29 pst. kvinner
- Antall postdoktorstipendiater: 8, hvorav 25 pst. kvinner
- Antall deltakende bedrifter: 6 (totalt om lag 15 bedrifter deltar i KMB-prosjekter)
- Antall patenter: 4
- Nye metoder, modeller, prototyper: 26

Post 70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
Nordisk energiforskning	7 485	7 500	7 000
IEA-prosjekter	2 310	3 200	2 200
Det internasjonale energiforum	586	600	600
Sum post 70	10 382	11 300	9 800

Deltakelse i internasjonalt FoU-samarbeid på energiområdet har høy prioritet, og er et viktig supplement til den nasjonale forskningen. Samarbeid på tvers av landegrenser er avgjørende, ikke bare for å kunne holde et høyt faglig nivå i norske forskningsmiljøer, men også av strategiske grunner for å etablere kontakter og allianser med andre land. Deltakelse i internasjonale prosjekter er kompetanseoppbyggende og gir både faglig og økonomisk drahjelp til å løse sentrale forskningsoppgaver. Samtidig er internasjonalt samarbeid et utstillingsvindu for norske teknologi- og kunnskapsleverandører.

På energiområdet deltar Norge i første rekke i samarbeidsaktiviteter innenfor den europeiske union (EU), det internasjonale energibyrået (IEA) og på nordisk nivå. Norge deltar også i bilateralt samarbeid, i første rekke med USA og Japan, og i multinasjonale samarbeidsfora som Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF) og International Partnership for the Hydrogen Economy (IPHE).

Over OEDs budsjett for 2008 dekkes støtte til Nordisk energiforskning, enkeltprogrammer innenfor IEA og Det internasjonale energiforum.

Budsjettforslag 2008

Det foreslås bevilget totalt 9,8 mill. kroner til internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak i 2008, en reduksjon på 1,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Nordisk Energiforskning

Nordisk Energiforskning er en institusjon under Nordisk Ministerråd. Institusjonens formål er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet på energiforskningsområdet. Den skal styrke de nasjonale energiforskningsprogrammene og forskningsinstitusjonene i Norden, og bidra til en felles strategi for forskning og utvikling på de deler av energiområdet som er av felles nordisk interesse. Institusjonen forestår også strategiarbeid og rådgivning i forhold til prosjekter i Nordisk Ministerråd. Nordisk

energiforskning samfinansieres av de nordiske landene med 27,5 mill. kroner årlig etter en fastsatt fordelingsnøkkel. Det foreslås avsatt 7 mill. kroner over budsjettet for 2008 til å dekke den norske kontingenten i Nordisk Energiforskning.

Nordisk Energiforsknings hjemmeside er www.nordicenergy.net.

Mål og strategier

Det er utarbeidet en strategi og en handlingsplan for virksomhetsperioden 2007-2010. Hovedaktivitetene skal være å:

- bidra til kompetanse- og kunnskapsbygging,
- øke innovasjon og næringsutvikling i Norden,
- understøtte nordiske energimyndigheter i politikkutformingen og
- bidra til internasjonal nettverksbygging.

Nordisk Energiforskning skal ha fokus på nye energiløsninger og et velfungerende marked. De fem tematiske satsingsområder fra forrige virksomhetsperiode er videreført, det vil si forskning innenfor:

- integrasjon av energimarkedet,
- fornybar energi,
- energieffektivitet,
- hydrogensamfunnet og
- konsekvenser av klimaendringer på energiområdet.

Målene skal nås gjennom å styrke grunnkompetansen ved universiteter, høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, og gjennom å skape velfungerende forskernettverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Det er et mål å øke nordiske forskningsmiljøers internasjonale konkurransekraft, samt å øke interaksjonen med Nordens næringsområder, det vil si Østersjøregionen og enkelte arktiske områder. Tildeling av stipendier og lønnsbidrag til forskerstuderenter og forskere står sentralt.

Resultatrapport 2006

2006 var et overgangså for Nordisk Energiforskning, hvor prosjektene fra perioden 2003 til 2006 ble avsluttet og arbeidet med handlingsplanen for 2007-2010 ble fullført. Porteføljen fra perioden 2003 til 2006 besto av 16 store hovedprosjekter fordelt på de fem tematiske satsingsområdene. Det har vært holdt stor fokus på den nordiske og vitenskaplige verdien av forskningsresultatene.

I 2006 var det 35 doktorgradskandidater som fullførte graden sin. Av de til sammen 290 prosjektdeltakerne innenfor de ulike fagområdene var 21 pst. norske. I tillegg til doktorgradsstudenter og forskere inkluderer dette tallet også industri og næringslivsdeltakere. Nordisk Energiforskning har markert seg som en naturlig nordisk plattform og koordinator for prosjekter i regi av EU. Institusjonen er blant annet sentral prosjektaktør i to European Research Area nettverksprosjekter (ERA-Net), et innen hydrogen og brenselceller og et innen innovative energisystemer, og er også involvert i den europeiske teknologiplattformen for hydrogen og brenselceller.

IEA-prosjekter

Energiinformasjonsutveksling (ETDE)

Norge deltar i IEAs flernasjonale informasjonsprogram Energy Technology Data Exchange (ETDE). Programmet er konsentrert omkring oppbygging og drift av en felles, internasjonal energidatabase for oppsamling og utveksling av energirelatert informasjon.

Enova SF er norsk kontraktspart i avtalen og er ansvarlig for å følge opp og finansiere arbeidet knyttet til vedlikehold og drift av ETDE-databasen fra norsk side. Det praktiske arbeidet ivaretas av Institutt for energiteknikk (IFE) som innhenter relevant informasjon på energiområdet og bearbeider og formidler denne videre til energidatabasen. Databasen er tilgjengelig via Internett. IFE er norsk administrator og tildeler brukernavn og passord. Markedsføring av denne basen og den potensielle nytte norske brukere kan ha av ETDE vil fortsatt være viktig i tiden fremover.

For 2008 er det satt av 1,7 mill. kroner til ETDE, en videreføring av saldert budsjett 2007.

Forskning og utvikling innen olje- og gassområdet

IEA står sentralt som koordinator og tilrettelegger av internasjonale samarbeidsprosjekter innenfor forskning og utvikling på energiområdet. IEA er også en viktig internasjonal kanal for å synliggjøre

betydningen av økt forskning og utvikling innenfor petroleumssektoren. IEA ivaretar i denne sammenheng en viktig pådriverrolle på energifeltet som andre internasjonale organisasjoner i liten grad har. Det norske medlemskapet i IEA utgjør derfor en viktig mulighet for styrking av norske interesser innenfor internasjonal forskning knyttet til olje- og gass, herunder forskning knyttet til bærekraftig utvikling av dette energisegmentet. Bevilgningen brukes til å støtte utviklingsprosjekter i IEA innenfor petroleumssektoren og innenfor fangst og lagring av CO₂.

I juni 2007 ble det gjennomført et større internasjonalt seminar i Oslo om fangst og lagring av CO₂. Seminaret inngår som ett av tre seminarer som skal munne ut i anbefalinger fra IEA til G8-møtet i Japan i 2008 om tiltak for å påskynde gjennomføring av CO₂-fangst og -lagring. For 2008 avsettes det 0,5 mill. kroner til videre oppfølging av IEA-samarbeidet, herunder videreføring av IEAs bokprosjekt om olje- og gassteknologi.

Resultatrapport 2006

Det har kontinuerlig blitt registrert relevant energilitteratur fra norske prosjekter og fagmiljøer i ETDE-databasen. Til sammen ble det registrert 735 norske dokumenter i 2006. Dette er over måltallet som ble satt for året. Det er også arbeidet for å øke kjennskapen til og bruken av databasen nasjonalt. Dette har ført til 83 nye brukere, hvilket er flere enn det som var målet.

Arbeidet med å vurdere mulighetene for en bredere anvendelse av CO₂-fangst og -lagring ble fulgt opp under IEA-initiativet Zero Emission Technology og IEAs G8-oppfølgning innen CO₂-fangst og -lagring. Det ble også arrangert en lansering av IEAs bok om olje- og gassteknologi i februar 2006 i Brussel med bred deltakelse fra EU-kommisjonen, Europaparlamentet og europeiske kompetansemiljøer på FoU innen olje og gass.

Det internasjonale energiforum

Det internasjonale energiforum (IEF) er en plattform for dialog mellom petroleumsprodusenter og -konsumenter. Formålet er utveksling av informasjon og synspunkter i en tillitskapende prosess. Hvert annet år arrangeres det ministermøter hvor man diskuterer spørsmål og utfordringer av felles interesse.

Produsentkonsument dialogen er unik i den forstand at det er eneste globale forum for energiministere. Dialogen ble opprinnelig båret frem av forskjellige vertsland uten noen form for institusjonell forankring.

Alle de store energinasjonene deltar nå på IEF-samlingene, og i 2003 ble det opprettet et permanent sekretariat for IEF i Riyadh. Sekretariatets virksomhet finansieres gjennom bidrag fra delta-kerlandene som beregnes ut fra landenes andel av

total produksjon og forbruk av olje og gass. Norges bidrag til IEF-sekretariatet i 2008 er beregnet til 0,9 mill. kroner, hvorav to tredjedeler dekkes over OEDs budsjett, mens en tredjedel dekkes over Utenriksdepartementets budsjett.

Kap. 1831 Miljøvennlig gassteknologi

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 629		
50	Overføring til fond for CLIMIT	91 800	91 800	81 800
	Sum kap. 1831	115 429	91 800	81 800

Post 50 Overføring til fond for CLIMIT

Fondet for miljøvennlig gassteknologi ble opprettet 1. juli 2004 med en fondskapital på 2 mrd. kroner, jf. St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 250 (2003-2004). Fondet ble opprettet med bakgrunn i behovet for en forutsigbar og stabil finansiering av utviklingen av miljøvennlige gasskraftteknologier.

Avkastningen fra fondet for miljøvennlige gassteknologi budsjetteres til 91,8 mill. kroner i 2008, jf. kap. 4831, post 80. Det er avsatt en ramme på 10 mill. kroner knyttet til administrative utgifter ved ordningen, disse midlene budsjetteres under kap. 1833, post 70 Administrasjon, Gassnova SF. Resterende ramme på 81,8 mill. kroner avsettes til tilskuddsvirksomheten. På bakgrunn av at Gassnova omdannes til statsforetak, gjøres postbenevnelsen om til Overføring til fond for CLIMIT.

Rammen på 81,8 mill. kroner skal benyttes til å støtte prosjekter for utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologier i tråd med programplanen for CLIMIT. Gassnova SF skal i fellesskap med Forskningsrådet utføre sekretariatsfunksjonen for CLIMIT. Beslutninger under programmet tas av et programstyre som oppnevnes av Olje- og energidepartementet og Forskningsrådet. Rammer for bruken av midler fra Gassteknologifondet er nedfelt i vedtektene for fondet.

Prosjektporteføljen vil i særlig grad være innrettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂ på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Videre prioriteres utvikling av kunnskap og løsninger for sikker og pålitelig lagring av CO₂ i geologiske formasjoner. På kort sikt er målene å:

- kvalifisere og få ned kostnadene knyttet til CO₂-fangst fra gasskraftverk og
- etablere metodikk for sikker geologisk lagring av CO₂.

På lengre sikt er målene å:

- forbedre eller utvikle teknologier med potensial for signifikant forbedring i virkningsgrad og lønnsomhet innen kraftproduksjon med CO₂-fangst og
- utvikle metodikk for lagring av CO₂ som oppfyller kravene for klimatiltak i henhold til internasjonale avtaler.

I tildelingen av prosjektstøtte vektlegges teknologienes kommersielle potensial, blant annet utsikter til lønnsomhet, markedsmuligheter, forretningskonsept og forretningsplaner. Prosjekter som støttes i en prototyp- og demonstrasjonsfase vil for eksempel måtte være teknologisk kvalifiserte gjennom dokumentasjon av forskning og utviklingsvirksomhet og gode resultater i laboratorieskala. Støttenivået vil kunne variere med prosjektenes størrelse, aktørenes egenandel og risikobetraktninger.

Resultatrapport 2006

CLIMITs programplan er i løpet av 2006 blitt ytterligere tydeliggjort i et veikart, der satsingen i CLIMIT er fokusert rundt seks satsinger. I løpet av 2006 har det vært jobbet med å etablere en teknologiportefølje med balansert satsing på kort og lang sikt.

Prosjektporteføljen omfatter prosjekter med totalt kostnadsomfang på 77 mill. kroner, hvorav CLIMIT støtter 39 mill. kroner. Prosjektstatus for CLIMIT i 2006:

- 10 søknader om prosjektstøtte. Samlet prosjektkost for disse er 104 mill. kroner.
- 7 er besluttet, mens 3 er til behandling.
- I tillegg er det mottatt og behandlet 2 søknader om støtte til møter/seminarer/studieturer. (GHGT8

og årsmøte i EU-prosjekt CO2GEONET). Enkelte søknader er avslått med begrunnelse at prosjektene ligger utenfor Gassnova sitt mandat.

Kap. 4831 Miljøvennlig gassteknologi

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
80	Fondsavkastning	91 812	91 800	91 800
	Sum kap. 4831	91 812	91 800	91 800

Post 80 Fondsavkastning

Kapitalen i fondet er plassert som kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid. Fjorårets avkastning av fondskapitalen føres årlig inn på statsbudsjettets inntektsside under denne posten og tilsvarende beløp bevilges på statsbudsjettets utgiftsside under

kap. 1831, post 50 Overføring til fond for CLIMIT og kap. 1833, post 70 Administrasjon, Gassnova SF.

På bakgrunn av markedsrentene for statspapi-
rer fastsatte Finansdepartementet 1. juli 2004 ren-
tesatsen for fondet til 4,59 pst. per år for en periode
på ti år.

Avkastningen fra fondskapitalen gir en utbeta-
ling på 91,8 mill. kroner i 2008.

Kap. 1832 Internasjonalisering

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
70	Internasjonalisering, <i>kan overføres</i>	20 270	20 850	22 350
	Sum kap. 1832	20 270	20 850	22 350

Post 70 Internasjonalisering, kan overføres

		(i 1 000 kr)		
Betegnelse		Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
INTSOK		15 350	15 350	16 000
Petrad		3 000	4 000	4 000
Prosjektmidler		1 920	1 500	2 350
Sum post 70		20 270	20 850	22 350

Det foreslås bevilget 22,35 mill. kroner til for-
målet i 2008, en økning på 1,5 mill. kroner i forhold
til saldert budsjett 2007. Endringen knytter seg til
INTSOK og en utvidelse av prosjektmidlene til å
inkludere fornybar energi.

I 2008 vil OED videreføre samarbeidet med
Utenriksdepartementet, Finansdepartementet og
Miljøverndepartementet om en felles satsing på
bistand til utviklingsland når det gjelder petrole-
umsforvaltning og godt styresett (Olje for utvik-

ling). Både INTSOK og Petrad deltar i dette arbei-
det.

OED vil fortsette å støtte opp om næringsutvik-
ling i Nordområdene hvor et viktig delmål er å
fremme norske næringsinteresser i Russland.
OED vil også samarbeide med UD/NORAD i for-
bindelse med den økte satsingen på kraftsektoren
innenfor bistanden. Her er NVE og International
Centre for Hydropower viktige aktører som bidrar
med kompetanse.

INTSOK

INTSOK er en stiftelse som ble etablert av myndigheter og industri i 1997. Antall medlemsbedrifter har vokst til 160, inkludert datterselskap er tallet omtrent 180.

INTSOKs mål er å styrke det langsiktige grunnlaget for verdiskaping og sysselsetting i norsk petroleumsindustri gjennom fokusert internasjonal virksomhet. Utgangspunktet er den kompetanse som norsk petroleumsindustri har bygget opp på norsk kontinentalsokkel, så vel som internasjonalt.

INTSOK markedsfører norsk olje- og gassindustri i utvalgte markeder. Dette gjøres gjennom ulike fellestiltak for medlemsbedriftene som skal

øke deres gjennomslagskraft i internasjonale markeder. Slike fellestiltak kan være nettverksmøter, seminarer og presentasjoner for nøkkelkunder, samt delegasjonsreiser. Et annet viktig virkemiddel er bruk av lokale rådgivere. Særlig mindre bedrifter uten lokal representasjon og nykommere i markedene har god nytte av INTSOKs lokale rådgivere.

INTSOK skal bidra til å øke den norske olje- og gassrelaterte omsetningen utenlands. En rapport utført av SNF (Stiftelsen for Næringslivsforskning) i 2006 viser et anslag på internasjonal omsetning på om lag 50 mrd. kroner i 2005. Innen 2010 har næringen ambisjoner om en fortsatt vekst med et mål på 80 mrd. kroner.

Tabell 3.7 Finansiering av INTSOK

Betegnelse	Regnskap 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008
Medlemsavgifter	10 363 147	10 900 000	11 800 000
Tilskudd fra OED	15 350 000	15 350 000	16 000 000
Finansinntekter	488 413	300 000	300 000
Prosjektmidler fra UD/NORAD	2 090 000		
Prosjektmidler fra OED	1 500 000	1 500 000	
Sum inntekter	29 791 560	28 050 000	28 100 000
Prosjekt- og personalkostnader dekket av industrien	5 732 807	7 400 000	8 200 000
Sum	35 524 367	35 450 000	36 300 000

Resultatmål 2008

Følgende nye tiltak planlegges for SMB-bedriftene i 2008 hvorav satsingen på Russland vil ha prioritet:

- arbeidsverksteder for inngåelse av partnerskap mellom norske og russiske bedrifter og
- vedlikehold av bedriftsinformasjon.

SMB mobilisering mot Russland med fokus på Barentsregionen

Aktiviteten tar utgangspunkt i resultatet fra INTSOK prosjektet «Partnerskap mellom norsk og russisk industri, Fase 1». Målet er å styrke markedsføring og etablering av norske SMBer i det russiske markedet. Gjennom INTSOK er det mobilisert 40-50 bedrifter som er aktive i det russiske markedet.

INTSOK i samarbeid med norske og russiske institusjoner og bedrifter har etablert en webside som gir informasjon om INTSOK partnere samt 250 russiske bedrifter.

Fase 2 av prosjektet vil inkludere:

- rådgivning til bedrifter som ønsker å posisjonere seg i det russiske marked og bistå bedriftene med å utarbeide egen strategi samt følge opp strategiarbeidet i bedriftene,

Inngangsstrategier for SMB i prioriterte markeder

Økningen i små- og mellomstore bedrifter som partnere i INTSOK har styrket behovet for faglig støtte og oppfølging til utvikling av robuste forretningsplaner og inngangsstrategier i prioriterte markeder. De regionalansvarlige i INTSOK vil lede prosjektene, men INTSOK vil også engasjere et konsulentmiljø i Norge til å støtte bedriftene med rådgivning. Det forutsettes at bedriftene selv betaler for rådgivningen fra konsulentmiljøet.

INTSOK vil i første omgang satse på Brasil, Mexicogulfen, Malaysia og Singapore.

Promotering av norsk onshorekompetanse i Midt-Østen og Nord-Afrika

Det er et økende behov for investeringer globalt også når det gjelder olje- og gassproduksjon på

land. Dette gir markedsmuligheter for norsk leverandørindustri. INTSOK har inngangsatt en kartlegging av norsk petroleumskompetanse som er relevant for *onshoreprosjekter*. Mer enn 50 små- og mellomstore bedrifter er aktuelle leverandører til dette markedet. INTSOK vil først gjennomføre seminarer for kunder i London og Paris og deretter utvide promoteringen av onshorekompetansen mot kunder i Nord-Afrika og Midt-Østen.

I 2008 vil følgende aktiviteter bli videreført:

Markedsinformasjon

INTSOK vil regelmessige informere partnerne om markedsutviklingen i våre hovedmarkeder og markeder under utvikling blant annet gjennom «INTSOK Annual Offshore Market Report» og «INTSOK Annual Onshore Market Report». Den siste rapporten henvender seg til den ekspertise som er utviklet i forbindelse med landanleggene på Aukra, Kårstø og Melkøya.

Kundemøter og arbeidsverksteder

INTSOK vil fortsette å gjennomføre arbeidsverksteder og seminarer mot de viktigste nøkkelt kunder for våre partnere, herunder internasjonale oljeselskaper og hovedkontraktører.

Olje- og gassrådgiver i utlandet

INTSOK har etablert «Oil and Gas Advisors» i Moskva og Beijing i 100 pst. stillinger og en 70 pst. stilling i Houston og Rio de Janeiro, alle i henhold til avtale med Innovasjon Norge (IN). I tillegg har INTSOK lokale rådgivere i Angola, Nigeria, Iran og Mexico som representerer INTSOK i markedet. Konsulenter i Perth i Australia og St. Johns i Canada kan i tillegg gi råd til SMBer mot betaling.

Læring i nettverk

INTSOK er en nettverksorganisasjon som legger stor vekt på geografiske nettverksmøter hvor partnerne kan lære av hverandres erfaringer i ofte meget krevende markeder som for eksempel Angola, Nigeria, Kina, Iran, Mexico og Venezuela.

Partnerstøtte i Norge

INTSOK driver et betydelig individuell rådgivningsarbeid overfor partnerne i Norge. I tillegg legger samarbeidsavtalen mellom INTSOK og IN opp til å få til et best mulig samspill mellom orga-

nisasjonene slik at virkemidlene til IN i økende grad kan tilrettelegges for SMBer innenfor olje- og gassklyngen. Det legges opp til et nærmere samarbeid med de etablerte sentra for ekspertise i regi av IN.

Opplæring og kompetansebygging

INTSOK er en kompetanseorganisasjon som utvikler og gjennomfører opplæringsprogrammer mot industriorganisasjoner og bedrifter i utviklingsland i første omgang med fokus på Angola, Nigeria og Kasakhstan. INTSOK vil ta initiativ overfor Olje for Utvikling (OfU) slik at INTSOKs kompetanse og erfaring kan bli tilført dette programmet.

Resultatrapport 2006

INTSOK har også i 2006 organisert delegasjonsreiser og seminarer til prioriterte markeder, noe som har økt mulighetene for å synliggjøre norske produkter, teknologi og kompetanse.

Som en integrert del av ONS 2006 gjennomførte INTSOK sitt årlige International Oil and Gas Business Days med over 340 deltakere, inklusive sentrale beslutningstakere på myndighetsnivå.

INTSOK presenterte sin første analyse av markedet for landbaserte varer og tjenester i olje- og gassektoren. Dette er grunnlaget for økt satsing på onshoremarkedet fremover og ledd i leverandørindustriens diversifiseringsstrategi.

INTSOK arbeidet for å tilrettelegge forholdene for samarbeid innen teknologiutvikling for arktiske strøk. INTSOK har videreført sin satsing på Russland, herunder lagt til rette for partnerskap mellom norsk og russisk leverandørindustri, særlig i Barentsregionen. INTSOK er således en viktig bidragsyter når det gjelder nordområdene.

INTSOK startet opp en satsing på utvikling av inngangsstrategier for bedrifter som vil satse på US Gulf of Mexico. Målgruppen er primært SMB som vil etablere seg i Houston. Samarbeid om tilsvarende ordning for Brasil er påbegynt med Innovasjon Norge.

INTSOK har videreført arbeidet for å øke sine medlemsbedrifters bevissthet og kunnskap om korrupsjon. I 2006 ble innsatsen rettet mot SMB-segmentet spesielt. INTSOK har for egne ansatte og lokale markedsrådgivere utviklet etiske retningslinjer for korrupsjonsbekjempelse som ble godkjent av styret.

Petrad

Stiftelsen Petrad er et organ for kompetanseoppbygging når det gjelder petroleumsforvaltning og -

administrasjon med fokus på myndigheter og nasjonale oljeselskaper i Afrika, Asia, Latin-Amerika og det tidligere Sovjetunionen. Petrad inngår som en viktig del av norsk bistandsarbeid.

I sin opplæringsvirksomhet benytter Petrad forelesere fra norsk petroleumsindustri og forvaltning, og trekker på den måten med og profilerer norsk industrikompetanse. I tillegg til bistandsperspektivet er intensjonen at Petrad skal bidra til internasjonalisering gjennom nøytral profilering av norsk petroleumsindustri og kompetanse.

Petrad har en sentral rolle når det gjelder opplæringstiltak innenfor Olje for Utvikling (OfU) og har derfor økt sitt aktivitetsnivå. Aktivitetene omfatter kartlegging av opplæringsbehov, besøksutveksling, seminarer, tilpassede kurs, og institusjonsbygging.

Resultatmål 2008

Petrad har styrket sin faglige stab for å ivareta det øket omfang oppgaver i forbindelse med OfU, og vil også øke administrasjonen. Petrad vil fortsette å utvikle kortere seminarer og kurs av tre til fire ukers varighet innen spesialiserte temaer som finner sted i samarbeidslandene til OfU. Problemstillinger knyttet til godt styresett, miljøforvaltning, etikk og korrupsjon samt inntektsforvaltning vil få økt oppmerksomhet. Petrad vil også videreføre sine åtte ukers kurs i Norge og sin seminarvirksomhet i utvalgte land, blant annet i samarbeid med INTSOK der dette er relevant. I tillegg forventes blant annet videreføring av samarbeidet med Irak med spesialiserte kurs.

Petrad vil også gjennom sin aktivitet «Functional Capacity and Training Needs Assessment» fortsette å kartlegge institusjoners funksjonalitet, de

ansattes kunnskapsnivå og opplæringsbehov hos myndigheter og nasjonale oljeselskaper og anbefale tiltak for å dekke behovet for kompetanseutvikling.

Det arbeides med styrking av samarbeidet med universitetene.

Resultatrapport 2006

I 2006 ble det blant annet arrangert to åtte-ukers kurs i Stavanger med 45 deltakere fra 33 land, et nyutviklet tre-ukers «Nedstrømskurs» med 29 deltakere fra 23 land, samt 22 seminarer i utlandet med 833 deltakere fra 28 land. I tillegg har Petrad drevet 21 rådgivende aktiviteter/prosjekter i 14 land. Petrad har et godt samarbeid med INTSOK når det gjelder kurs- og seminarvirksomhet i land av interesse for norsk petroleumsvirksomhet.

En del nye aktiviteter ble startet i 2006 og omfatter blant annet:

- Start på utviklingen av program for å styrke Ministry of Oil i Irak innen kontraktsforhandlinger for å sikre en god nasjonalt ressursforvaltning. I 2006 ble deltagerne i programmet gitt nødvendig utdanning i engelsk. Programmet gikk over sju uker i 2006 med videreføring i 2007 over ti uker.
- Inngått samarbeid med UNITAR - United Nations Institute for Training and Research, angående HMS-aktiviteter i Niger Delta. Samarbeidet forventes videreført i 2007-2008 innenfor andre temaer.
- Alumni Kina - for tidligere åtte-ukers kursdeltakere fra Kina
- Utvikling av et nytt tre-ukers kurs på området godt styresett.

Tabell 3.8 Finansiering av Petrad

Betegnelse	Regnskap 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008
Kursavgifter og andre inntekter	10 000 000	8 500 000	10 000 000
Tilskudd NORAD/Olje for utvikling	4 700 000	7 000 000	16 000 000
Tilskudd fra OED	3 000 000	4 000 000	4 000 000
Olje for utvikling programmet	6 350 000	9 000 000	
Sum inntekter	24 050 000	28 500 000	30 000 000

Prosjektmidler

Det er økt etterspørsel etter norsk industri- og forvaltningskompetanse i både petroleumssektoren og innenfor fornybar energi. Utnyttelse av fornybare energikilder, energieffektivisering og forvaltning av vannressurser har fått økt oppmerksomhet

i lys av klimautfordringene. Dette gjør det hensiktsmessig å se petroleum og fornybar energi i sammenheng. Fra 2008 legges det derfor opp til at prosjektmidlene anvendes innenfor begge områder.

Når det gjelder petroleumssektoren, er INTSOK den sentrale aktør for å fremme internasjonalisering av den norske olje- og gassindustrien. INTSOK vil fortsatt ha en viktig rolle i forvaltningen prosjektmidlene med hensyn til olje- og gassrelaterte prosjekter.

Norge har i dag nære relasjoner både på politisk, forvaltningsmessig og industrielt plan med en rekke land. Med flere land, blant annet Aserbajdsjan, Angola, India, Indonesia, Kina, Nigeria, Russland, Mexico og Venezuela, er det inngått samarbeidsavtaler på ulike nivåer. Det er økende etterspørsel og interesse for norsk kompetanse, teknologi og erfaringene med forvaltning av vår energisektor. Dette gjenspeiler seg i en stor pågang av delegasjonsbesøk fra ulike nasjoner og stor interesse i forbindelse med politisk ledelse sine utenlandsbesøk.

Norsk energiindustri er ofte engasjert i land hvor myndigheter og lokal industri etterspør assistanse som går utover tradisjonelle vare- og tjenesteleveranser. For å dekke en slik utvidet etterspørsel, er norsk industri avhengig av et samarbeid med norske myndigheter. Det er derfor behov for midler som kan understøtte et slikt samarbeid.

Formålet er å bidra til næringsutvikling og styrking av forvaltning i energisektoren i land hvor norsk industri har interesser. Eksempler på relevante problemstillinger er tilgang på fornybar energi og rent vann, drift av et effektivt kraftsystem både på nasjonalt og regionalt nivå, oljevernberedskap, lokalt innhold i vare- og tjenesteleveranser samt opplæring innen spesifikke fagområder. Tiltakene skal være bedriftsnøytrale, det vil si å ha en karakter som går utover den enkelte bedrifts interesser.

Resultatmål 2008

OED vil fortsatt støtte prosjekter som kan bidra til overføring av kompetanse samt erfaringer fra forvaltningen av de norske petroleumsressursene til petroleumsproduserende land der norsk industri har interesser.

Det vil legges vekt på oppfølging av de prosjekter som er påbegynt i 2006 og 2007, herunder videreføring av opplæringstiltak i prioriterte markeder. Eksempelvis vil INTSOK samarbeide med norske leverandørbedrifter for å tilby opplæring til utvalgte nigerianske selskaper innenfor kvalitetsledelse og produksjonsteknikk.

I 2007 ble Energirådet etablert etter initiativ fra OED, men en stor del av det forberedende arbeidet foregikk i 2006. Hensikten med Energirådet er å skape en arena for å fokusere på felles utfordringer

og muligheter for energinæringen, der bransjen sammen med myndighetene kan skape ytterligere verdier og bidra til å styrke Norges stilling som en ledende energinasjon.

Energirådet skal fokusere blant annet på følgende områder:

- samhandling/klyngetenkning innenfor energisektoren,
- internasjonalisering av energinæringen,
- kompetansebevaring og -utvikling og
- teknologit utvikling.

Innenfor vannkraftsektoren vises det til at International Centre for Hydropower (ICH) driver aktiv kurs- og konferansevirksomhet både i Norge og utlandet basert på norsk spisskompetanse og i samarbeid med universiteter, myndigheter og bransjen.

Kartlegging av markedspotensial og samarbeidsmuligheter i markeder som på sikt kan bli sentrale for norske interesser vil bli gjort. Foruten petroleum og vannkraft, er solenergi og vindkraft aktuelle områder i tillegg til etablering av kraftmarked og drift av nettsystemer for overføring av kraft. En del prosjekter vil være aktuelle kandidater for norske bistandsmidler, andre vil følges opp av industrien alene eller i samarbeid med norske myndigheter.

Det foreslås avsatt 2,35 mill. kroner til prosjektmidler i 2008, en økning på 0,85 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007.

Resultatrapport 2006

INTSOK, som den sentrale aktør når det gjelder internasjonalisering av den norske olje- og gassindustrien, var tillagt ansvaret for forvaltningen av hoveddelen av prosjektmidlene.

Eksempler på tiltak som er gjennomført eller påbegynt i 2006 er:

Russland – «Partnership Russian-Norwegian Oil and Gas Industry» Fase 1 og 2.

Prosjektet ble startet i 2005. Målet er å kartlegge mulige russiske samarbeidspartnere og etablere kontakt mellom disse og norske bedrifter. Det har blitt arrangert seminarer i Murmansk og Arkhangelsk samt møter mellom de norske og russiske bedriftene som deltok. Næringssamarbeid i Barentsregionen er et viktig bidrag i utviklingen av nordområdene. Prosjektet har bred støtte fra både industri og myndigheter, og ble i 2007 videreført i en fase 2 der blant annet arrangement av workshops hvor norsk og russisk industri kan møte hverandre står sentralt.

Angola – Train the Trainers – Phase 4

Målet er å etablere og gi et offentlig opplæringstilbud innen undervannsoperasjoner på yrkesfaglig nivå i Angola. De norske baserte selskapene FMC Kongsberg Subsea, Vetco og AkerKværner tok sammen med INTSOK i 2002 initiativet til å utvikle et opplæringstilbud ved INP (National Petroleum Institute), Sumbe i Angola. Angolanske myndigheter og INP har godkjent prosjektet og deltatt aktivt i gjennomføringen. Rogaland Kurs og Kompetansesenter (RKK) har vært engasjert i oppstart av prosjektet. 15 studenter avsluttet det tredje kurset i desember 2006. Totalt er 70 elever uteksaminert. Samtlige har fått arbeid etter avsluttet kurs hos de bedrifter som støtter prosjektet. INTSOK planlegger en evaluering av prosjektet for å vurdere tilpasninger i utdanningstilbudet.

Nigeria – Opplæring i kvalitetsstyring - hovedprosjekt

Målet er å øke kompetansen innen kvalitetsledelse og produksjonsteknikk for utvalgte nigerianske

bedrifter slik at de blir kvalifisert for fabrikkasjonsoppdrag i petroleumssektoren, samt å etablere denne type kompetansen hos nigerianske konsulenter og hos en relevant institusjon.

AkerKværner, FMC Technologies, Vetco, Statoil, Hydro, DNV og Teknologisk Institutt deltar. Prosjektet ble inngangsatt 2005 og forventes å løpe over flere år. I løpet av 2006 har det vært arbeidet med å få på plass en finansieringsmodell for hovedprosjektet. På nigeriansk side har Petroleum Technology Development Fund (PTDF) forpliktet seg sammen med det nigerianske nasjonale oljeselskapet (NNPC). IFC/PEP Africa, en del av Verdensbanken, vil styre prosjektet på vegne av donorene.

I tillegg har det blitt foretatt kartlegging av forretningsmuligheter i utvalgte land i Asia og Nord-Afrika for vurdering av fremtidig næringssamarbeid. India og Malaysia har som følge av dette arbeidet fått en viktigere plass i norsk olje- og gassindustri internasjonaliseringsstrategi og blitt oppgardert i INTSOKs landportefølje.

Kap. 1833 CO₂-håndtering

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		720 000	935 000
70	Administrasjon, Gassnova SF			60 000
	Sum kap. 1833		720 000	995 000

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 21 Spesielle driftsutgifter redusert med 520 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Regjeringen har satt seg ambisiøse mål i energi- og miljøpolitikken. Gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi, vil regjeringen sørge for at nye konsesjoner til gasskraft skal basere seg på CO₂-fjerning.

Det foreslås bevilget 935 mill. kroner over posten i 2008. Midlene skal dekke planlegging og forberedelse av et fullskala fangstanlegg for CO₂ på Kårstø, testanlegg for CO₂-fangst på Mongstad og transport og lagringsløsninger for fanget CO₂ fra Kårstø og Mongstad. Videre har OED behov for ulik ekstern bistand blant annet knyttet til anskaf-

felser, juridiske og organisatoriske problemstillinger i forbindelse med det statlig engasjement og statsstøtteregelverket under EØS-avtalen.

CO₂-fangst på Kårstø

Regjeringens målsetting er å etablere fullskala CO₂-fangstanlegg på Kårstø så raskt som mulig. I henhold til NVEs rapport av desember 2006, vil en forsvarlig og ambisiøs tidsplan tidligst gi oppstart i 2011/2012. NVE anslår kostnadene i planleggingsfasen til om lag 330 mill. kroner. OED har etablert en prosjektorganisasjon for å gjennomføre forprosjektering, planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-fangst på Kårstø. Prosjektorganisasjonen vil følge opp NVEs rapport. Prosessen fram til en investeringsbeslutning innebærer blant annet gjennomføring av forprosjektering, kvalifisering av teknologi og utarbeiding av kontraktsstrategi og

anbudsdokumenter. Videre vil det bli gjennomført ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsdokumenter før en investeringsbeslutning legges frem for Stortinget. Oppstart av fangstanlegget ved årsskiftet 2011/2012 krever at det fattes investeringsbeslutning i 2009, med fremleggelse for Stortinget samme år. Det budsjetteres med 165 mill. kroner i 2008 til videreføring av planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-fangst på Kårstø.

Testanlegg for CO₂-fangst på Mongstad

Staten og Statoil inngikk høsten 2006 en gjennomføringsavtale om håndtering av CO₂ på Mongstad, jf. St.prp. nr. 49 og Innst. S. nr. 205 (2006-2007). Avtalen er et viktig skritt videre i regjeringens innsats for å få fram teknologier som kan redusere utslipp av CO₂. Første fase innebærer etablering av et testsenter med testanlegg for CO₂-fangst på Mongstad. Formålet er å vinne kunnskap og utvikle løsninger som kan redusere både kostnadene og den tekniske og økonomiske risikoen knyttet til storskala CO₂-fangst. Det fremgår av gjennomføringsavtalen at Statoil skal eie 20 pst. av testsenteret, mens staten skal eie resten. Videre fremgår det at staten kan invitere med andre selskaper som vil redusere statens eierandel. På denne bakgrunn inngikk Olje- og energidepartementet i juni 2007 en avtale med DONG Energy, Hydro, Shell, Statoil og Vattenfall om å samarbeide om planlegging og forberedelser av testsenteret for CO₂-fangst på Mongstad. Samarbeidsavtalen vil løpe fram til investeringsbeslutningen for testsenteret i 2008.

Deltakerne i samarbeidsavtalen for testsenteret på Mongstad gjennomfører grundige utredninger av hvilke teknologiske løsninger og konsept som vil utgjøre det beste bidraget til mulige kostnadsreduksjoner for CO₂-fangst. Et opplegg med et kombinert anlegg for testing av CO₂-fangst fra eksosgass fra kraftvarmeverket og crackeranlegget vurderes som den beste løsningen på nåværende tidspunkt. Det planlegges utvikling av relativt kjent teknologi og utvikling av mer umoden teknologi med betydelig potensial for kostnadsreduksjoner. Det vil under samarbeidsavtalen bli gjennomført forprosjektering som vil danne grunnlag for investeringsbeslutningen. Dette arbeidet vil bringe frem et mest mulig kvalifisert teknisk opplegg med hensyn til kostnader og risiko.

Deltakerne i samarbeidsavtalen vil ta stilling til eventuell deltakelse i testsenteret og investeringsbeslutningen for testanlegget når nødvendig grunnlag foreligger i 2008. Det er på denne bak-

grunn ikke avklart hvor stor eierandel staten vil ende opp med i testsenteret. En statlig andel i testsenteret på maksimalt 80 pst. av et samlet og svært foreløpig investeringsanslag på inntil 2 mrd. kroner, innebærer et statlig finansieringsbehov på 1,6 mrd. kroner. På svært usikkert grunnlag budsjetteres det foreløpig med 400 mill. kroner i 2008 knyttet til testanlegg for CO₂-fangst på Mongstad. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med investeringsbeslutningen knyttet til testsenteret på Mongstad og vurdering av budsjettbehovet for 2008 og nødvendige fullmakter for å inngå avtaler for etablering av testsenteret.

Transport og lagring av CO₂ fra Kårstø og Mongstad

I henhold til gjennomføringsavtalen mellom staten og Statoil om håndtering av CO₂ på Mongstad, er det staten som har ansvar for etableringen av en transport- og lagringsløsning for CO₂ fra fangstanlegget på Mongstad. Av dette følger at staten skal ha etablert en transport- og lagringsløsning for CO₂ når testanlegget står ferdig. I tillegg krever arbeidet med et fangstanlegg for CO₂ på Kårstø at staten har et tilstrekkelig grunnlag for å kunne vurdere eventuelle transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra Kårstø.

Gassnova, Gassco, NVE og OD er bedt om å vurdere mulige transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra fullskala fangstanlegg på Mongstad og Kårstø. Prosjektgruppen, hadde første avrapportering sommeren 2007. Transport av CO₂ i rør, med skip eller en kombinasjon av disse vurderes. Rørtransport er den mest kostnadseffektive løsningen. Kombinerte skips- og rørtransporter er ikke kostnadsmessig konkurransedyktige sammenlignet med rene rørtransporter. Dersom man oppskalere rørene for å kunne transportere fremtidige CO₂-volumer fra andre kilder enn Mongstad og Kårstø, vil dette kunne gi skalafordeler. Valg av lagringssted er vurdert ut fra nærhet til fangstanlegg, nærhet til felt som vil kunne nyttiggjøre seg av CO₂ til økt oljeutvinning og områder der det er tilstrekkelig data for å kunne gjennomføre en forsvarlig kartlegging og vurdering av reservoar.

På bakgrunn av prosjektgruppas anbefalinger vil det videre arbeidet ha følgende avgrensinger:

- Prosjektgruppa konsentrerer seg om transport i rør for volumene fra Kårstø og Mongstad steg 2.
- Løsning som utredes skal sikre at de tidsmessige målsettingene for Mongstad og Kårstø nås.
- For å ta høyde for innlemmelse av potensielle fremtidige CO₂-kilder skal det utredes transport av ulike CO₂-volumer.

Gassco har, på vegne av staten, fått i oppdrag å følge opp arbeidet med å etablere transport- og lagringsløsning for CO₂ fra testsenteret på Mongstad fram til investeringsbeslutning for testsenteret. For at det skal være mulig å ha på plass en transport- og lagringsløsning for 100 000 tonn CO₂ fra testsenteret på Mongstad i 2010, vurderes det om en skipsløsning vil kunne være mer hensiktsmessig enn en storskala rørløsning. Videre gjennomføres det mulighetsstudier for den tekniske løsningen på land på Mongstad for å forberede tilkobling mot testsenteret. I forbindelse med en eventuell skipsløsning, gjennomføres det mulighetsstudier for oppkobling av CO₂-leveranse til Snøhvit-anlegget på Melkøya for utnyttelse av den eksisterende infrastrukturen der.

Det videre arbeidet vil bringe frem nødvendig underlagsmateriale slik at investeringsbeslutningen kan finne sted mest mulig samtidig med testsenteret på Mongstad.

På svært usikkert grunnlag budsjetteres det foreløpig med 370 mill. kroner i 2008 knyttet til blant annet forprosjektering, planlegging og forberedelser i forbindelse med arbeidet med transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra Mongstad og Kårstø.

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med investeringsbeslutningen knyttet til transport- og lagringsløsning for CO₂, vurdering av budsjettbehovet for 2008 og nødvendige fullmakter for å inngå avtaler.

Post 70 Administrasjon, Gassnova SF

Et nytt statsforetak, Gassnova SF, ble stiftet 3. juli 2007. Etableringen av Gassnova SF tar utgangspunkt i forvaltningsorganet Gassnova, som ble opprettet 1. januar 2005, jf. St.prp. nr. 49 (2006-2007) Om samarbeid om håndtering av CO₂ på Mongstad og Innst. S. nr. 205 (2006-2007).

Statsforetaket har som formål å forvalte statens interesser knyttet til CO₂-håndtering (teknolog utvikling, fangst, transport, injeksjon, lagring av CO₂), og å gjennomføre de prosjekter som foretaksmøtet bestemmer. Det er en målsetting at foretakets arbeid skal resultere i kostnadsreduksjoner knyttet til CO₂-håndtering. Videre skal foretaket gi råd til OED i forhold til spørsmål vedrørende CO₂-håndtering og legge til rette for at statens deltakelse i CO₂-håndteringsprosjekter kan nyttiggjøres best mulig av staten eller statlig eide enheter. Gassnova skal for øvrig bidra til gjennomføring av CLIMIT-programmet, jf. kap. 1831.

Gassnova SF tillegges betydelig større oppgaver enn forvaltningsorganet Gassnova. Foretakets oppgaver innebærer at organisasjonen må bygges opp

tilstrekkelig og i tillegg benytte ekstern bistand og tjenester for å møte disse utfordringene. Det vil i 2008 påløpe oppstartskostnader og engangsutgifter knyttet til oppbygging og etablering av organisasjonen. På denne bakgrunn legges det opp til et administrasjonsbudsjett for Gassnova SF på 60 mill. kroner i 2008, hvorav 10 mill. kroner knytter seg til administrasjon av CLIMIT-programmet, jf. kap. 1831.

Gassnovas driftsbudsjett skal dekke alle kostnader forbundet med administrasjon av selskapet. Planleggingsutgifter og øvrige kostnader knyttet til konkrete CO₂-håndteringsprosjekter budsjetteres og dekkes inntil videre over post 21.

Av budsjettforslaget på 60 mill. kroner utgjør 12 mill. kroner merverdiavgift. Gassnovas driftsbudsjett eksklusiv merverdiavgift beløper seg dermed til 48 mill. kroner.

For å holde selskapets drift stabil og effektiv har Gassnova behov for å inngå avtaler som innebærer økonomiske forpliktelser utover ett budsjettår. Dette knytter seg først og fremst til avtaler om leie av materiell, utstyr og tjenester, herunder konsulenttjenester og husleie. På denne bakgrunn foreslås det en fullmakt til å pådra forpliktelser for inntil 20 mill. kroner utover gitt bevilgning, jf. Forslag til vedtak VI.

Resultatrapport 2006

I 2006 var arbeidet med å klargjøre ulike forhold knyttet til statens engasjement i CO₂-håndtering høyt prioritert.

Våren 2006 gjennomførte Gassco AS, Gassnova og Petoro AS en studie som kartla foreløpig kostnads- og inntektsgrunnlag for potensielle CO₂-kjeder. Rapporten identifiserte seks oljefelt som potensielt egnet for CO₂-injeksjon for økt oljeutvinning: Brage, Draugen, Gullfaks, Gyda, Oseberg Øst og Volve. Disse feltene, sammen med eksisterende og planlagte CO₂-kilder i Norge og i utlandet, danner utgangspunkt for tolv alternative kjeder. Ingen av de identifiserte kjedene er økonomisk lønnsomme. Det negative gapet målt i nåverdi før skatt varierte mellom 4,4 og 11,8 mrd. kroner. Rapporten viser at det er svært lav eller ingen betalingsvillighet hos de kommersielle aktørene. En viktig årsak til dette er at CO₂-injeksjon krever svært kostbare modifikasjoner på feltene. Petoro har anslått påkrevde modifikasjonskostnader til mellom 1,5 og 5 mrd. kroner per plattform. I tillegg konkurrerer CO₂-injeksjon med andre og bedre utprøvde metoder for økt oljeutvinning. Gassco konkluderer med at det ikke er kommersielt interessant for relevante aktører å investere i CO₂-kjeder. Disse vurderingene er senere bekref-

tet ved at Statoil ikke har funnet det lønnsomt med CO₂-injeksjon til økt oljeutvinning på Volve. Shell og Statoil har ikke funnet CO₂-injeksjon til økt oljeutvinning økonomisk forsvarlig på Draugen og Heidrun. Hydro har også gjort studier på Brage og Oseberg Øst, og heller ikke dette var kommersielt forsvarlig.

I desember 2006 la NVE frem en omfattende og grundig rapport fra forprosjekteringen av et fangstanlegg tilknyttet Naturkrafts gasskraftverk på Kårstø. Et slikt CO₂-fangstanlegg vil være ti ganger større enn det største tilsvarende anlegg som finnes i verden i dag. Ifølge NVEs rapport, vil en forsvarlig og ambisiøs tidsplan tidligst gi oppstart ved årsskiftet 2011/2012. NVE anslår kostnadene i planleggingsfasen til om lag 330 mill. kroner. Investeringskostnadene for CO₂-fangstanlegget er anslått til om lag 3,5 mrd. kroner, mens transportløsning med rør og lagring er anslått til 1,5 mrd. kroner. Dette gir en samlet investeringskostnad på om lag 5 mrd. kroner. Årlige driftskostnader er beregnet til om lag 370 mill. kroner. Samlede kostnader (negativ nåverdi) ved prosjektet vil dermed bli om lag 10-11 mrd. kroner. Tiltakskostnader for fanget CO₂ avhenger av og varierer sterkt med driftstiden på kraftverket og fangstanlegget. Rap-

porten fra NVE peker på at prosjektet er beheftet med betydelig risiko, både innenfor teknisk ytelse, kostnader og tidsbruk. Anlegget blir sannsynligvis det første anlegget i sin størrelse i verden, noe som i seg selv representerer en betydelig utfordring og risiko. Usikkerheten i forhold til framdriften som skissert i NVEs rapport er blant annet knyttet til etablering av prosjektorganisasjon, tilstrekkelig raske konseptvalg og avklaring av kommersielle, tekniske og organisatoriske forhold.

OED og Statoil inngikk en gjennomføringsavtale 12. oktober 2006 om å etablere CO₂-håndtering på Mongstad. Avtalen sier blant annet at testanlegg med kapasitet til å fange minst 100 000 tonn CO₂ per år skal være på plass mest mulig samtidig med idriftsettelsen av kraftvarmeverket i 2010 og at fullskala CO₂-håndtering skal etableres innen utløpet av 2014. Arbeidet med å realisere dette ble startet umiddelbart. Saken ble lagt frem for Stortinget i St.prp. nr. 49 (2006-2007).

OED startet forarbeidet til etableringen av et statlig selskap som skulle være ansvarlig for statens interesser knyttet til CO₂-håndtering, jf. St.prp. nr. 49 (2006-2007). Statsforetaket Gassnova SF ble stiftet 3. juli 2007.

Programkategori 18.60 Statsforetak

Statnett SF er det systemansvarlige nettselskapet i Norge. Foretaket er heleid av staten. Som systemansvarlig er Statnett SF pålagt å sikre momentan balanse mellom produksjon og forbruk av kraft til enhver tid, og å foreta samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i det sentrale overføringsnettet. Slike investeringer er en viktig del av oppgaven med å sikre den momentane balansen.

For å ivareta sine oppgaver skal Statnett SF alene eller sammen med andre planlegge, og prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg og utenlandsforbindelser. Innenfor de rammer foretaket er pålagt skal Statnett SF drives etter forretningsmessige prinsipper og gi best mulig avkastning på den statlige innskuddskapitalen.

Statnett SF er underlagt Norges vassdrags- og energidirektorats monopolkontroll.

Kap. 4860 Statnett SF

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
70	Garantiprovisjon	4 959	2 800	1 800
90	Avdrag	400 200		
	Sum kap. 4860	405 159	2 800	1 800

Post 70 Garantiprovisjon

Ved behandlingen av St.prp. nr. 63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2002, jf. Innst. S. nr. 225 (2001-2002), ble det vedtatt å innføre en garantipremie på Statnett SFs lån fra 1. juli 2002 for å nøytralisere støtteelementet som ligger i statsgarantien for allerede opptatte forpliktelser. Ordningen med garantipremie må ses i sammenheng med endringene i statsforetaksloven som trådte i kraft 1. januar 2003, jf. Ot.prp. nr. 13 og Innst. O. nr. 45 (2002-2003). I endringslovens overgangsregler er det vedtatt at staten opprettholder sitt garantiansvar for forpliktelser pådratt før 1. januar 2003, og at statsforetakene skal betale en årlig provisjon som motsvarer de fordeler de statsgaranterte lånene gir. Det vises også til Stortingets vedtak om at statens garantiansvar skal begrenses til konkrete låneavtaler tatt opp før 1. januar 2003 og forpliktelser knyttet til disse, jf. Ot.prp. nr. 101 (2002-2003) og Innst. O. nr. 8 (2003-2004).

Garantipremien beregnes for hvert enkelt låneopptak foretatt før 1. januar 2003, slik at premien tilsvarende den fordelen selskapet har av at gjelden har statsgaranti i henhold til statsforetaksloven. Dette medfører at premien beregnes markedsmessig ut fra hva de enkelte lånene ville ha kostet sel-

skapet dersom de ikke hadde hatt statsgaranti på det tidspunkt de ble tatt opp. Fordelen som ble oppnådd for hvert enkelt lån ble beregnet av en uavhengig rådgiver i januar 2003 og viser store individuelle forskjeller alt etter tidspunktet for låneopptak og løpetiden for det enkelte lån. For Statnetts lånemasse per 1. januar 2003 ble den gjennomsnittlige fordelen beregnet til 0,2 pst. For å kompensere for en viss usikkerhet i beregningen ble garantipremien for det enkelte lån satt 10 pst. høyere enn beregningsresultatet. Det øker den gjennomsnittlige garantipremien per 1. januar 2003 til 0,22 pst.

Statnett hadde per 1. januar 2003 lån med statsgaranti på til sammen 6 188 mill. kroner. Foretakets lån med statsgaranti utgjorde 1 087 mill. kroner per 1. januar 2007.

På bakgrunn av forventet utvikling i lånemassen og fastsatt garantipremie per lån, anslår departementet garantiprovisjonen for Statnett SF i 2008 til 1,8 mill. kroner.

Det er en viss usikkerhet i anslaget da garantiprovisjonen vil avhenge av forfallstrukturen til Statnetts statsgaranterte lån. Endelig garantiprovisjon for 2008 fastsettes i desember 2008 basert på faktisk utvikling i foretakets lånemasse med statsgaranti.

Kap. 5680 Innskuddskapital i Statnett SF

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
80	Utbytte	87 000		
85	Utbytte		45 500	283 000
	Sum kap. 5680	87 000	45 500	283 000

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 85 Utbytte økt med 106 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 85 Utbytte

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2006-2007) ble den etablerte langsiktige utbyttepolitikken på 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt forlenget fram til og med 2010.

Fra regnskapsåret 2007 benytter Statnett International Financial Reporting Standard (IFRS) i alle sine konsernregnskaper. Implementeringen av IFRS vil ha betydning for utbyttegrunnlaget for Statnett.

NVE regulerer hvor store inntekter nettselskapene, herunder Statnett, maksimalt kan ha (inntektsramme). Grunnet blant annet variasjoner i overført kraftvolum og kraftpriser, avviker ofte den fakturerte tariffinntekten fra den fastsatte inntektsrammen. Merinntekt er fakturert tariffinntekt som er større enn den tildelte inntektsrammen, mens mindreinntekt oppstår når den fakturerte inntekten er lavere enn tildelt inntektsramme. Merinntekt skal, i henhold til NVEs forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, redusere framtidig tariff. Motsatt kan mindreinntekt tillegges framtidig tariff.

Statnett har til og med regnskapsåret 2006 balanseført mer-/mindreinntekt. Denne regnskapsmessige behandlingen av mer-/mindreinntekt har vært i tråd med God Norsk Regnskapskikk og NVEs regelverk. Imidlertid er denne behandlingen ikke i tråd med IFRS, og fra 2007 vil mer-/mindreinntekt ikke balanseføres. Dette vil føre til at Statnetts inntekter og følgelig også resultat vil bli mer volatilt framover, samt at resultatet vil inneholde inntekter Statnett må avregne (merinntekt) eller manglende inntekter Statnett kan tilleggsfakturere (mindreinntekt). Av disse grunner, samt at utbyttegrunnlaget for Statnett skal være tilsvarende som tidligere år, endres utbyttegrunnlaget for Statnett til konsernets årsresultat etter skatt

justert for mer-/mindreinntekt etter skatt. Forventingsverdien for denne justeringen er null.

For regnskapsåret 2006 ble utbyttet fra Statnett SF satt til 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt. Dette utgjorde 152 mill. kroner. For regnskapsåret 2007 vil et utbytte på 50 pst. av konsernets resultat etter skatt justert for mer-/mindreinntekt etter skatt utgjøre 283 mill. kroner basert på siste resultatanslag. Endelig vedtak om utbytte fastsettes i foretaksmøte våren 2008 basert på faktisk resultat for 2007.

Resultatrapport 2006

Konsernet hadde et resultat etter skatt på 303 mill. kroner i 2006 mot 174 mill. kroner i 2005. Av årsresultatet er 152 mill. kroner utbetalt i utbytte. Driftsinntektene i 2006 var på 6 848 mill. kroner mot 5 244 mill. kroner i 2005. Driftsresultatet var 580 mill. kroner i 2006 mot 466 mill. kroner i 2005.

Statnett SF oppnådde for 2006 en regnskapsmessig egenkapitalavkastning på 8,9 pst. etter skatt og den bokførte egenkapitalandelen var per 31. desember 2005 på 37,3 pst. De tilsvarende tallene for konsernet var 3,0 og 35,8 pst.

Halvårsrapport per 30. juni 2007

Konsernets resultat første halvår i år er på 334 mill. kroner sammenlignet med 185 mill. kroner året før. Driftsresultatet første halvår 2007 er 522 mill. kroner mot 334 mill. kroner første halvår i 2006, mens driftsinntektene er på henholdsvis 1 606 mill. kroner første halvår 2007 og 1 770 mill. kroner i 2006. Alle tall er i henhold til IFRS.

Resultatet i 2007 forventes å bli noe høyere enn i 2006. Dette skyldes i hovedsak at de nye retningslinjene for nettselskapenes inntektsrammeregulering NVE innførte fra 2007, er gunstige for Statnett som er i en periode med store investeringer. Videre reduseres Statnetts avskrivninger noe som følge av økt avskrivningstid på anleggsmidlene. Årsaken er at noen av Statnetts eiendeler har lenger levetid enn tidligere anslått.

Tabell 3.9 Nøkkeltall for Statnett konsern¹

	(i mill. kroner)		
	1. halvår 2006	2006	1. halvår 2007
Driftsinntekter	1 770	3 250	1 606
Driftsresultat	334	308	552
Resultat etter skatt	185	163	334
Periodens mer (+)/ mindreinntekt (-) etter skatt		-187	
Resultat etter skatt justert for mer/mindreinntekt ²		350	
Utbytte til OED		152	
Bokført egenkapitalandel		35,2 pst.	

¹ Fra 2007 benytter Statnett IFRS. I tabellen er tallene for 2006 justert slik at de er sammenlignbare med 2007 og avviker derfor fra årsrapporten for 2006.

² Resultatet oppgitt her avviker fra resultatet rapportert i 2006 (303 mill. kroner) grunnet engangseffekt på 32 mill. kroner knyttet til overgangen til IFRS og enkelte mindre, varige endringer knyttet til overgangen til IFRS.

Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet

Programkategorien omfatter Petoro AS, utgifter og inntekter knyttet til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og utbytte fra StatoilHydro ASA.

Petoro AS

Petoro AS ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på vegne av staten. Selskapet har forretningskontor i Stavanger.

Hovedmål

I følge Petoros formålsparagraf, som er fastsatt i § 2 i selskapets vedtekter, skal Petoro «ivareta de forretningsmessige forhold knyttet til statens direkte engasjement i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel og virksomhet i tilknytning til dette». På bakgrunn av rammer og føringer for Petoros virksomhet som følger av petroleumsløven kapittel 11, selskapets vedtekter og relevante stortingsdokumenter, har Olje- og energidepartementet (OED) definert følgende hovedoppgaver for selskapet:

1. Ivaretagelse av statens direkte deltakerandeler i de interessentskap der staten til enhver tid har slike.
2. Overvåking av Statoils avsetning av den petroleum som produseres fra statens direkte deltakerandeler, i tråd med Statoils avsetningsinstruks.
3. Økonomistyring, herunder føring av regnskap, for statens direkte deltakerandeler.

Herunder skal Petoro:

- være en aktiv partner som gjennom helhetsvurderinger skal bidra til å maksimere verdien av SDØE-porteføljen. Arbeidet skal orienteres mot områder og oppgaver der selskapet med basis i porteføljen, og i samspill med øvrige aktører på norsk kontinentalsokkel, i særlig grad kan bidra til å øke verdiskapingen, hensyntatt statens samlede økonomiske interesser,
- gjennom ivaretagelsen av SDØE, sikre effektiv og lønnsom utbygging og drift samt sikre sikkerhet for mennesker og miljø,

- overvåke at Statoil utfører avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen i samsvar med Statoils avsetningsinstruks. Det skal sikres at det oppnås en høyest mulig samlet verdi av statens og Statoils petroleum. Videre skal det sikres en rettmessig fordeling av inntekter og kostnader og
- ivareta god økonomistyring og kontroll av SDØE i samsvar med Reglement for økonomistyring i staten, herunder utarbeide og følge opp budsjett og prognoser, forestå regnskapsføring og sikre periodiske avviksanalyser og rapportering av SDØEs finansielle tilstand og utvikling.

OED legger til grunn at Petoros bruk av driftstilskudd, ressurser og selskapets kompetanse konsentreres om disse oppgavene. Det er selskapets ansvar å se til at prioriteringene er i samsvar med disse. De danner grunnlaget for selskapets virksomhet.

Petoro skiller seg fra andre selskaper i petroleumsindustrien. Petoro er rettighetshaver, men ikke eier av andeler på norsk kontinentalsokkel. Statoil forestår, som en del av statens felles eierskapsstrategi, avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen. Målsetting for avsetningsordningen er størst mulig verdiskaping fra avsetningen. Petoro erverver ikke inntekter fra ivaretagelsen. Alle utgifter og inntekter SDØE genererer, kanaliseres over statsbudsjettet. Alle inntekter fra Statoils avsetning går direkte fra Statoil og inn på statens konto.

Petoros arbeid bygger på at selskapet identifiserer områder eller enkeltprosjekter der selskapet ser at det er verdiskapingsmuligheter som ikke adresseres av andre aktører. For å få gjennomslag for sine forslag er Petoro som andre rettighetshavere avhengig av at et flertall i interessentskapene stiller seg bak selskapets forslag.

Resultatmål 2008

Petoros arbeid i 2008 skal rette oppmerksomhet mot områdeutvikling på norsk sokkel. Selskapet skal arbeide for å fremme helhetlige løsninger og effektiv ressursutnyttelse i selskapets geografiske

kjerneområder. Petoro skal konsentrere innsatsen om reservemodning og tidlig anvendelse av riktig teknologi for å realisere verdipotensialet i hvert enkelt område.

Reservemodning og tidlig teknologianvendelse

Petoro skal spesielt arbeide for å øke verdiene i SDØE-porteføljen gjennom innsats for fremskynnet og mer effektiv leting etter nye ressurser og modning av påviste ressurser mot produksjon.

Petoro skal arbeide for effektiv kombinasjon av teknologiløsninger, arbeidsprosesser og utvikling av kompetanse. Petoro skal arbeide for raskere og bredere anvendelse av teknologi i porteføljen, herunder effektive brønner, integrerte operasjoner og teknologier for økt utvinning.

Dypvannsområdene i Norskehavet og Barentshavet er umodne områder i SDØE-porteføljen. Umodne områder kjennetegnes ved at leting og utvikling av funn i en tidlig fase er særlig viktig. I slike områder er det ikke foretatt store investeringer. Ressursgrunnlaget er forventet å være forholdsvis stort, men usikkert. Petoros hovedprioritering i umodne områder skal være knyttet til modning av ressurser.

I mer modne områder på sokkelen vil utvikling av nye felt være viktig. I disse områdene forventes det store investeringer både i eksisterende og ny infrastruktur. Eksempler på slike områder er Trollområdet og områdene av Haltenbanken der det

ikke er felt i produksjon. Petoros hovedaktiviteter skal være knyttet til reservemodning og tidlig anvendelse av effektiv teknologi.

I modne områder skal Petoros hovedaktivitet være knyttet til produksjon fra felt i drift. Det kan være tilleggsreserver i disse feltene samt tilleggsreserver i omkringliggende felt. Områdene Tampen, Oseberg samt felt i produksjon på Haltenbanken inngår i denne kategorien. Petoros hovedaktiviteter skal hovedsakelig være knyttet til tidlig anvendelse av effektiv teknologi. Petoros aktiviteter i enkelte av disse områdene skal også være knyttet til modning av reserver, og da særlig tiltak for økt utvinning.

Petoros bidrag til reduserte enhetskostnader skal fortsatt være en sentral aktivitet. Det er viktig at det opprettholdes aktivitet innenfor dette området også i tider med høye produktpriser. Petoro skal i tiden fremover også rette særlig oppmerksomhet mot økt produksjon.

Sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet vil kunne stille Petoro overfor nye utfordringer ved selskapets ivaretagelse av SDØE. I saker som er sentrale for SDØE, og hvor de øvrige selskapene ikke har sammenfallende interesser med Petoro eller velger å ikke sette inn ressurser, må Petoro etter sammenslåingen i større grad vurdere å gjøre selvstendige analyser, etablere alternative forslag, kvalitetssikre operatørens arbeid og gjøre eget arbeid knyttet til utvalgte strategiske problemstillinger.

Kap. 1870 Petoro AS

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
70	Administrasjon ¹		222 000	242 000
	Sum kap. 1870		222 000	242 000

¹ Midlene ble i 2006 bevilget under kap. 1815, post 70, jf. tabell under Del I, punkt 2.

Post 70 Administrasjon

Det foreslås et driftsbudsjett for Petoro AS på 242 mill. kroner for 2008, en økning på 20 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Økningen har sammenheng med en styrking av selskapet som følge av sammenslåingen av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet.

Petoros driftsbudsjett skal dekke alle kostnader forbundet med administrasjon av selskapet, samt kostnader forbundet med SDØE som ikke går over budsjettene i interessentskapene. Dette inkluderer utgifter til egen organisasjon og til kjøp

av eksterne tjenester knyttet til forretningsføreravtaler, rådgivere og kjøp av spisskompetanse.

Av budsjettforslaget på 242 mill. kroner utgjør 48,4 mill. kroner merverdiavgift. Petoros driftsbudsjett eksklusiv merverdiavgift er dermed 193,6 mill. kroner.

For å holde selskapets drift stabil og effektiv har Petoro behov for å inngå avtaler som innebærer økonomiske forpliktelser utover ett budsjettår. Dette knytter seg først og fremst til avtaler om leie av materiell, utstyr og tjenester, herunder konsulenttjenester og regnskapstjenester. På denne bak-

grunn foreslås det en fullmakt til å pådra forpliktelser for inntil 35 mill. kroner utover gitt bevilgning, jf. Forslag til vedtak VI.

Resultatrapport 2006

I 2006 regnskapsførte Petoro AS et tilskudd fra staten på 180 mill. kroner eksklusiv merverdiavgift. På bakgrunn av investeringer har Petoro bokført en netto utsatt inntekt på kr 5 292 000.

Selskapets regnskapsførte kostnader beløp seg i samme periode til 169,9 mill. kroner. Netto finansinntekter beløp seg til 1,9 mill. kroner. Dette ga et årsresultat på om lag 17 mill. kroner. Overskuddet ble overført til annen egenkapital.

Gjennom sin brede portefølje har Petoro god mulighet til å fremme helhetlige løsninger og effektiv ressursutnyttelse i geografiske kjerneområder. Med utgangspunkt i blant annet fremtidige verdiskapingsmuligheter etablerte Petoro i 2006 en ny strategi med hovedvekt på områdeutvikling.

I 2006 arbeidet Petoro blant annet med følgende saker:

Ivaretagelse av statens direkte andeler

- Petoro hadde en aktiv rolle i Troll-partnerskapet for å sikre optimal verdiskaping fra feltet gjennom Troll videreutviklingsprosjektet. Rettighetshaverne for Troll har i 2006 arbeidet med gass- og vanninjeksjonsstudier for å vurdere en langsiktig oljestrategi på Troll. Studiene vil danne grunnlag for konseptvalg og innlevering av plan for utbygging og drift.
- Petoro hadde en aktiv rolle i flere betydelige initiativ i Tampen/Osebergområdet. De viktigste initiativene har vært oppgraderingsprosjektet for Snorre, utbygging av G-sentral i Osebergområdet, nye boremoduler på Oseberg og Snorre, Snorre videreutvikling, Gullfaks mot 2030 og modning av mulig utbygging av Hild og Valemon.
- Petoro har også i 2006 søkt å påvirke operatørene for felt i Norskehavet til å fortsette eksisterende og iverksette nye tiltak som kan motvirke høyere enhetskostnader for porteføljen; spesielt på Draugen og Norne, samt på Åsgard og Heidrun. Partnerskapet på Draugen har i 2006 arbeidet med prosjekter for å identifisere nye muligheter for økt utvinning ved hjelp av CO₂-injeksjon, gassinjeksjon eller vanninjeksjon.
- Petoro har gjennom 2006 arbeidet for utvikling av nytt avtaleverk som vil gi bedre eierstyring i interessentskapene. Det nye avtaleverket trådte i kraft 1. januar 2007.

- Petoro arbeider systematisk for å forbedre HMS-resultatene i utvinningstillatelsene med SDØE-deltakelse. Som ledd i denne oppfølgingen gjennomfører Petoro regelmessig bilaterale ledelsesmøter med de største operatørene. Petoro har i 2006 deltatt på flere HMS-ledelsesinspeksjoner på utvalgte felt og installasjoner som har hatt negativ utvikling i HMS-resultatene.

Overvåking av Statoils avsetning av statens petroleum

I tråd med avsetningsordningen for statens olje og gass har Petoro overvåket Statoils avsetning av statens petroleum. I dette arbeidet har Petoro blant annet konsentrert innsatsen om Statoils avsetningsstrategi og risikoområder, saker av prinsipiell og insentivmessig karakter, samt kontroll av at SDØE mottar korrekt andel av kostnader og inntekter. I 2006 har mye av arbeidet innenfor gassavsetningen vært knyttet til pågående prisrevisjoner.

Økonomistyring

Petoro har i 2006 vært pådriver for implementering av mål i utvalgte utvinningstillatelser for å maksimere fremtidig produksjon og redusere fremtidige enhetskostnader. Videre har Petoro bidratt til bedre målstyringsprosesser gjennom analyse og kritisk vurdering av operatørens mål.

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE)

SDØE ble opprettet med virkning fra 1. januar 1985, ved at de fleste av Statoils utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel ble delt i en direkte økonomisk del til staten (SDØE) og en økonomisk del til Statoil.

SDØE-ordningen er et feltspesifikt virkemiddel ved at SDØE-andelen blir tilpasset lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse. Ordningen innebærer at en fastsatt andel av inntekter, kostnader og investeringer, knyttet til de enkelte utvinningstillatelser og felt på kontinentalsokkelen samt tilknyttede anlegg, kanaliseres over statsbudsjettet.

Staten har direkte deltakerandeler i 113 utvinningstillatelser og 12 interessentskap for rørledninger og landanlegg.

Petoro AS ivaretar SDØE på vegne av staten.

SDØEs produksjon og reserver

Gjennomsnittlig olje- og gassproduksjon var 1,2 mill. fat o.e. per dag i 2006.

SDØEs olje- og gassreserver estimeres ved å ta utgangspunkt i forventede gjenværende reserver i henhold til Oljedirektoratets ressurskategori 1-3. SDØEs forventede oljereserver var ved utgangen

av 2006 på 2 048 mill. fat, en reduksjon på 263 mill. fat i forhold til begynnelsen av året. SDØEs forventede gassreserver var ved utgangen av 2006 på 959 mrd. Sm³, en reduksjon på 12 mrd. Sm³.

Tabell 3.10 SDØEs olje- og gassreserver per 31. desember 2006

Forventede reserver ¹	Olje ² (mill. fat)	Gass (mrd. Sm ³) ³
Ved inngangen til 2006	2 311	971
Justering av tidligere anslag	-101	-1
Utvidelser og funn	63	16
Forbedret utvinning	39	1
Produksjon	-264	-28
Ved utgangen av 2006 (31.12.2006)	2 048	959

¹ Forventede reserver representerer forventningsverdier i henhold til ressursklasse 1-3 i Oljedirektoratets ressursklassifiseringssystem: Reserver i produksjon, reserver med godkjent plan for utbygging og drift og reserver som rettighetshaverne har besluttet å utvinne.

² Inkludert våtgass/NGL og kondensat.

³ 1 000 Sm³ gass tilsvarer 6,29 fat oljeekvivalenter.

Ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2007 la en til grunn en gjennomsnittlig oljepris på kr 390 per fat. I revidert nasjonalbudsjett 2007 ble det lagt til grunn en pris på kr 370 per fat, jf. St.prp. nr. 69 og

Innst. S. nr. 230 (2006-2007). I budsjettet for 2008 er det foreløpig lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på kr 360 per fat. Det understrekes at den fremtidige utviklingen i oljeprisen er usikker.

Tabell 3.11 Gjennomsnittlig realisert oljepris for SDØE i 2004-2006, samt prisforutsetninger for 2007 og 2008

	2004	2005	2006	2007 ¹	2008 ²
Oljepris i løpende kroner per fat	254	344	412	370	360

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2007, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

² Budsjettforslag for 2008.

Tabell 3.12 Kapitalbalansen for SDØE (i mill. kroner)

	2004	2005	2006	2007 ¹	2008 ²
Anleggskapital per 31. desember	121 120	128 880	134 210	139 310	147 610

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2007, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

² Budsjettforslag for 2008.

Langsiktige mål og strategier

Det langsiktige målet for forvaltningen av SDØE-porteføljen er å oppnå høyest mulige inntekter til staten. SDØE, kombinert med skatte- og avgiftssystemet, er et velegnet virkemiddel for å sikre staten en stor andel av verdiskapingen på norsk kontinentalsokkel. Gjennom SDØE kan en tilpasse statens andel av petroleumsrenten til det enkelte felt/

utvinningstillatelse. I konsesjonstildelinger vurderes direkte statlig deltagelse gjennom SDØE i forhold til lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse.

Ved at SDØE har et engasjement i et betydelig utvalg felt og utvinningstillatelser på kontinentalsokkelen, vil lønnsomheten i stor grad samsvare med lønnsomheten på norsk kontinentalsokkel generelt.

Tabell 3.13 SDØEs kontantstrøm (i mill. kroner)

	2006	2007 ¹	2008 ²
Innbetalinger ³	176 930	158 600	159 300
Utbetalinger ⁴	51 382	55 101	57 400
Netto kontantstrøm	125 548	103 499	101 900

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2007, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

² Budsjettforslag for 2008.

³ Innbetalinger = driftsinntekter + overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond + renter på mellomregnskapet + pro et contra-oppgjør. Det beregnes ikke anslag for overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond eller innbetalinger i forbindelse med pro et contra-oppgjør for 2007 og 2008.

⁴ Utbetalinger = driftsutgifter + lete- og feltutviklingsutgifter + investeringer + overføring til Statens petroleumsforsikringsfond + pro et contra-oppgjør. Det beregnes ikke anslag for utbetalinger i forbindelse med pro et contra-oppgjør for 2007 og 2008.

Fullmakter

Fullmakten til at OED kan godkjenne at det i tilknytning til driften av SDØE pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger knyttet til løpende forretningsvirksomhet og Statoils avsetning av statens petroleum, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak VIII. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (2005-2006) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten til at Kongen kan godkjenne at det i tilknytning til SDØE pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger knyttet til prosjekter hvor SDØEs forholdsmessige andel utgjør inntil 5 mrd. kroner, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak IX, med unntak av punkt 2 i eksisterende fullmakt VIII om preinteressentskapsfasen ved anlegg av nye rørledninger. Punkt 2 foreslås flyttet til ny fullmakt X (se omtale nedenfor). Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 69 (2006-2007) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten knyttet til forenklet myndighetsbehandling ved mindre utbyggingssaker på norsk kontinentalsokkel, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak XI. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (1992-1993) og St.prp. nr. 1 (2000-2001) for nærmere omtale og regler for forenklet myndighetsbehandling.

Fullmakten til å godkjenne overføring av eiendomsrett mot bruksrett, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak XII. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (1992-1993) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten til overdragelse av andeler i utvinningstillatelser, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak XIII. Det vises til St.prp. nr. 1 (1994-1995) og St.prp. nr. 50 (1995-1996) for nærmere omtale og retningslinjer for overdragelse av SDØE-andeler.

Fullmakten til at OED kan godkjenne deltaelse for Petoro i forbindelse med overdragelse og

samordning av andeler i utvinningstillatelser foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak XIV. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 41 (2003-2004) for en nærmere omtale av fullmakten.

Forpliktelser før plan for utbygging og drift eller plan for anlegg og drift er behandlet

Det følger av bevilgningsreglementet at staten ikke kan pådras forpliktelser som først skal dekkes etter utløpet av budsjettåret, med mindre Stortinget har gitt særlig samtykke til dette.

I henhold til petroleumsløven § 11-1 deltar staten i petroleumsvirksomheten ved at staten forbeholder seg en fastsatt andel i tillatelse gitt i medhold av petroleumsløven og i det interessentskap som opprettes ved samarbeidsavtale i henhold til tillatelsen. Dette gjelder utvinningstillatelser og tillatelser til anlegg og drift der staten deltar. Kongen kan bestemme at staten skal delta i virksomhet etter petroleumsløven på annen måte enn gjennom slike interessentskap. Dette vil være aktuelt i en preinteressentskapsfase før tillatelse til anlegg og drift er gitt.

I henhold til petroleumsløven § 4-2, femte ledd, kan ikke rettighetshavere inngå vesentlige kontraktsmessige forpliktelser før plan for utbygging og drift (PUD) er godkjent, med mindre OED gir sitt samtykke til dette. Kontraktsmessige forpliktelser som ikke er vesentlige kan rettighetshaverne inngå uten slikt samtykke. Når det gjelder tillatelse til anlegg og drift (PAD) etter petroleumsløven § 4-3, gjelder ikke tilsvarende forbud mot å inngå vesentlig kontraktsmessige forpliktelser på et tidlig tidspunkt. Kontraktsmessige forpliktelser for SDØE ved anlegg av nye rørledninger dekkes i dag av punkt 2 i eksisterende fullmakt VIII.

I de situasjoner hvor OED samtykker i at det inngås kontraktsmessige forpliktelser før plan for utbygging og drift er godkjent, eller når slikt sam-

tykke ikke er påkrevd, vil SDØE omfattes av disse forpliktelsene når SDØE er deltaker i utvinningstillatelsen og staten blir dermed økonomisk forpliktet i prosjektet utover budsjettåret gjennom disse avtalene.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at OED gis fullmakt til å godkjenne at staten pådras forpliktelser i de tilfeller hvor det inngås kontraktmessige forpliktelser før PUD er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, jf. Forslag til vedtak X. Dagens fullmakt knyttet til preinteresseskapsfasen foreslås flyttet til den nye fullmakten

Endringer i Gassled

Størstedelen av transportsystemet for norsk gass eies gjennom interessentskapet Gassled. Det er lagt opp til at nye rørledninger og transportrelaterte anlegg med tredjepartsbruk innlemmes i Gassled. Felles eierskap for transportsystemet sikrer at gassen blir fraktet mest mulig effektivt og dermed gir størst mulig verdiskaping. Innlemmel-

sen av rørledninger og transportrelaterte anlegg (nye eller eksisterende) i Gassled vil være en videreutvikling av det helhetlige eierskapet i tråd med formålet bak etableringen av Gassled. Det vises til St.prp. nr. 21 og Innst. S. nr. 89 (2002-2003) vedrørende etableringen av Gassled. Innlemmelse av rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andeler i Gassled innebærer en overdragelse av SDØE-andelene i rørledningene og de transportrelaterte anleggene til eierne i Gassled. Videre kan det være aktuelt å innlemme rørledninger uten SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled vil justeres for å gjenspeile innlemmelsen av aktuelle rørledninger. Petoro AS ivaretar SDØEs interesser i disse forhandlingene og undertegner aktuelle avtaler i egenskap av rettighetshaver. Det foreslås at OED får fullmakt til å godkjenne og gjennomføre nødvendige transaksjoner for å innlemme aktuelle rørledninger og transportrelaterte anlegg i Gassled, jf. Forslag til vedtak XV.

I forbindelse med nysalderingen, vil det hvert år bli gitt en samlet orientering til Stortinget om bruken av fullmakt XI-XV.

Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
25	Pro et contra-oppgjør	15 878		
30	Investeringer	19 967 276	18 300 000	25 100 000
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 199 000	1 300 000	1 200 000
	Sum kap. 2440	21 182 154	19 600 000	26 300 000

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 30 Investeringer økt med 1 900 mill. kroner. Videre

ble post 50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond redusert med 199 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 30 Investeringer

		(i 1 000 kr)		
		Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
	Prosjekter vedtatt utbygd	19 967 276	16 400 000	25 000 000
	Prosjekt under vurdering		1 900 000	100 000
	Sum investeringer	19 967 276	18 300 000	25 100 000

SDØEs andel av investeringene på kontinental-sokkelen forventes for 2008 å bli 25 100 mill. kroner, en økning på 6 800 mill. kroner i forhold til sal-

dert budsjett 2007. Av anslaget for 2008 utgjør prosjekter som er besluttet utbygd om lag 25 000 mill. kroner. De største prosjektene med hensyn til

investeringer i 2008 er Troll olje, Gassled, Gjøa, Troll gass, Snorre, Oseberg, Heidrun, Ormen Lange, Gullfaks og Åsgard.

Det er inngått kontraktmessige forpliktelser for SDØE relatert til utbygging av nye felt. Ved utgangen av 2006 var disse investeringsforpliktelsene på 17,6 mrd. kroner. I tillegg er det for virksomheten i Storbritannia inngått forpliktelser overfor tredjepart i størrelsesorden 367 mill. kroner i forbindelse med konstruksjon av anlegg. Forpliktelsene er basert på operatørenes innrapportering per 31. desember 2006 og vurdering av forpliktelsesenes vesentlighet etter norsk regnskapslov/norske regnskapsstandarder (NGAAP). I løpet av 2007

vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvinningstillatelse forplikte SDØE for investeringskostnader i tråd med budsjettforslaget for 2008.

Post 50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond

Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 1 200 mill. kroner for 2008, en reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Overføringen gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
24	Driftsresultat	124 861 093	122 300 000	104 800 000
30	Avskrivninger	14 537 729	13 700 000	16 800 000
50	Overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond	462 183		
80	Renter av statens kapital	6 820 177	7 100 000	6 600 000
85	Renter på mellomregnskapet	24 276		
	Sum kap. 5440	146 705 458	143 100 000	128 200 000

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 24 Driftsresultat redusert med 19 500 mill. kroner, til 102 800 mill. kroner. Videre ble post 30 Avskrivnin-

ger økt med 1 400 mill. kroner, til 15 100 mill. kroner og post 80 Renter av statens kapital redusert med 200 mill. kroner, til 6 900 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Post 24 Driftsresultat

		(i 1 000 kr)		
Underpost	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
24.1	Driftsinntekter	176 443 189	173 200 000	159 300 000
24.2	Driftsutgifter	-29 077 688	-28 200 000	-29 100 000
24.3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 122 226	-1 900 000	-2 000 000
24.4	Avskrivninger	-14 537 729	-13 700 000	-16 800 000
24.5	Renter av statens kapital	-6 844 453	-7 100 000	-6 600 000
	Sum post 24	124 861 093	122 300 000	104 800 000

Driftsresultatet for SDØE er anslått til 104 800 mill. kroner i 2008, en reduksjon på 17 500 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007 og en økning på 2 000 mill. kroner i forhold til

gjeldende budsjett for 2007. Anslaget for 2008 er utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på kr 360 per fat.

Underpost 24.1 Driftsinntekter

Driftsinntektene for SDØE er anslått til 159 300 mill. kroner for 2008, en reduksjon på 13 900 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Endringen knytter seg hovedsakelig til redusert oljepris og lavere anslag på oljeproduksjonen. Anslaget for gasspris er også redusert, men motvirkes av høyere anslag på gassproduksjonen.

Underpost 24.2 Driftsutgifter

Driftsutgiftene for SDØE er budsjettert til 29 100 mill. kroner for 2008, en økning på 900 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Dette skyldes fullt driftsår for feltene Ormen Lange og Snøhvit og et generelt høyere kostnadsnivå for anlegg i drift.

Driftsrelaterte kontraktsforpliktelser og transportforpliktelser for SDØE beløper seg til henholdsvis 9 200 mill. kroner og 12 400 mill. kroner ved utgangen av 2006. Driftsrelaterte kontraktsforpliktelser består av leie av rigger, forsyningsskip, produksjonsskip, helikopter, beredskapsfartøy, baser og lignende. Beløpene representerer kanselleringskostnad per 31. desember 2006. Transportforpliktelsene representerer forpliktelser per 31. desember 2006 knyttet til gassalgssaktiviteten som hovedsakelig består av transport- og lagerforpliktelser i Storbritannia og på kontinentet. Ovennevnte forpliktelser er basert på operatørenes innrapportering per 31. desember 2006 og vurdering av forpliktelsesenes vesentlighet etter NGAAP. På norsk sokkel er SDØEs eierandel i anlegg og rørledninger gjennomgående høyere eller på nivå med skipningsandelen. Det er således ikke beregnet forpliktelser i disse systemene. I løpet av 2007 vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvinningstillatelse forplikte SDØE for driftsutgifter i tråd med budsjettforslaget for 2008.

Underpost 24.3 Lete- og feltutviklingsutgifter

Lete- og feltutviklingskostnader er knyttet til leting etter olje- og gassressurser, samt bearbeiding og utvikling av konsepter fra funn er gjort til beslutning om drivverdighet. Det er ikke et klart skille mellom leting og feltutvikling. Aktiviteter av samme art kan både være en letekostnad og en feltutviklingskostnad. Aktivitetene innen denne posten er geologistudier, seismikkostnader, leteboring, avgrensningsboring, testing av funn, feltevaluering og konseptstudier. Lete- og feltutviklingsutgifter for SDØE forventes å bli 2 000 mill. kroner i 2008, en økning på 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Endringen knytter seg til høy-

ere lete- og feltutviklingsaktivitet i utvinningstillatelser med SDØE-andeler.

I forbindelse med tildeling av utvinningstillatelser forplikter rettighetshaverne å akseptere et arbeidsprogram som blant annet kan innebære boring av et visst antall brønner. Ved utgangen av 2006 var SDØE forpliktet til å delta i elleve brønner med en forventet kostnad for SDØE på 739 mill. kroner. Forpliktelsene er basert på antall forpliktete brønner som per 31. desember 2006 ikke var boret. I løpet av 2007 vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvinningstillatelse forplikte SDØE for lete- og feltutviklingsutgifter i tråd med budsjettforslaget for 2008.

Underpost 24.4 og post 30 Avskrivninger

Avskrivninger på statens kapital i petroleumsvirksomheten er anslått til 16 800 mill. kroner for 2008, en økning på 3 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Økningen skyldes hovedsakelig et høyere avskrivningsgrunnlag i 2008 som følge av høye investeringer i 2007 og 2008. Videre er reservergrunnlaget nedjustert på Åsgard og Troll olje samt at det forventes økt salg fra nye felt i produksjon.

Driften belastes med avskrivninger for å ta hensyn til kapitalslit og gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Dette er en kalkulatorisk kostnad uten kontantstrømseffekt, jf. motpost under kap. 5440, post 30.

SDØE regnskapet blir avgitt både etter kontantprinsippet og etter NGAAP. I regnskapet i henhold til NGAAP bokføres avskrivninger basert på produksjonsenhetsmetoden og på linearitet. Ordinære avskrivninger på olje- og gassproduserende anlegg beregnes for hvert enkelt felt og feltdedikert transportsystem etter produksjonsenhetsmetoden. Denne metoden innebærer at investeringer avskrives i tråd med produksjonen det enkelte år. Avskrivningsnøkkelen er som følger: (Netto bokført verdi * produksjon i perioden)/gjenværende reserver. Av praktiske årsaker benyttes salgsvolumene i perioden som en erstatter for produksjonsvolumene. Dette fordi salgsvolumene er tilgjengelig tidligere enn produksjonstallene og at de to volumene over tid er like. For avskrivningsformål benyttes en andel av Oljedirektoratets forventningsbaserte reserveanslag for utbygde reserver. Disse anslagene revideres årlig. Ordinære avskrivninger for transportsystemer samt stigerørsplattformer som benyttes av flere felt, blir beregnet lineært over gjeldende konsesjonstid. Andre driftsmidler blir avskrevet lineært over antatt økonomisk levetid.

Underpost 24.5 og post 80 Renter av statens kapital

Renter er anslått til 6 600 mill. kroner for 2008, en reduksjon på 500 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2007. Reduksjonen i renter av statens kapital skyldes redusert rentesats og konvertering av fem år gamle lån med en rente på 6,4 pst. til nye lån.

Driften belastes med renter på statens faste kapital for å ta hensyn til kapitalkostnader. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Dette er en kalkulatorisk kostnad uten kontantstrømseffekt, jf. motpost under kap. 5440, post 80.

Post 85 Renter på mellomregnskapet

På SDØEs utgiftsside oppstår det et mellomværende med staten (differanse mellom føring på kapittel/post i bevilgningsregnskapet og likviditetsbevegelser). Mellomværende omfatter differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør, arbeidskapital i avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler med mer.

Statoil forestår, som en del av statens felles eierskapsstrategi, salg av SDØEs petroleum sammen med sin egen. Inntekter fra salg av olje, våtgass og tørrgass vil etter kontantprinsippet normalt bli regnskapsført i SDØEs regnskap samme måned som Statoil mottar oppgjør for salg. På tidspunktet for rapportering til det sentrale statsregnskapet vil det som følge av dette normalt ikke være et mellomværende på inntektssiden som inkluderes i mellomværende i kasserapporten for SDØE.

Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Som følge av at Fjerningstilskuddsloven er opphevet, budsjetteres det ikke lenger med utbetaling av fjerningstilskudd for fremtidige fjerninger. Grunnet stor usikkerhet knyttet til tidspunkt for utbetaling av tilskudd til enkelte prosjekter som blir behandlet etter den tidligere loven, foreslås fullmakten til å utgiftsføre eventuelle utbetalinger av tilskudd uten bevilgning videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak IV.

Kap. 5685 Aksjer i StatoilHydro ASA¹

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2006	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
80	Utbytte	12 592 843		
85	Utbytte		12 593 000	15 773 000
	Sum kap. 5685	12 592 843	12 593 000	15 773 000

¹ Midlene under kapitlet omfattet tidligere utbytte fra Statoil ASA. Fra og med 2008 er kapitlet knyttet til utbytte fra StatoilHydro ASA.

Vedrørende 2007

Ved Stortingets vedtak av 15. juni 2007 ble post 85 Utbytte økt med 1 413 mill. kroner, til 14 006 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 69 og Innst. S. nr. 230 (2006-2007).

Fullmakter

Fullmakten til at OED, i tråd med forutsetningene fremlagt i St.prp. nr. 60 (2006-2007) Sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet, kan utgiftsføre kjøp av aksjer i StatoilHydro ASA uten bevilgning under kap. 1811 StatoilHydro ASA, post 96 Aksjekjøp, foreslås videreført i budsjettet for 2008, jf. Forslag til vedtak IV. Som omtalt i

St.prp. nr. 60 (2006-2007) vil det bli fremmet en Odelstingsproposisjon om endringer i lov om Statens pensjonsfond. Av § 3 i lov om Statens pensjonsfond følger det at salg av aksjer i Statoil inngår i inntektene til Statens pensjonsfond - Utland. Kjøp av aksjer er ikke nevnt. En symmetrisk behandling av kjøp og salg av aksjer i definisjonen av fondets inntekter, krever således en lovendring. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 60 (2006-2007) for nærmere omtale av fullmakten.

OED har tidligere engasjert eksterne finansielle rådgivere som departementet kan forholde seg til ved behov. OED er avhengig av den kompetanse slike finansielle rådgivere tilbyr. Stortinget har for 2007 gitt fullmakt til at bevilgningen under kap. 1800, post 21 Spesielle driftsutgifter kan over-

skrides til dekning av utgifter i forbindelse med meglerhonorar og faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA. Det foreslås å videreføre denne fullmakten for 2008 for StatoilHydro ASA og å utvide fullmakten til også å omfatte faglig bistand ved kjøp av aksjer, jf. Forslag til vedtak III.

Post 85 Utbytte

Styrene i Statoil ASA og Norsk Hydro ASA meddelte 18. desember 2006 at de anbefaler sine aksjonærer sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet. Den 12. og 13. mars 2007 behandlet og undertegnet styret i henholdsvis Statoil og Hydro en plan for fisjon av Hydro som ledd i en sammenslåing av Statoil og Hydros petroleumsvirksomhet. Denne sammenslåingsplanen ble godkjent av selskapenes generalforsamlinger 5. juli 2007. Det forventes at sammenslåingen gjennomføres 1. oktober 2007.

Staten vil eie 62,5 pst. av aksjene i StatoilHydro ASA.

Allmennaksjelovens bestemmelser regulerer prosedyrer med henhold til utbetaling av utbytte. Forslag om utdeling av utbytte fremsettes av styret og vedtas formelt av generalforsamlingen. Generalforsamlingen kan vedta å redusere, men ikke øke utbyttet som er foreslått av styret.

Statoils utbyttepolitikk vil videreføres for det sammenslåtte selskapet. Statoils utbyttepolitikk ble vedtatt av Statoils styre våren 2006 og lyder som følger:

«Statoils ambisjon er å utbetale et økende ordinært kontantutbytte målt i NOK per aksje. Statoil har videre til hensikt å distribuere til sine aksjonærer, gjennom kontantutbytte og tilbakekjøp av egne aksjer, et beløp i størrelsesorden

45-50 pst. av konsernets årsoverskudd i henhold til USGAAP. I det enkelte år kan imidlertid summen av kontantutbytte og tilbakekjøp utgjøre en høyere eller lavere andel av årsoverskuddet enn 45-50 pst. avhengig av selskapets vurdering av forventet kontantstrømutvikling, investeringsplaner, finansieringsbehov og hensiktsmessig finansiell fleksibilitet.»

Staten, ved OED og Statoil ASA inngikk 9. mai 2007 en avtale som regulerer forholdene rundt innløsning av statens aksjer dersom Statoil kjøper tilbake egne aksjer i markedet for sletting. Ved gjennomføring av et tilbakekjøpsprogram skal staten innløse et proporsjonalt antall aksjer som det selskapet har kjøpt tilbake i markedet slik at statens prosentvise eierandel i Statoil ikke endres. Utdelingssummen til staten beregnes ut i fra en volumveiet snittpris på de aksjer som er kjøpt i markedet. Den inngåtte avtalen vil videreføres for det sammenslåtte selskapet.

Da det ikke foreligger offentlig informasjon med foreløpig prognose for StatoilHydro ASAs årsresultat for 2007, legges det i budsjettet for 2008 til grunn det beløp som ble utbetalt i utbytte fra Statoil ASA i 2007 for regnskapsåret 2006 og estimert utbytte fra Hydros petroleumsvirksomhet for regnskapsåret 2006. For regnskapsåret 2007 er det estimerte utbyttet fra StatoilHydro ASA på 15 773 mill. kroner. Det understrekes at budsjettert utbytte er en teknisk fremskriving både av utbyttet som ble utbetalt fra Statoil ASA for 2006 og estimert utbytte fra Hydros petroleumsvirksomhet for 2006. Vedtak om utbytte for regnskapsåret 2007 fattes på StatoilHydro ASAs generalforsamling våren 2008. Utbetaling av utbytte og eventuell utbetaling som følge av eventuell innløsning av aksjer vil bli presentert i revidert budsjett for 2008, eventuelt nysalderingen for 2008.

Del III
Andre saker

4 Prosjekt under utbygging

Olje- og energidepartementet (OED) gir ein gong per år ei samla utgreiing om kostnadsutviklinga for dei enkelte prosjekta der plan for utbygging og drift (PUD) eller plan for anlegg og drift (PAD) er blitt lagt fram for styresmaktene, og der prosjekta framleis er under utbygging eller er komne i produksjon etter 1. august året før, jf. St.meld. nr. 37

(1998-1999). Som bakgrunn for utgreiinga har departementet innhenta opplysningar frå operatørane for dei enkelte prosjekta.

Tabellen under viser eit oversyn over differansen mellom operatørane investeringsanslag på PUD/PAD-tidspunktet og anslaget deira per juli 2007.

Tabell 4.1 Investeringsanslag, prosjekt under utbygging

	(i mill. 2007-kroner)			
	PUD/PAD- estimat	Nye anslag	Endring	Endring i pst.
Alve	2 457	2 500	43	1,8
Alvheim	8 993	13 963	4 970	55,3
Blane	1 817	2 995	1 178	64,8
Enoch	171	250	79	46,2
Fram Aust	3 977	5 509	1 532	38,5
Gjøa	28 177	28 187	10	0,0
Njord gasseksport	1 088	1 299	211	19,4
Ormen Lange/Langed (er rapportert samla)	72 006	87 849	15 843	22,0
Oseberg Delta	1 897	2 174	277	14,6
Rev	2 721	2 721	0	0,0
Ringhorne Aust	1 028	1 080	52	5,1
Skinfaks/Rimfaks IOR	3 626	4 578	952	26,3
Snøhvit LNG ¹	43 846	64 520	20 674	47,2
Statfjord seinfase	14 196	15 179	983	6,9
Tambar	313	340	27	8,6
Tampen Link	1 563	1 970	407	26,0
Tordis IOR	1 853	2 023	170	9,2
Tyrihans	14 156	14 302	146	1,0
Vega	6 197	7 651	1 454	23,5
Vilje	2 120	2 612	492	23,2
Volund	2 782	2 837	55	2,0
Volve	2 065	2 620	555	26,9
Yme	4 361	5 217	856	19,6
SUM	221 410	272 376	50 966	23,0

¹ Anslaget omfattar òg investeringar i LNG-skip

Kostnadene knytte til større petroleumsprosjekt har auka kraftig over heile verda dei seinare åra. Kostnadsauken er av konsulentfirmaet IHS/CERA utrekna til 67 pst. sidan år 2000 og 53 pst. berre dei siste to åra. Denne generelle kostnadsauken for petroleumsprosjekt rammar, som tabellen viser, òg i stor grad pågåande utbyggingsprosjekt på norsk kontinentalsokkel.

Samtidig er forventningane til framtidige prisar på olje og gass høgare enn tidlegare. Soleis har lønsemda til desse prosjekta jamt over auka. Legg ein til grunn forventningane i dag om framtidige prisar er samla verdiskaping (noverdi) frå prosjekta utrekna til 370 mrd. 2007-kroner.

Samla viser dei oppdaterte investeringstala frå operatørane ein auke på om lag 51 mrd. 2007-kroner i forhold til PUD/PAD-tidspunktet, jf. tabell 4.1. Utbyggingane av Snøhvit og Ormen Lange (fase 2) står for over 70 pst. av den totale auken.

Auka investeringsnivå på felt under utbygging treng ikkje å vere negativt. Dersom eit høgare investeringsnivå for eksempel medfører auka produksjon vil det medverke til høgare verdiskaping.

Kostnadsendringar på enkeltprosjekt

På Alvheim er investeringsanslaget auka med om lag 5,0 mrd. kroner samanlikna med PUD. I tillegg til den generelle kostnadsauken for leveransar til næringa, skuldast dette behov for større modifikasjonar på produksjonsskipet enn kva ein trudde frå først av.

Blane har ein auke på om lag 1,2 mrd. kroner. Størstedelen av auken skuldast auka kostnader til arbeid under vatnet og i samband med tilknyttinga til Ulafeltet.

Investeringsanslaga for Fram Aust er auka med om lag 1,5 mrd. kroner. Dette skuldast høgare borekostnader.

For Njord Gasseksport har designendringar og den generelle kostnadsauken for leveransar til næringa medverka til ein auke i investeringsanslaget med om lag 0,2 mrd. kroner.

Investeringsanslaga på Ormen Lange er auka med om lag 15,8 mrd. kroner samanlikna med PUD. Investeringane for Langeled og fase 1 av Ormen Lange-utbygginga er i følgje operatøren innanfor kostnadsoverslaga. Kostnadsauken er knytt til fase 2 og skuldast først og fremst utviklinga i leverandørmarknaden. Både venta borekostnader og prisen på undervassutstyret har meir

enn dobla seg sidan PUD vart levert i 2003. Utviklinga av teknologi for undervasskompresjonen har òg blitt dyrare enn kva ein trudde tidlegare.

Oseberg Delta har ein auke i investeringsanslag på om lag 0,3 mrd. kroner. Dette skuldast hovudsakleg høgare kostnader for røyrløysingar og brønner.

Skinfaks/Rimfaks IOR-overslaget viser ein auke i investeringar på om lag 1,0 mrd. kroner. Hovudårsaka til auken er høgare borekostnader.

Dei siste offisielle overslaga for Snøhvit LNG viser ein auke i investeringane på om lag 20,7 mrd. kroner i forhold til PUD. Hovudårsaka til dette er at prosjektet ikkje var moge på avgjerdestidspunktet og at konsekvensane av å auke kapasiteten på LNG-anlegget med 30 pst. vart undervurderte. Manglande og seinka leveransar av teikningar og material frå hovudkontraktoren, sein mobilisering og låg produktivitet på hovudverkstaden som førte til mykje ekstra arbeid på Melkøya, og underestimering av arbeidsomfanget, er andre faktorar bak kostnadsauken.

Bakgrunnen for auken på om lag 1,0 mrd. kroner i investeringsanslaget for Statfjord seinfase, er boring av tre nye oljeproduksjonsbrønner på Statfjord A. I tillegg påverkar den generelle kostnadsauken for leveransar til næringa også dette prosjektet.

For Tampen Link er det innrapportert ein auke i investeringsanslaget på om lag 0,4 mrd. kroner i forhold til PAD. Årsakene er betydeleg kostnadsauke for leveransar innan undervassstenester.

Investeringsanslaga for Vega har, på grunn av auke i kostnadene knytte til produksjonssystemet på havbotnen og til boring, auka med om lag 1,5 mrd. kroner.

For Vilje er investeringsanslaget auka med om lag 0,5 mrd. kroner. Dette skuldast kostnadsauke knytt til produksjonssystemet på havbotnen og til boring.

Volve har ein auke i investeringsanslaget på om lag 0,6 mrd. kroner. Hovudårsaken er auka kostnader til boring.

Investeringsanslaget på Yme er auka med om lag 0,9 mrd. kroner i forhold til PUD. Hovudårsaka er auka kostnader til undervassarbeid.

For Alve, Enoch, Gjøl, Rev, Ringhorne Aust, Tordis IOR, Tyrihans og Volund er auken i investeringsanslaga meir avgrensa, og desse prosjekta blir ikkje nærare gjennomgått her.

5 Olje- og energidepartementets utgreiing om likestilling og oppfølging av IA-avtalen

5.1 Likestilling

Likestillingslova pålegg offentlege styresmakter skjerpa aktivitetsplikt for å fremje likestilling mellom kjønna på alle samfunnsområde. Olje- og energidepartementet (OED) har gjennomgått alle budsjettområda i departementet, og utført ei likestillingsvurdering innanfor departementet sine budsjettområde. Departementet har ikkje funne løyvingar som eignar seg for spesielle kjønns- og likestillingsanalysar.

Kvinner og menns representasjon og innverknad i olje- og energisektoren

OED gjennomførte i 2005/2006 utgreiingsprosjektet «Kvinner og menns representasjon og innfly-

telse i olje- og energisektoren». Utgreiinga vart ferdigstilt i mai 2006. Prosjektet var eit samarbeid med Oljeindustriens Landsforeining, Norsk Industri og Energibedriftenes Landsforeining. Prosjektet vart delfinansiert av NHOs Arbeidsmiljøfond.

Formålet med prosjektet var å kartleggje kvinner og menns representasjon på ulike nivå som grunnlag for å utarbeide verkemiddel for å auke delen av kvinner i leiarstillingar og styreverv i sektoren. Kartlegginga vart gjennomført av Norut Samfunnsforskning as på oppdrag frå OED.

I rapporten vart det peikt på tre hovudutfordringar som må møtast med ulike typar verkemiddel retta mot forskjellige aktørar:

Hovudutfordringar	Moglege barrierar	Moglege tiltaksområde
Karrieretilhøva for kvinner som er i sektoren	– Mangel på arenaer for opplæring – Haldningar til kvinnelege leiarar i organisasjonen	– Kompetanseoppbygging – Organisatoriske tiltak
Gjere sektoren attraktiv for kvinner	– Olje- og energisektorens image som arbeidsplass – Rekrutteringsprosessen som ekskluderande mekanisme	– Stillingsutlysning – Tilsetjingsprosessen – Arbeidsvilkår
Auke tilfanget av kvalifiserte kvinner	– Kvinner sin kompetanse blir ikkje sett på som relevant – Skeivt utdanningsval blant ungdom	– Revurdere relevant kompetanse – Få auka interesse for relevante fag og utdanningar

OED vil hausten 2007 følgje opp prosjektet saman med samarbeidspartane i prosjektet, for å

undersøkje om funna i kartlegginga har ført til konkrete tiltak i sektoren.

Status i departementet og underliggjande etatar

Det er i tabellen nedanfor presentert ein kjønnsdelt statistikk på sentrale personalområde:

Tabell 5.1 Kvinnedelen av talet på tilsette, leiarar og nyrekruttede

	Talet på tilsette			Leiarar			Nyrekruttede		
	Totalt ¹	Talet på kvinner	Del kvinner i pst.	Totalt ¹	Talet på kvinner	Del kvinner i pst.	Totalt 2006	Talet på kvinner	Del kvinner i pst.
Olje- og energidepartementet	124	64	52	24	7	29	22	14	64
Norges vassdrags- og energidirektorat	431	153	36	36	7	19	44	25	57
Oljedirektoratet	191	78	41	11	5	45	8	6	75
Gassnova	4	1	25	1	0	0	1	1	
Samla	750	296	39	72	19	26	75	46	61

¹ Kjelde: Statens sentrale tenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2007. Tilsatte på lederlønnkontrakter er ikke med i denne oversikten.

Oljedirektoratet

Av Oljedirektoratets (OD) personalpolitikk går det fram at OD skal fremje likestilling mellom kjønna. Arbeidet for likestilling skal vere ein integrert del av verksemda som er fokusert ved:

- tilsetjing,
- utfordrande oppgåver som inneber større ansvar og eksponering internt i OD og hos næringa og departementet,
- lagsamansetjing,
- formelle leiarar - tidsavgrensa tilsetjing/utpeiking,
- andre leiingsfunksjonar som pådrivar, koordinator og
- eksterne kontaktpunkt.

I ODs tilpassingsavtale går fram at:

- partane er samde om at det er ønskjeleg med mangfald blant dei tilsette i verksemda i forhold til kjønn, alder, etnisitet og funksjonsevne. Dette skal speglast i alle stillingsutlysingar.
- den enkelte leiaren skal vere særleg merksam på å leggje forholda til rette for at kvinnelege tilsette får kvalifiserande arbeidsoppgåver på lik linje med menn, særleg med tanke på leiingsoppgåver. Dette kan òg innebere tilrettelegging for kompetansegivande kurs/utdanning på lik linje med menn.
- partane er samde om at delen kvinnelege leiarar bør spegle kjønnsfordelinga i verksemda.
- for å ivareta prinsippet om lik lønn for arbeid av lik verdi, skal lønnsfastsetjing baserast på kjønnsnøytrale kriterium.

I vurderinga av behov for nye medarbeidarar inngår ein analyse av alders- og kjønnsamansetjing i forhold til aktuelt fagområde.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

I Noregs vassdrags- og energidirektorats (NVE) personalpolitiske retningslinjer går det fram at likestilling skal praktiserast slik at det medverkar til at alle arbeidstakarar, uavhengig av kjønn, blir gitt same høve til arbeid som fremjar fagleg og personleg utvikling.

Det er i tillegg forhandla fram ei ny føresegn om likestilling i NVEs tilpassingsavtale til Hovedavtala for statstilsette. Der heiter det blant anna:

- Det er ei målsetting å få til ei jamnare kjønnsfordeling i alle stillingsgrupper.
- Den enkelte leiaren skal vere særleg merksam på å leggje forholda til rette for at kvinnelege tilsette får kvalifiserande arbeidsoppgåver på lik linje med menn. Dette inneber blant anna tilrettelegging for kompetansegivande kurs/utdanning.
- For å ivareta prinsippet om lik lønn for arbeid av lik verdi, skal lønnsfastsetjing baserast på kjønnsnøytrale kriterium.
- Ved tilsetjing gjeld følgjande prinsipp: dersom det er mindre enn 40 pst. kvinner i den aktuelle stillingsgruppa, har kvinneleg søkjar med tilnærma like kvalifikasjonar fortrinnsrett, utlysingsteksten for stillingar skal utformast med sikte på å rekruttere kandidatar av begge kjønn. Ved utlysing av stilling innanfor stillingsgrupper der kvinner er underrepresenterte, skal det i

utlysningsteksten takast inn oppfordring til kvinner om å søkje stillinga.

- Ved oppretting av prosjektgrupper og utval bør det vere minst 40 pst. representasjon av begge kjønn.
- Praktisering av permisjonsreglar og andre rettar som særleg er nytta av kvinner, må ikkje føre til at kvinner får dårlegare vilkår enn menn.
- Det skal givast jamleg informasjon/opplæring til NVEs leing om forhold knytte til praktisk likestillingsarbeid i verksemda.

Olje- og energidepartementet

I OEDs tilpassingsavtale er det nedfelt at departementet skal leggje vekt på å stimulere likestillingsarbeidet på dei områda der departementet er berørt som arbeidsgivar, blant anna:

- Den enkelte leiaren skal medverke til at kvinner og menn får likeverdige arbeidsoppgåver og høve til fagleg og personleg utvikling i departementet. Avdelingsleiarane har eit særleg ansvar for at likestillingsarbeidet blir følgt opp i eiga avdeling.
- Omsynet til likestilling skal vere eitt av kriteria som blir lagt til grunn ved rekruttering til ledige stillingar.
- Kunngjering av leiarstillingar skal innehalde ei spesiell oppfordring til kvinner om å søkje der som 40 pst. kvinnerepresentasjon ikkje er oppfylt.
- Oppfølging av likestillingsrelaterte funn i OEDs årlege personalstatistikkar.
- Eigen likestillingstillitsvalt som blant anna har som oppgåve å kommentere dei årlege personalstatistikkane og har uttalerett i alle tilsetjingssaker og utnemningar av embete i departementet.

5.2 Oppfølging av IA-avtalen

Olje- og energidepartementet

«OED skal søke å opprettholde det lave sykefraværet gjennom de siste fem år, ved å fokusere på forebyggende tiltak og tett oppfølging i tidlig fase av sykemeldingsperioder.»

Det er eit mål for OED at sjukefravær i størst mogeleg grad skal forebyggjast, og tidleg oppfølging av sjukemelde er ei prioritert oppgåve. I samband med inngåing av IA-avtalen blei det utarbeida nye rutinar for oppfølging av sjukemelde. Gjennomsnittleg sjukefraværsprosent dei siste fem åra før avtalen blei inngått var på 3,5 pst. Sjukefraværsprosenten åra etter at avtalen blei inngått har variert mellom 3,5 og 4 pst.

«OED skal forebygge fysiske plager og legge til rette for egne ansatte med redusert funksjonsevne og ha en bevisst holdning til søkere med redusert funksjonsevne ved nyansettelser.»

OED prioriterer ergonomisk tilrettelegging av kontorarbeidsplassar for å forebyggje fysiske plagar på arbeidsplassen. For tilsette med kortvarig eller varig redusert funksjonsevne, arbeider OED for å behalde eller få vedkomande tilbake i arbeid raskast mogeleg. Når det gjeld tilrettelegging av tiltak som kan få yrkeshemma ut i arbeidslivet, så deltek OED i departementa si trainee-ordning for personar med nedsett funksjonsevne.

«OED skal motivere arbeidstakere til å bli lengre i jobben (seniorpolitikk).»

Det overordna målet er å stimulere til eit godt arbeidsmiljø og ein god personalpolitikk for å gjere det attraktivt for den einskilde arbeidstakaren og den einskilde avdelinga å forlengje yrkeskarrieren. Gjennom tiltak i personalpolitikken, slik som medarbeidersamtale, redusert arbeidstid, heimekontor, mobilt kontor, pensjonistkurs og «seniordagar», blir forholda lagt til rette for at fleire kan stå lenger i arbeid.

Oljedirektoratet

«Oljedirektoratet skal ha et fortsatt lavt sykefravær.»

Per i dag har direktoratet framleis eit lågt sjukefravær mellom 3 og 4 pst.

«Oljedirektoratet skal ta imot eksterne med nedsett funksjonsevne anten ved tilsetjing eller i praksisplass.»

Per i dag har Oljedirektoratet tilsett ein medarbeidar med nedsett funksjonsevne i praksisplass.

«Oljedirektoratet skal ha en tydelig seniorpolitikk, som ivaretar de som ønsker å jobbe til de er 70 år og de som ønsker tidlig pensjon fra 62 år.»

Per i dag blir dette drøfta i medarbeidersamtaler med alle aktuelle. Direktoratet tilbyr økonomisk rådgjeving, pensjonistkurs, tenestefri med lønn – såkalla seniordagar, og vurdering av individuelle lønnstillegg i samband med lokale lønnsforhandlingar.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

«NVE skal satse på å redusere langtidsfraværet. Totalfraværet ikke skal være høyere enn 4,1 pst.»

Sjukefraværet dei siste fire åra har lege mellom 3,7 og 4,4 pst. Tendensen er nedgang i langtidsfraværet og litt auke i korttidsfraværet. Framover vil NVE spesielt arbeide for å førebyggje stress og utbrenthet, få folk raskt tilbake til arbeid ved sjukdom, med blant anna tett samarbeid med medarbeidarar og leiarar, og utarbeiding av individuelle oppfølgingsplanar. Sjukefraværet dei siste fire åra har lege mellom 3,7 og 4,4 pst. Tendensen er nedgang i langtidsfraværet og litt auke i korttidsfraværet. Framover vil NVE spesielt arbeide for å førebyggje stress og utbrenthet, få folk raskt tilbake til arbeid ved sjukdom, med blant anna tett samarbeid med medarbeidarar og leiarar, og utarbeiding av individuelle oppfølgingsplanar.

«NVE skal legge forholdene til rette for ansatte som utvikler en redusert funksjonsevne. NVE

skal ta i mot arbeidssøkere som trenger arbeidspraksis for å komme tilbake til arbeidslivet».

NVE har oppretta eit IA-utval som gir råd og drøfter tilrettelegging slik at tilsette raskt skal få hjelp ved behov for tilpassingar. IA-utvalet er eit operativt utval som arbeider for å finne gode løysingar og legg til rette slik at blant anna tilsette med nedsett funksjonsevne kan yte ut frå sine føresetnader. NVE har hatt ni eksterne arbeidssøkjarar med minoritetsbakgrunn og/eller redusert funksjonsevne i arbeidspraksis.

«NVE skal bruke milepælsamtaler for å planlegge seniorkarrieren. Samtalen skal inneholde hvordan arbeidsgiver kan tilpasse arbeidstid og oppgaver, slik at flere seniorer kan arbeide lengre.»

I tråd med hovudtariffavtalen er det i NVE innført nye seniorpoliske retningslinjer/tiltak.

6 Tilrettelegging for kraftutveksling mellom Noreg og Nederland

Statnett SF og nederlandske Tennet arbeider med den nye kabelen mellom Noreg og Nederland. Kabelen skal etter planen setjast i drift hausten 2007. OED gav i desember 2004 konsesjon til Statnett SF for tilrettelegging av kraftutveksling med Nederland. Konsesjonen la blant anna til grunn at kraftutvekslinga skulle baserast på den fysiske kraftomsetninga på spotmarknadene til den nederlandske og den nordiske kraftbørsen, såkalla implisitt auksjon og marknadskopling, etter same prinsippet som i den nordiske kraftmarknaden. Dette inneber at kraftutvekslinga til ei kvar tid er basert på prisforskjellar mellom landa, det vil seie at krafta flyt til landet med høgaste kraftprisar.

På grunn av utviklinga i Nederland, blant anna arbeidet som nå går føre med å utvikle krafthandelen mellom Belgia, Frankrike, Luxemburg, Nederland og Tyskland, har det vist seg å vere umogleg å

etablere ei slik handelsløysing frå det tidspunktet då kabelen blir sett i drift. Arbeidet som no blir gjort mellom desse landa har likevel målsetjingar som inneber at føresetnadene i Statnetts konsesjon skal kunne oppfyllest frå januar 2009. Statnett søkte derfor 20. august 2007 OED om å få nytte ei anna handelsløysing, såkalla eksplisitt auksjon fram til marknadskopling, og implisitt auksjon blir innført seinast i januar 2009. Ei organisering basert på eksplisitt auksjon inneber at kraftutvekslinga i kabelen er basert på at aktørane kjøper rettar for overføring av kraft gjennom kabelen ved auksjon og utfører kjøp og sal av kraft separat. Statnetts søknad er no til handsaming i OED. Departementet vil i handsaminga leggje til grunn at målsetjinga for kraftutvekslinga mellom Noreg og utlandet om ei effektiv og sikker kraftutveksling blir oppfylt i størst mogleg grad.

7 Innføring av ny måle- og kommunikasjonsteknologi i kraftmarknaden

NVE har på oppdrag frå OED analysert mogleghetene for auka bruk av ny teknologi som fører til auka effektivitet og betre avrekningsgrunnlag i kraftmarknaden, medrekna tovegskommunikasjon. NVE konkluderer med at det frå eit samfunnsøkonomisk synspunkt vil vere riktig å setje i gang full utbygging av moderne måle- og kommunikasjonsutstyr. NVE tilrår at det blir stilt visse funksjonelle krav til utstyret for å oppnå ei framsynt planlegging for aktørane. Krava bør utformast i samarbeid med bransjen og forbrukarsida hausten 2007, og kunne gjerast gjeldande frå 1. januar 2009. Ifølgje NVE kan ein passande tidshorisont for ei fullskala utbygging vere innan 2013. Vidare blir det tilrådd at finansieringa skjer gjennom nett-

selskapa si inntektsramme, det vil si nettleiga, på same måten som andre investeringar som blir gjennomførde av nettverksemda.

På bakgrunn av NVEs tilrådingar har departementet bedt NVE gå vidare med sikte på installering av moderne måle- og kommunikasjonsutstyr hos alle straumforbrukarar. Departementet understrekar at det er viktig å samarbeide med bransjen og forbrukarorganisasjonane under utforminga av funksjonelle krav som bør stillast til utstyret.

Departementet har bedt NVE om å vurdere tidsplanen undervegs når funksjonskrava er bestemte, og når ein ser utviklinga i kostnadene og får meir erfaring frå andre land. Raskare framdrift bør vere aktuelt dersom forholda tilseier det.

8 Fornyning, organisasjons- og strukturendringar innanfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde

8.1 Retningslinjer for vindkraftanlegg og små vasskraftverk

Retningslinjer for små vasskraftverk til bruk for utarbeiding av regionale planar og i NVEs konsekshandsaming vart fastsette av OED i samråd med Miljøverndepartementet i juni 2007. Samtidig fastsette dei to departementa retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg og sende ein rettleiar for utarbeiding av regionale vindkraftplanar på høyring. Retningslinjene og arbeidet med regionale planar er ei oppfølging av regjeringserklæringa. Dei styrkjer grunnlaget for ei heilskapeleg vurdering av søknader om konsekshon og skal gjere denne prosessen meir effektiv og føreseieleg. I 2008 vil departementa følgje opp planlegginga i fylkeskommunane. OED vil òg arbeide vidare med å leggje til rette for ei føremålstenleg koordinering av nye produksjons- og nettanlegg. Dette skal gi betre grunnlag for å identifisere utbyggingsløyser som er gunstige både for miljøet og kraftsystemet.

8.2 Omdanning av Gassnova til statsføretak

Eit nytt statsføretak Gassnova SF, blei stifta 3. juli 2007. Etableringa av Gassnova SF tek utgangspunkt i forvaltningsorganet Gassnova, som blei oppretta 1. januar 2005, jf. St.prp. nr. 49 (2006-2007) Om samarbeid om håndtering av CO₂ på Mongstad og Innst. S. nr. 205 (2006-2007).

Gassnova SF f r meir omfattande oppgåver enn forvaltningsorganet Gassnova. Oppgåvene til føretaket inneber at organisasjonen må byggjast opp tilstrekkeleg og i tillegg nytte ekstern hjelp og tenester for   møte desse utfordringane. Statsf retaket sitt hovudføremål er   forvalte statens interesser knytt til CO₂-handtering (teknologiutvikling, fangst, transport, injeksjon og lagring av CO₂) og gjennomføre dei prosjekta som blir vedteke på føretaksmøtet. Det er eit mål at føretaket sitt arbeid skal redusere kostnadene knytt til CO₂-handtering. Gassnova SF skal leggje til rette for at staten eller statleg eigde einingar best mogeleg

kan dra nytte av statens deltaking i CO₂-handteringsprosjekt. Føretaket skal gje råd til Olje- og energidepartementet i spørsmål om CO₂-handtering. Gassnova SF skal  g forvalte støtteordninga for CO₂-handteringsteknologiar, CLIMIT i samarbeid med Noregs forskingsråd.

8.3 Heimfallsordninga

Vasskraft står for så   seie all elektrisitetsproduksjon i Noreg. Vassdragslovgivinga fastset konsekshonsp kt for tileigning av vassfallsrettar og vassdragsreguleringar.

I dom av 26. juni 2007 slo EFTA-domstolen fast at Noregs praktisering av heimfallsreglane var i strid med EØS-avtalas føresegner om fri r rse av kapital og fri rett til etablering.

I premissane gav EFTA-domstolen Noreg medhald i at omsynet til   etablere eit system for offentleg eigarskap til vasskrafta er EØS-rettsleg legitimt. Avgjerda fr  EFTA-domstolen inneber at Noreg kan styrkje grunnprinsippet om offentleg eigarskap til vasskraftsektoren. Dette blir gjennomført ved   basere seg på den såkalla konsolideringsmodellen, som er eigna til   oppfylle regjerings grunnleggjande syn på at vasskraftressursane skal vere offentleg eigde og forvalta til det felles beste. Modellen inneber ei styrking av det offentlege eigarskapet til vasskraftressursane, og ei videreføring av prinsippet om at eigarskapet skal vere spreidd på statleg, fylkeskommunalt og kommunalt nivå innanfor den offentlege sf eren.

Det vil ikkje lenger vere høve til   gi vassfall-konsesjonar til private eigarar. Det vil heller ikkje vere høve til   forlenge eksisterande konsesjonar til private gjennom f regripe heimfall med tilbake-sal eller utleige til opphavleg konsesjonær. Det vil ikkje vere høve til   reetablere privat eigedomsrett til vassfall som har falle heim til staten. Når konsederte, privateigde kraftverk blir selde, vil dette gjelde for resterande konsesjonstid f r heimfall uavhengig av om k p ren er ein offentleg eller privat aktør. Det vil vere mogleg   selje inntil ein tredjedel av offentleg eigde vasskraftselskap til eigarar som ikkje er rekna som offentlege.

Med umiddelbar verknad vedtok Kongen i statsråd 10. august 2007 ei provisorisk anordning i tråd med konsolideringsmodellen, som skal gjelde inntil Stortinget kan gjere dei endringane i industrikonsesjonslova av 14. desember 1917 som er nødvendige for å bringe lova i samsvar med EØS-retten slik EFTA-domstolen har tolka den.

Vedtaket om provisorisk anordning sikrar stabile og føreseielege tilhøve i kraftsektoren, og hindrar samtidig spekulasjon. I det vidare arbeidet vil det bli gjennomført grundige utgreiingar og ein høyringsrunde som sikrar ei solid handsaming før det blir fatta endelege lovvedtak i Stortinget.

8.4 Nasjonal strategi for petroleumsnæringa

Regjeringa har, som ei oppfølging av Soria Moria-erklæringa, sett i gong arbeidet med ein nasjonal

strategi for petroleumsnæringa. Formålet er å utvikle ein strategi for korleis ein ønskjer å utvikle olje- og gassressursane og næringa som er knytte til utvinning av ressursane. I strategiprosessen blir Toppleiarforum involvert der oljeselskap, leverandørselskap, dei tilsettes organisasjonar, forskingssektoren og myndigheitene er representerte. Det er planlagt at prosessen skal vare i to år.

I strategiprosessen skal ulike utfordringar petroleumsnæringa står overfor eller vil stå overfor blir utgreidd og diskutert av partane. Formålet med strategiarbeidet er at det skal definerast mål for korleis vi ønskjer å utvikle verksemda, og at det skal leggjast fram forslag til verkemiddel for å nå desse måla. Resultatet av strategiarbeidet vil dermed yte til auka verdiskaping i petroleumssektoren og oppretthalde ei effektiv regulering av verksemda.

9 Olje- og energidepartementets beredskapsarbeid

OED har det overordna ansvaret for kraftforsyninga, forvaltninga av vassressursane og for olje- og gassaktivitetane på kontinentalsokkelen og på land.

Norsk petroleumsverksemd er svært viktig for ei påliteleg energiforsyning til Europa. OED er formelt ansvarleg for eit ressursforvaltningssystem som tek vare på leveransetryggleiken. Ansvaret er utøvd i samarbeid med OD og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), men det er oljeselskapa sjølve og Gassco som har det operative ansvaret for leveransetryggleiken.

OED har òg eit formelt ansvar for drivstoffberedskapen innanlands og, som andre medlemsland i Det internasjonale energibyrået (IEA), innanfor OECD-området. Nasjonalt er det ei målsetjing at denne beredskapen til ei kvar tid er tilpassa situasjonar gjennom heile krisespekteret, frå forstyrringar i oljemarknaden i fredstid til ein eventuell beredskaps/krigsliknande situasjon.

I 2006 vart det innført ei ny ordning for beredskapslagring av petroleumsprodukt ved lov og forskrift om beredskapslagring av petroleumsprodukt. Den nye ordninga inneber at selskap som produserer (raffinerer) eller importerer petroleumsprodukt blir pålagt å halde beredskapslager av desse produkta tilsvarende 20 dagar normalforbruk i Noreg. Lova gir styresmaktene heimel til å påleggje trekk i lagra, om situasjonen skulle tilseie det. Innføring av ny ordning førte til sal av dei statlege beredskapslagra av petroleumsprodukt.

Brukarområdet for beredskapslagra er som før: Lagra skal kunne nyttast til å sikre forsyningane i den norske marknaden ved eventuelle forstyrringar i leveransane. I tillegg kan dei nyttast til norske tiltak i ein koordinert krisehandteringsplan innanfor ramma av samarbeidet i IEA.

Tilgang på elektrisk kraft blir stadig viktigare for å kunne halde ved lag normal aktivitet i samfunnet. Elektrisitetsforsyninga er òg viktig for å sikre andre kritiske samfunnsfunksjonar i krisesituasjonar, og halde ved lag forsvarsevna i landet under beredskap og i krig.

Det operative ansvaret for kraftforsyningsberedskap er delegert til Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE), som er beredskapsstyresmakt etter energilova kapittel 6. NVE leiar Kraftforsynin-

gas beredskapsorganisasjon (KBO), der alle einingane i kraftforsyninga deltek.

Ved langvarig mangel på evne til å dekkje behovet for elektrisk kraft (energimangel) kan styresmaktene innføre rasjonering, det vil seie tvangsutkopling av forbruk og rekvirering av produksjon. Rasjonering blir eventuelt vedteke av OED etter råd frå NVE.

Ved problem over kortare tid med å balansere forbruk og tilgjengeleg forsyning (effektmangel) har Statnett som systemansvarleg fullmakt til å treffe nødvendige tiltak.

I svært krevjande kraftsituasjonar har Statnett ansvar for å ta i bruk verkemiddel for å sikre balansen og unngå rasjonering, etter godkjenning av NVE.

Det er OED som har tilsynsansvar med utviklinga i vassdrag, og OED ved NVE har ansvar for å sjå til at tiltakshavarar planlegg, byggjer og driv anlegg slik at tryggleiken for menneske, miljø og eigedom blir teken vare på, og at det blir utarbeidd ein beredskapsplan for å handtere unormale hendingar.

OED ved NVE assisterer og rettleier kommunane om fare ved flaum og skred gjennom flaumsonekartprosjektet, program for auka tryggleik mot leirskred og ved handsaming av arealplanar. NVEs flaumvarslingsteneste gir informasjon til kommunar og andre om flaumsituasjonar.

For eksisterande busetnad og infrastruktur kan NVE gi hjelp til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak mot flaum, isgang, erosjon og skred langs vassdrag.

Ved vassdragsulykker og skadeflaum som skuldast sabotasje eller naturgitte hendingar har forvaltningsapparatet under OED viktige beredskapsoppgåver. Koordineringsansvaret ligg til dei ordinære beredskapsstyresmaktene som politi, kommune, redningssentral og fylkesmann. NVE og andre fagorgan vil først og fremst ha ei viktig rådgivande rolle.

OED baserer Krisehandteringsplanverket sitt på scenario innan ulike typar kriser som OED kan bli involvert i. Scenaria viser ansvarsområda for dei aktuelle departementa og varslingsrutinar mellom departementa.

Koordinering og informasjonsflyt har spesielt fokus. OED har utarbeidd ein eigen Kriseinfo-

plan. Tilsette i Eining for kommunikasjon inngår i Informasjonsfagleg pool i regjeringas krisestøtteining. OEDs Internettsider har ei eiga Kriseinfoside som kan aktiverast på kort tid. Det er utarbeidd standard svar på dei mest aktuelle krisescenaria.

Tilsette i avdelingane som arbeider med beredskap inngår i krisestøtteininga sin beredskapspool, som har som oppgåve å avhjelpe andre departement under kriser.

OED har gjennomført og delteke i relevante beredskapsøvingar i 2007 og vil føre dette vidare i 2008.

10 Sektorovergripande miljøvernpolitikk

10.1 Miljøutfordringar - status og utviklingstrekk

Det har gjennom fleire år blitt gjennomført omfattande tiltak for å betre miljøsituasjonen både innan petroleums- og energisektoren, men sektorane vil også i framtida ha verknader i forhold til miljøet.

- Utslepp til luft frå petroleumssektoren kan blant anna medverke til klimaendringar, forsuring, overgjødsling og danning av bakkenært ozon.
- Utslepp til sjø ved leiting og utvinning av olje og gass kan påverke det marine miljøet.
- Utbygging av ny energiproduksjon, for eksempel i form av demningar, vegar og kraftlinjer, kan påverke natur- og kulturmiljøet.

Utslepp til luft

Petroleums- og energisektoren står for ein betydeleg del av dei norske utsleppa til luft av karbondioksid (CO_2), nitrogenoksid (NO_x) og flyktige organiske sambindingar utanom metan (nmVOC), og partiklar (PM) og polysykliske aromatiske hydrokarbon (PAH).

Utslepp til luft frå petroleumssektoren består hovudsakleg av avgassar frå forbrenning av gass i turbinar, fakling av gass og forbrenning av diesel. Petroleumsverksemda sleppte ut 11,8 mill. tonn CO_2 i 2006. I nasjonal samanheng står petroleumsverksemda for 27 pst. av CO_2 -utsleppa. Størstedelen av CO_2 -utsleppa frå petroleumssektoren er knytte til innretningane til sjøs. Utover dette er det CO_2 -utslepp frå gassterminalane på land og indirekte frå VOC-utslepp (såkalla prosessutslepp). Det er gjort store forbetringar knytte til utslepp av CO_2 frå sokkelen. Auka energiutnytting og redusert fakling har medverka til at CO_2 -utsleppa per produsert oljeekvivalent er redusert med om lag 16 pst. frå 1990 til 2006. Reduksjonane skuldast generelle teknologiforbetringar og utsleppsreducerande tiltak, blant anna som følgje av innføring av CO_2 -avgifta i 1991. Det er i dag eit høgt aktivitetsnivå på norsk sokkel, samtidig som ein del av produksjonen kjem frå eldre felt der produksjonen er meir energikrevjande (blant anna grunna auka vassproduksjon). Denne utviklinga fører til at reduksjonen i CO_2 -utslepp per produsert oljeekvi-

valent ikkje har vore stor nok til å vege opp for auken i energiforbruket. Særleg har auka gassproduksjon med påfølgjande gasskompresjon for eksport medført eit høgare kraftforbruk, som igjen aukar CO_2 -utsleppa. Dei totale CO_2 -utsleppa frå petroleumsverksemda er vurderte til å bli 13,7 mill. tonn i 2007. CO_2 -utsleppa frå petroleumssektoren er venta å auke fram til 2013 for deretter å minke.

Det er nær samanheng mellom utsleppa av CO_2 og NO_x frå petroleumsverksemda. Som for CO_2 er gassforbrenning i turbinar, fakling av gass og dieselforbruk på innretningane sentrale utsleppskjelder også for NO_x . Mengda utslepp avheng både av forbrenningsteknologien og av kor mykje drivstoff som blir brukt. NO_x -utsleppa frå petroleumssektoren var i overkant av 54,3 tusen tonn i 2006, tilsvarende 28 pst. av dei totale NO_x -utsleppa i Noreg. NO_x -utslepp per produsert oljeekvivalent er reduserte med 18 pst. frå 1990 til 2005. Reduksjonane i utslepp per produsert oljeekvivalent skuldast teknologiforbetringar og utsleppsreducerande tiltak. Til trass for reduksjonen av utslepp per produsert oljeekvivalent, har dei totale NO_x -utsleppa frå sektoren auka frå 1991. Hovudårsaka til veksten er at auka aktivitet har medverka til høgare energibehov, som igjen har medverka til auka utslepp. NO_x -utsleppa blir venteleg reduserte frå 2009.

Petroleumssektoren er hovudkjelda til utslepp av nmVOC i Noreg, og står for 40 pst. av dei totale nmVOC-utsleppa. Hovuddelen av utsleppa stammar frå lagring og lasting av råolje til havs og frå landterminalane. Mindre utslepp oppstår òg på gassterminalane og ved mindre lekkasjar. Petroleumsverksemda utgjer ein stadig mindre del av dei totale nmVOC-utsleppa, og prognosen for utslepp av nmVOC frå sektoren viser ein sterkt avtakande trend også framover. Dette skuldast i hovudsak krav om implementering av utsleppsreducerande teknologi i medhald av forureiningslova.

Noreg skil seg frå andre land ved at om lag halvparten av det totale innanlandske energiforbruket og 99 pst. av elektrisitetsproduksjonen er dekt av vasskraft. Dette medverkar på den eine sida til låge luftutslepp knytte til det innanlandske energiforbruket. På den andre sida inneber det at

Noreg har eit snevrare grunnlag for utsleppsproduksjonar enn andre land.

Produksjon og forbruk av elektrisk kraft kan variere betydeleg frå år til år som følgje av variasjonar i tilsig og temperaturforhold. Dette betyr blant anna at det er viktig for Noreg å ha tilgang til andre energikjelder som kan brukast som supplement til vasskrafta. I år med lågt tilsig og relativt høge prisar på elektrisk kraft, vil normalt bruken av alternative energibærarar, deriblant brensle som fyringsolje, gass og biomasse, auke. Dette er ei viktig årsak til at utsleppa frå innanlands stasjonær energibruk varierer frå år til år.

Utsleppa frå stasjonær forbrenning, eksklusiv olje- og gassutvinning, kjem frå fleire ulike energikjelder på mange ulike område. For eksempel blir det nytta søppel, fyringsolje, biomasse og gass i fjernvarmeanlegg. I industrien blir det nytta tungolje, fyringsolje, naturgass, kol og koks, mens blant anna treforedling brukar mye treavfall og avlut i verksemda si.

Dei viktigaste energibærarane som blir nytta til oppvarmingsformål ved sida av elektrisitet er biomasse (ved, treavfall og avlut) og ulike typar fyringsolje. Fyringsolje stod for om lag 7 pst. av dei totale CO₂-utsleppa.

Vedfyring, inkludert brikettar og pellets, og oljefyring medverka til saman med om lag 15 pst. av dei totale utsleppa av SO₂ i 2005. Om lag 3 pst. av utsleppa av NO_x stammar frå vedfyring og oljefyring.

Vedfyring medverka med 63 og 31 pst. av totale utslepp av respektive PM₁₀ og PAH i 2005. Utslepp av nmVOC frå vedfyring utgjorde vel 4 pst. av dei samla utsleppa i 2005.

I tillegg til utslepp frå stasjonær forbrenning kjem utslepp frå mobil forbrenning, som transport, og prosessutslepp. Desse utsleppa varierer i mindre grad med tilsig og temperaturforhold.

Utslepp til sjø

Utsleppa til sjø frå olje- og gassverksemda stammar i hovudsak frå produsert vatn ved regulær drift. Produsert vatn følgjer med oljen opp frå reservoaret og inneheld naturleg førekomande stoff frå reservoaret, og restar av tilsette stoff. Det produserte vatnet blir reinjisert i reservoaret eller reinsa før utslepp til sjø. Etter reinsing vil vatnet innehalde små mengder olje, mindre mengder andre organiske sambindingar, nokre tungmetall og restar av tilsette stoff. Dei akutte utsleppa utgjør samla sett ei mindre mengd, og ingen av desse har nådd land.

Dei totale utsleppa av olje frå norsk petroleumsværksemd står for ein mindre del av den totale til-

førselen til Nordsjøen. Hovudtilførselen kjem frå skipsfart og frå fastlandet via elvar.

Utviklinga av petroleumsværksemda på norsk kontinentalsokkel har gradvis ført til auka volum av produsert vatn, og det er venta at voluma vil auke i åra framover. Den viktigaste årsaka til dette er at dei store oljefelta på norsk sokkel blir eldre og at dei produserer meir vatn når oljereservane minkar. Handtering av auka mengder produsert vatn er ei stor utfordring for værksemda.

Olje- og gassværksemda er basert på målet om null miljøfarlege utslepp til sjø. Dei siste åra har værksemda gjennomført ei rekkje tiltak for å redusere utsleppa av produsert vatn, innhaldet av dispergert olje, andre organiske sambindingar og tungmetall i vatnet som blir sleppt ut til sjø. Dei gjennomførte tiltaka har ført til at veksten i utsleppa av produsert vatn har avteke og at det totale volumet dispergert olje som blir sleppt ut til sjø i det produserte vatnet er stabilisert. Industrien er i gang med å implementere ytterlegare tiltak for å avgrense utsleppa av produsert vatn. Desse tiltaka er venteleg gjennomførte i løpet av 2007. I følgje tal frå OD har olje- og gassindustrien sidan 2002 investert om lag 6 mrd. kroner i tiltak for å redusere utsleppa til sjø.

Leiting, utbygging og drift av olje og gass medfører bruk av kjemikaliar. Om lag 99 pst. av kjemikaliane som blir brukte i olje- og gassværksemda går ein ut frå har liten eller ingen miljøeffekt, det vil seie at dei er kategoriserte som gule og grøne kjemikaliar i SFTs klassifiseringssystem. Ein stor del av desse kjemikaliane er stoff som finst naturleg i sjøvann. Olje- og gassværksemda har i arbeidet med å nå målet om null miljøfarlege utslepp til sjø redusert utsleppa av miljøfarlege kjemikaliar betydeleg. I perioden 2000-2005 er utsleppa av miljøfarlege kjemikaliar (klassifiserte som svarte og raude av SFT) reduserte med nesten 92 pst. I hovudsak skuldast dette at industrien har erstatta miljøfarlege kjemikaliar med meir miljøvennlege alternativ, og at forbruk og utslepp av kjemikaliar er redusert. Målet om nullutslepp er vurdert som oppnådd for tilsette kjemikaliar.

Hovudutfordringa for olje- og gassværksemda er å oppfylle målsetjinga om null miljøfarlege utslepp til sjø og forpliktingane i OSPAR-konvensjonen, samtidig som olje- og gassværksemda er i ein fase av produksjonen der voluma med produsert vatn aukar.

Inngrep

Vassdragsutbyggingar og andre energirelaterte utbyggingar har medført inngrep i natur- og kulturmiljø i Noreg.

Innan energisektoren har det historisk vore vassdragsutbygginga som har hatt størst påverknad i forhold til biologisk mangfald, kulturlandskap og friluftsliv. Noreg har svært mange vassdrag og vassfall. Dei betyr mykje både for økonomiske interesser og for allmenne interesser som naturvern og friluftsliv. Kraftproduksjon står for den viktigaste økonomiske utnyttinga av vassdraga. Rundt ein tredel av vassdraga i Noreg er berørt av inngrep med kraftproduksjon som formål.

I tida framover vil ein større del av auken i produksjonen av fornybar energi kome frå små vasskraftverk (opp til 10 MW) og vindkraftverk. Også ved utnytting av desse kjeldene, og ved utbygginga av overføringsleidningar og andre energianlegg, står ein overfor viktige avvegingar med omsyn til miljøet. Vegar, kraftleidningar og andre installasjonar i tilknytning til vind- og vasskraftverk vil påverke økosystem, naturopplevingar og naturverdiar. Utfordringa er å finne dei ut frå miljøomsyn beste løysingane ved ny kraftutbygging.

10.2 Regjeringas miljøpolitikk på petroleum- og energiområdet

Regjeringas visjon er at Noreg skal vere ein miljøvennleg energinasjon, og vere leiande innanfor utviklinga av miljøvennleg energi.

Petroleumsverksemda er basert på målet om null miljøfarlege utslepp til sjø. I Barentshavet og havområda utanfor Lofoten er det lagt til grunn strengare krav enn for sokkelen elles. Her skal det ikkje førekome utslepp til sjø ved normal drift. Petroleumsverksemd i Barentshavet og Norskehavet skal vere verdas fremste i forhold til oljevernberedskap og miljøovervaking.

Regjeringas mål er at Noreg skal bli verdssleiande i miljøvennleg bruk av gass. Innanfor dei internasjonale klimaforpliktingane må ein større del av naturgassen som blir utvunnen på norsk sokkel takast i bruk innanlands til industri-, energi- og transportformål. Gjennom økonomiske verkemiddel og satsing på ny teknologi vil regjeringa syte for at nye konsesjonar til gasskraftverk blir baserte på CO₂-fjerning.

Satsing på energieffektivisering, varme og elektrisitet frå fornybare energikjelder er sentrale element i regjeringas miljøpolitikk på energiområdet. Det er mogleg å auke energiproduksjonen betydeleg, og energien kan brukast meir effektivt. For å styrkje utviklinga av miljøvennleg produksjon og bruk av energi er det grunnleggjande å ha langsiktige og stabile rammevilkår for støtte til energieffektivisering og fornybar energi.

Produksjon av fornybar energi gir ikkje utslepp av klimagassar og i mange tilfelle heller ikkje anna

forureining til luft. Regjeringa vil fremje effektiv og akseptabel energiproduksjon sett ut frå miljøomsyn, og samtidig sikre ei berekraftig forvaltning av kyst- og vassdragsnaturen. Det er eit viktig mål å syte for at den auka utbygginga av vindkraftverk og små vasskraftverk skjer utan at naturmangfald, friluftsliv eller store landskapsverdiar går tapt. Forsking og utvikling innanfor fornybar energi er òg viktig for å nå regjeringas miljømål.

10.3 Rapport om aktiviteten i 2006

Staten og Statoil inngjekk 12. oktober 2006 ei gjennomføringsavtale om å etablere verdas største fullskala CO₂-handteringsanlegg i sitt slag ved det planlagde kraftvarmeverket på Mongstad.

NVE la 18. desember 2006 fram rapporten frå forprosjekteringa av eit fangstanlegg på Kårstø. Hovudkonklusjonane i rapporten er at oppstart av anlegget tidlegast er mogleg ved årsskiftet 2011/2012. Kostnadene for eit fullskala fangstanlegg inklusiv transport og lagring vil vere i storleikssorden 5 mrd. kroner i investeringar og 370 mill. kroner i årlege driftskostnader. Driftstida på Naturkrafts gasskraftverk er usikker og tiltakskostnaden er utrekna til kr 700-2 200 alt etter driftstid.

OED har gitt Gassco, Gassnova, OD og NVE i oppdrag å gi ei tilråding om kva dei reknar som den beste transport- og lagringsløysinga for CO₂ frå Kårstø og Mongstad, når ein tek omsyn til kostnader, reservoarforhold og teknologisk risiko. Det er ein føresetnad at Kårstø og Mongstad blir sett i samanheng. Første rapportering kom sommaren 2007, jf. omtale under kap. 1833.

OD har estimert eit betydeleg teknisk potensial for auka oljeutvinning ved hjelp av CO₂-injeksjon i oljefelt på norsk kontinentalsokkel. Gassco, i samarbeid med Petoro og Gassnova, har på oppdrag frå OED identifisert moglege verdikjeder for fangst og lagring av CO₂. Ein rapport frå arbeidet vart lagt fram i juni 2006. Rapporten identifiserte tolv moglege kjeder, men ingen av desse viser ein positiv noverdi.

OED er aktivt med i fleire samarbeidsforum med fokus på fangst og lagring av CO₂. Blant desse er Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF), som skal medverke til samarbeid om forskning og vidareutvikling av teknologiar knytte til fangst og lagring av CO₂. Forumet har òg ambisjonar om å medverke til lønsam utnytting av CO₂, blant anna til auka oljeutvinning. CSLF tel i dag 22 medlemmer, blant dei USA, Canada, Storbritannia, Kina, India, Russland og Noreg, i tillegg til EU-kommisjonen og ei rekkje EU-land.

OED har i samarbeid med Miljøverndepartementet og relevante styresmakter i Nederland og

Storbritannia gått i leiinga for å få lagring av CO₂ i geologiske formasjonar under havet akseptert i OSPAR-kommisjonen og i London-konvensjonen. Hausten 2006 vart det fatta vedtak i Londonkonvensjonen om at det skulle vere tillete med injeksjon og lagring av CO₂ i geologiske formasjonar under havet. Endringa trådde i kraft 10. februar 2007. I juni 2007 vart tilsvarende vedtak fatta i OSPAR-konvensjonen.

OED har også i 2006 delteke i arbeidet under Baltic Sea Region Energy Cooperation (BASREC), for å utvikle Austersjøregionen som eit forsøksområde for dei fleksible mekanismene under Kyoto-protokollen. Rammene for dette samarbeidet er fastlagde gjennom ei felles rammeavtale (the Testing Ground Agreement) og investeringsfondet for implementering av felles gjennomføringsprosjekt i Austersjøregionen (the Testing Ground Facility). Fondets formål er å stimulere til realisering av felles gjennomføringsprosjekt i energisektoren i Austersjøregionen. Fondet var opphavleg på € 15 mill., finansiert av dei nordiske landa og Tyskland. Noreg har totalt investert 19 mill. kroner i fondet. Ein ny teikningsrunde vart avslutta i mars 2006, der det vart opna for private investorar, og kapitalen i fondet vart utvida til € 35 mill. Frå 2006 har forvaltaren av fondet fått fullmakt til å vurdere prosjekt i Ukraina og. Investeringsfondet er forvalta av miljøinvesteringsselskapet NEFCO, som har ansvar for å plukke ut potensielle prosjekt for investering. Dei potensielle prosjekta blir vurderte av ein investeringskomité, der OED er representert. Per mai 2007 er tolv prosjekt innanfor utbygging av fornybar energi og energieffektivitet godkjende av investeringskomiteen. Prosjekta er lokaliserte i Russland, Litauen, Estland og Ukraina.

OED løyvde midlar til forskingsprogrammet PROOFNy, som er administrert av Noregs forskingsråd (Forskingsrådet). Forskingsprogrammet Langtidseffektar av utslipp til sjø frå petroleumsvirksemda (PROOF) vart frå 1. januar 2006 innlemma som eit delprogram i «Havet og kysten» under navnet PROOFNy. «Havet og kysten» skal fremje forskning og medverke til auka kunnskap om det marine miljø.

OED medverka aktivt i arbeidet med St.meld. nr. 8 (2005-2006) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan).

OED finansierte i 2006 miljøvennleg gasskraftteknologi i regi av Forskingsrådet (CLIMIT-programmet). CLIMIT er administrert av Gassnova og Forskingsrådet i samarbeid, og er finansiert dels frå Forskingsrådets midlar til miljøvennleg gasskraftteknologi og dels av avkastninga frå fondskapitalen over kap. 1831.

CLIMIT dekkjer heile kjeda frå langsiktig, kompetanseoppbyggjande forskning til å støtte prosjekt som demonstrerer CO₂-handteringsteknologiar. Forskingsrådet har ansvaret for FoU-delen, mens Gassnova har ansvaret for å støtte demonstrasjonsprosjekt. CLIMITs programplan for 2006 tek utgangspunkt i dei føringane som er gitt for verksemda, og legg opp ein plan på kort og lang sikt innan satsingsområdet. Programplanen er i løpet av 2006 blitt tydeleggjort i eit vegkart. Det har vidare vore lagt vekt på aktiv, utoverretta verksemd for å utvikle prosjekt innan fangst og geologisk lagring av CO₂.

Noreg vart i november 2003 partner i det internasjonale partnerskapet for hydrogen (IPHE). Til saman deltek 16 land og EU-kommisjonen. IPHE skal medverke til å organisere, koordinere og setje i verk internasjonal FoU og demonstrasjon knytt til hydrogen som ein mogleg viktig energibærer i ei meir berekraftig energiframtid.

OED og Samferdsledepartementet la i august 2005 fram ein strategi for satsing på hydrogen som energibærer. Strategien dekkjer aktivitetar frå grunnleggjande forskning og fram til demonstrasjon av ny teknologi i marknaden og er knytt både til transportsektoren og til stasjonær energiforsyning. Hydrogenstrategien innebar etablering av ei felles plattform (Hydrogenplattforma) som er forankra i Forskingsrådet og som skal koordinere verkemiddelbruken i dag på området. Hydrogenrådet som inngår i Hydrogenstrategien, utarbeidde i desember 2006 ein overordna handlingsplan som gir råd om korleis Noreg best kan medverke til å løyse utfordringane og utnytte høva på hydrogenområdet. Handlingsplanen kjem med anbefalingar om aksjonar, aktivitetar og tiltak som kan danne grunnlaget for hydrogenarbeidet både innanfor og utanfor Hydrogenplattforma.

Enova SF har ansvaret for statens arbeid knytt til omlegging av energibruk og energiproduksjon. Enova skal medverke til å utvikle markedene for effektive energiløysingar og miljøvennlege energikjelder gjennom forvaltninga av midlane frå Energifondet. Ei brei evaluering av Enova i 2006 viste at etableringa av Enova har vore vellykka. Det vart blant anna konkludert med at Enova på relativt kort tid har bygt opp ein organisasjon som forvaltar midlane frå Energifondet på ein effektiv måte, samtidig som behovet for kontroll med bruken av midlane er teken vare på. Evalueringa gir ei god plattform for det vidare arbeidet med miljøvennleg energiomlegging.

I løpet av 2006 har Enova inngått avtaler som gir eit samla energieresultat på om lag 2,1 TWh/år. Størstedelen av resultatet knytte seg til prosjekt som reduserer energibruken. Gjennom avtaler

med industribedrifter vart det i 2006 kontraktsfesta resultat på til saman 891 GWh/år. For bygg, bustad og anleggssektorane var det kontraktsfesta resultatet på 380 GWh/år. Det vart inngått avtaler om fornybar varmeproduksjon på til saman 681 GWh/år i 2006.

Miljøomsyn i samband med vassdrags- og energiverksemda er tekne vare på gjennom sektorlovgevinga, plan- og bygningslova og forureiningslova. Konesjonshandsaminga etter vassressurslovverket og energilovverket for etablering av produksjon av elektrisitet er basert på grundige prosessar der fordelar og ulemper blir avvegne etter ei heilskapleg vurdering.

I 2005 vart det innført ei ordning med tematiske konfliktvurderingar av vindkraftutbyggingar. Under leiing av NVE vart det gjennomført konfliktvurdering av 67 melde og omsøkte prosjekt. Vurderingane var ferdige i januar 2006 og vart sende på høyring same varen. Ei evaluering av ordninga vart påbegynt, men slutføringa vart utsett i påvente av Miljøverndepartementets utarbeiding av nasjonale retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. OED deltok aktivt i den prosessen i heile 2006. Retningslinjene vart sende på høyring hausten 2006.

I 2006 utarbeidde NVE i samråd med Direktoratet for naturforvaltning, og med faglege innspel frå Riksantikvaren, Hordaland fylkeskommune og Reindriftsforvaltninga i Alta, eit utkast til retningslinjer for utarbeiding av regionale planar for små vasskraftverk. Utkastet vart sendt på høyring hausten 2006.

I 2006 vart eit betydeleg arbeid lagt ned i innføringa av EUs rammedirektiv for vatn. Det vart gjennomført miljøtilsynsverksemd ved eit stort tal nye og gamle vassdragsanlegg. FoU-programmet «Miljøbasert vannføring - fase I» vart avslutta i 2006 og resultata vart presenterte i boka «Økologiske forhold i vassdrag og konsekvenser av vannføringsendringar - en sammenstilling av dagens kunnskap». Prosjektet Kulturminne i norsk kraftproduksjon vart òg avslutta i 2006.

10.4 Tiltak som er aktuelle på kort og lang sikt for å løyse eksisterande og førebyggje nye miljø- og ressursproblem

Langsiktige miljøvennlege tiltak i energisektoren er viktige element i regjeringas klimamelding (St.meld. nr. 34 (2006-2007)) som vart lagt fram i juni 2007. Tiltaka som er foreslått skal blant anna leggje til rette for utfasing av oljefyring til oppvarming av bygningar, auka produksjon av bioenergi, og utvikling og introduksjon av nye teknologiar for

fornybar energi til sjøs, blant anna vindmøller til havs.

Utslepp frå petroleumsverksemda i Noreg er i stor grad regulert gjennom forureiningslova og petroleumslova. Forureiningslova blir blant anna brukt i høve til utslepp til sjø og utslepp av nmVOC frå lasting av råolje. Anlegga på land står overfor same type verkemiddelbruk som annan landbasert industri.

I petroleumslovgevinga er prosessane knytte opp mot godkjenning av nye utbyggingsplanar (PUD/PAD) sentrale. Anlegg plasserte på land eller i sjø innanfor grunnlinja er òg underlagde føresegnene i plan- og bygningslova med unntak av rørleidningar i sjø. I godkjenningsprosessen av PUD/PAD kan det blant anna stillast krav knytt til val av tekniske løysingar som påverkar utslepp av ulike gassar, produsert vatn og kjemikalier.

Styresmaktene nyttar forskjellige verkemiddel i dei forskjellige fasane i petroleumsverksemda; frå leitefasen, utbyggings- og driftsfasen til avslutningsfasen. Verkemidla varierer for dei forskjellige utsleppa til luft og sjø.

CO₂-avgifta og klimakvotelova er dei sentrale verkemidla for å redusere CO₂-utsleppa. CO₂-avgift er pålagt brenning av gass og diesel på innretningar til havs som blir nytta i petroleumsverksemda, og mineralolje for drift av supplyflåten. Bruk av gass, olje og diesel i tilknytning til petroleumsaktiviteten på kontinentalsokkelen er i medhald av CO₂-avgiftslova med verknad frå 1. januar 1991 pålagt CO₂-avgift. Frå 1. januar 2007 er CO₂-avgifta på sokkelen 80 øre per liter olje og per Sm³ gass (tilsvarar om lag kr 330 per tonn CO₂ for naturgass og kr 300 per tonn CO₂ for diesel). Regjeringa la 25. mai 2007 fram Ot.prp. nr. 66 (2006-2007) om kvotesystemet 2008-2012. Det norske kvotesystemet vil bli knytt til EUs kvotesystem ved at kvotedirektivet blir teke inn i EØS-avtala. Dette inneber at petroleumssektoren vil bli inkludert i det norske kvotesystemet frå 2008, med dei bedriftene som allereie har kvoteplikt for perioden 2005-2007. Petroleumsinstallasjonane vil måtte kjøpe alle kvotar på marknaden. CO₂-avgifta for petroleumssektoren skal oppretthaldast, men nivået vil bli justert slik at den totale CO₂-kostnaden blir halden på omtrent det nivået den har i dag, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2007-2008) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Styresmaktene kan òg nytte andre verkemiddel, som vilkår i PUD/PAD, utsleppsløyve, og produksjonsløyve som blant anna omfattar fakling. Brenning av gass i fakkelt ut over det som er nødvendig av omsyn til tryggleiken under normal drift, er etter petroleumslova ikkje tillete utan godkjenning frå OED.

I medhald av Protokollen om reduksjon av for-
suring, overgjødsling og bakkenært ozon av 1999
(Gøteborg-protokollen), pliktar Noreg å redusere
utslepp av NO_x til 156 kt og utslepp av nmVOC til
195 kt innan 2010. Dette representerer ein reduk-
sjon på respektive 29 og 35 pst. samanlikna med
utsleppsnivået i 1990. Utslepp av NO_x frå petrole-
umsverksemda er regulert ved vilkår i samband
med handsaminga av PUD/PAD. Frå 1. januar
2007 er det òg innført ei NO_x-avgift som omfattar
utslepp frå turbinar i petroleumsværksemda med
innfyrt effekt over 10 MW og maskiner over
750 kW. Avgifta gjeld dessutan utslepp frå fakkell.
Storleiken på avgifta er sett til kr 15 per kilo NO_x.
Det vart etablert eit avgiftsfritak for avgiftspliktige
værksemdar som inngår avtale med staten om kon-
krete mål om NO_x-reduksjonar. Ei slik avtale må
ha same effekt som avgifta over tid, og oppfylle
strengje krav i EØS-avtala.

Utsleppa av nmVOC frå petroleumsværksemda
er frå 2001 regulerte gjennom utsleppsløyve
heimla i forureiningslova, som stiller krav til at
oljen skal lagrast og lastast med best tilgjengeleg
utsleppsreducerande teknologi (BAT). Teknolo-
giar som kan tilfredsstille krava skal fasast inn
etter ein gitt tidsplan fram til utgangen av 2008.

Oljeselskapa har i fleire år arbeidd for å gjere
ny teknologi for gjenvinning av nmVOC tilgjenge-
leg for skytteltankarar. I dag finst teknologi som
reducerer utslepp frå lasting med om lag 70 pst.
Fleire fartøy har installert utsleppsreducerande
teknologi. Operatørane for felt med bøyelasting på
norsk kontinentalsokkel har etablert eit industri-
samarbeid for å kunne samordne innfasing av tek-
nologi og oppfylle kravet på ein føremålstenleg og
kostnadseffektiv måte. Gjennom industrisamarbei-
det ligg det til rette for erfaringsutveksling ved
drift av anlegga. Avtala om industrisamarbeid vart
inngått i 2002 og 26 selskap deltek i samarbeidet.
Framover vil det bli fokusert på tiltak for å oppnå
høg driftsregularitet på eksisterande anlegg.

Regulering av utslepp til sjø vil framleis skje
gjennom utsleppsløyve. Samtidig blir arbeidet med
å nå målet om null miljøfarlege utslepp til sjø frå
petroleumsværksemda ført vidare. Nullutsleppsmå-
let vart etablert i St.meld. nr. 58 (1996-1997) Miljø-
vernpolitikk for en bærekraftig utvikling, og nær-
are spesifisert i St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regje-
ringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.
Nullutsleppsmålet er basert på føre var-prinsippet
og inneber at det som hovudregel ikkje skal slep-
past ut miljøfarlege stoff, anten det er tilsette eller
naturleg førekomande miljøfarlege stoff. Operatør-
selskapa på norsk sokkel arbeider med å oppfylle
nullutsleppsmålet, og har sidan 2003 implementert
ei rekkje tiltak for å redusere utsleppa av miljøfar-

lege stoff til sjø. Vedtak om tiltak for å redusere
utsleppa til sjø frå eit felt skal i nullutsleppsarbeidet
basere seg på ei feltspesifikk heilskapsvurdering.
Denne vurderinga skal omfatte konsekvensar for
miljøet, forhold knytte til tryggleiken, reservoar-
tekniske forhold og kostnadsforhold.

I utgangspunktet var tiltaka planlagt gjennom-
førte innan 2005, men det har på fleire felt vist seg
meir krevjande å gjennomføre dei planlagde tiltaka
enn venta. Dei er derfor forseinka på nokre felt,
men vil bli gjennomførte i løpet av 2007 og vil få full
effekt frå og med 2008.

I St.meld. nr. 38 (2003-2004) Om petroleumsværk-
somsheiten vart det fastsett eigne vilkår for
utslepp til sjø frå petroleumsværksemda i området
Lofoten - Barentshavet. Lofoten - Barentshavet er
definert som eit særleg sårbart område, og det vart
derfor sett strengare vilkår for utslepp til sjø enn
for resten av norsk kontinentalsokkel. Vilkåra blir
følgde opp i forhold til olje- og gassværksemda i
området Lofoten - Barentshavet.

Forslingsprogrammet PROOF Ny, eit delpro-
gram under Forslingsrådets program «Havet og
kysten», er eit viktig tiltak for å auke kunnskapen
om langtidsverknader av utslepp til sjø frå petrole-
umsværksemda. Forslingsprogrammet vil styrkje
avgjerdsgrunnlaget for framtidig petroleumsværk-
semd på norsk sokkel.

Regjeringa vidarefører òg satsinga på sjøfugl-
programmet SEAPOPOP. Programmet er ein del av
den nasjonale sjøfuglkartlegginga, og skal med-
verke til å auke kunnskapen om sjøfugl i Noreg.
Dette vil betre grunnlaget for å fatte avgjerder om
forhold i skjeringspunktet mellom sjøfugl og men-
neskeleg aktivitet i havområda og kystsona, blant
anna i tilknytning til petroleumsværksaktivitet. SEAPOPOP-
programmet skal medverke med kunnskap i for-
hold til oppdatering av den heilskaplege forvalt-
ningsplanen for Lofoten - Barentshavet i 2010.

OED er òg støttespelar til programmet MARE-
ANO - «Marin arealdatabase for norske kyst- og
havområde». MAREANO-programmet skal kart-
leggje havbotnen på norsk sokkel, i første fase hav-
botnen i området Lofoten - Barentshavet. Dette
arbeidet skal inngå som ein del av kunnskaps-
grunnlaget i forhold til oppdatering av den heil-
skaplege forvaltningsplanen for Lofoten - Barents-
havet i 2010.

Regjeringa har gitt høg prioritet til arbeidet
med å utvikle teknologiar og løysingar som kan
medverke til å redusere klimagassutsleppa, og har
medverka til å leggje forholda til rette for prosjekt
for fangst og lagring av CO₂. Eit nytt statsføretak,
Gassnova SF, som skal ta vare på statens interesser
knytte til deltaking i CO₂-handteringsprosjekt vart
etablert i 2007. Føretaket skal medverke med råd-

giving og til realisering av regjeringas målsetjingar og politikk knytte til CO₂-handtering.

Det nye statsføretaket vil i samarbeid med Forskingsrådet føre vidare aktivitetane i det offentlege støtteprogrammet for utvikling av miljøvennlege gasskraftteknologiar, CLIMIT. På kort sikt er verksemda retta mot kvalifisering og reduksjon av kostnader knytte til CO₂-fangst frå gasskraftverk, og å etablere metodikk for sikker geologisk lagring av CO₂. På lenger sikt vil det vere viktig å kunne utvikle teknologiar med potensial for signifikant betring i verknadsgrad og lønsemd innan kraftproduksjon med CO₂-fangst.

Den britiske energiministeren Malcolm Wicks og olje- og energiminister Odd Roger Enoksen underteikna i 2005 ei felleserklæring om geologisk lagring av CO₂. Det er etablert ei arbeidsgruppe for nordsjøbassenget, med det formål å utvikle felles prinsipp som eit grunnlag for å regulere CO₂-lagring i Nordsjøen. Arbeidsgruppa avleverte rapport i juni 2007. Arbeidet vil bli ført vidare i ein fase 2.

OED har engasjert ein prosjektdirektør for CO₂-renseanlegget på Kårstø som vil følgje opp NVEs forprosjektering og skisse til prosjektplan. OED har etablert ein prosjektorganisasjon for å gjennomføre forprosjektering, planlegging og førebuing av fullskala CO₂-handtering på Kårstø.

Miljøverndepartementets utsleppsløyve av 12. oktober 2006 og gjennomføringsavtala mellom staten og Statoil dannar utgangspunktet for bygging av fangstanlegg for CO₂ på Mongstad. Samarbeidet om CO₂-handtering på Mongstad er todelt; det skal etablerast eit teknologiselskap som skal eige og drive pilotanlegg for CO₂-fangst, og det skal etablerast fullskala CO₂-handtering.

Første steg for CO₂-fangst skal etablerast mest mogleg samtidig med kraftvarmeverket. Det skal etablerast fullskala CO₂-handtering frå kraftvarmeverket innan utløpet av 2014. Arbeidet med prosjektet vart sett i verk straks etter tildelt utsleppsløyve, og det vart inngått avtale med Statoil. I tråd med gjennomføringsavtala skal det etablerast eit teknologiselskap/-partnerskap som skal eige og drive testanlegg for kvalifisering og utvikling av teknologi og løysingar for fangst av CO₂. Formålet er å utvikle løysingar som kan redusere kostnader og teknisk og økonomisk risiko knytte til fullskala CO₂-fangst, og som kan anvendast breitt både nasjonalt og internasjonalt.

Det vart 21. juni 2007 inngått ei samarbeidsavtale mellom staten, Statoil og fire andre selskap. Avtala regulerer planlegging og førebuing av testanlegg for CO₂-fangst og går fram til investeringsvedtaket for testsenteret i 2008.

Regjeringa vil halde fram arbeidet med elektrifisering av norsk sokkel. Det skal skje gjennom teknologiutvikling og bruk av generelle verkemiddel. Med bakgrunn i tekniske, økonomiske og forsyningsmessige forhold skal kraft frå land/utsleppsfri kraft til offshore eller landanlegg vurderast ved nye utbyggingar og større utviklingsprosjekt. Spørsmålet om tilknytning av petroleumsanlegg på sokkelen til kraftforsyninga frå land må vurderast opp mot utviklinga i kraftforsyninga både nasjonalt og i dei enkelte regionane der ilandføring er planlagt. Midt-Noreg og Hordaland (BKK-området) er eksempel på område med sterk forbruksvekst generert frå nokre få store prosjekt og der kraftforsyninga må vurderast å vere meir sårbar enn elles i landet. OED og Miljøverndepartementet har bedt OD, NVE, SFT og Petroleumsstilsynet om å utarbeide ein oppdatert analyse om kraft frå land til petroleumsverksemda innan 31. desember 2007.

Gassco utgreier i samarbeid med ei gruppe industri- og energiselskap høvet til å leggje eit gassrør frå Kårstø til Grenland, Vest-Sverige og Danmark. Systemet legg til rette for moglege framtidige forgreiningar til Vest-Agder og Vestfold/Østfold. Avgjerd om gjennomføring av transportsystemet blir teke i 2009, med ei eventuell ferdigstilling i slutten av 2012. Studiane er ei oppfølging av oppmødingsvedtak nr. 270, jf. Innst. S. nr. 135 (2004-2005).

Regjeringa vil byggje vidare på og utvikle vidare satsinga gjennom Enova og Energifondet. Det er lagt opp til ein sterk auke i dei økonomiske rammene til tiltak på dette området. I 2007 oppretta regjeringa eit Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering og det vart sett inn 10 mrd. kroner i fondet 1. januar 2007. Regjeringa vil foreslå å skyte inn endå 10 mrd. kroner i 2009. Avkastninga frå grunnfondet er på 431 mill. kroner i 2008 og forventes å bli på meir enn 900 mill. kroner frå 2010. Avkastninga frå grunnfondet vil kome i tillegg til påslaget på nettleiga som finansierer Enovas verksemd i dag. Samla inneber dette at innsatsen frå 2010 vil meir enn doblast i forhold til nivået i 2006 og tredoblast i forhold til nivået i 2002. For 2008 foreslår regjeringa ei ytterlegare avsetning til Energifondet over statsbudsjettet på 200 mill. kroner i samband med at det blir opprette ei ny støtteordning til fornybar elektrisitet, jf. St.meld. nr. 11 (2006-2007) Om støtteordningen for elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder. Regjeringas satsing vil gi rom for å auke satsinga på alle område innan fornybar energi og energieffektivisering. Det skal mellom anna etablerast ei eiga støtteordning for infrastruktur til fjernvarme. Vidare er det i St.meld. nr. 34 (2006-2007) Norsk klimapoli-

tikk varsle at regjeringa vil foreslå å auke kapitalen i grunnfondet ytterlegare med inntil 10 mrd. kroner innan 2012.

Det blir vurdert å innføre forbod mot å erstatte gamle oljekjellar med nye i bestående bygningar. Det blir arbeidd vidare med å sikre at det ikkje blir lagt om frå olje til straum ved utskifting av oljekjel i eksisterande bygningar.

OED forvaltar òg andre tiltak som har ein viktig funksjon for utviklinga i energibruk og -produksjon. Det er etablert ei ordning for opphavsgarantiar for elektrisitet som gir forbrukarane høve til å velje miljøvennlege alternativ. Det er etablert ei eiga ordning for satsing på energieffektivisering i treforedlingsindustri som får fritak for forbruksavgift på elektrisitet. OED arbeider med å etablere ei energimerkeordning for bygningar, og det er eit fortløpande arbeid med energimerking og standardkrav til hushaldsutstyr. Som ei oppfølging av ambisjonane i Soria Moria-erklæringa har regjeringa fastsett eit samla mål på 30 TWh/år auka fornybar energiproduksjon og energieffektivisering i 2016 i forhold til 2001.

Miljøomsyn i samband med vassdrags- og energiverksemnda er tekne vare på gjennom sektorlovgivinga, plan- og bygningslova og forureiningslova.

Regjeringa vil framleis ha som eit viktig mål å sikre tilstrekkeleg tilgang på fornybar energi til ein lågast mogleg miljøkostnad. Effektiv og miljømessig akseptabel energiproduksjon skal fremjast samtidig som ei berekraftig forvaltning av vass- og arealressursane skal sikrast.

Innan vassdragsforvaltninga vil ytterlegare styrking av NVEs miljøtilsyn medverke til at miljøkrav fastsette i konsesjonar blir etterlevde, både i anleggs- og driftsfasen.

Gjennomføringa av EUs vassdirektiv med tilhøyrande forvaltningsplanar på nedbørfeltnivå er eit viktig tiltak for å fremje ei heilskapleg forvaltning av vassressursane, og OED vil saman med NVE medverke aktivt til dette. Ei viktig rolle for NVE vil vere å sjå utarbeidinga av forvaltningsplanar i vassregionane i samanheng med det komande arbeidet med revisjonar av konsesjonsvilkår for vassdragsanlegg.

OED la i samråd med Miljøverndepartementet i juni 2007 fram retningslinjer for små vasskraftverk som gir rettleiing til fylkeskommunar om utarbeiding av regionale planar. Regionale planar bør kartleggje og systematisere miljøverdiar i forskjellige område og med det gi eit styrkt grunnlag for konsesjonshandsaminga. Retningslinjene klarer den vektta styresmaktene legg på omsyn til ulike miljø- og brukarinteresser, og skal nyttast av NVE i konsesjonshandsaming. I område der det ligg føre fleire konkrete planar om små kraftverk

bør NVE leggje til rette for ei mest mogleg samordna handsaming av desse.

Verneplan for vassdrag er viktig for å sikre eit representativt utval av vassdragsnaturen i landet. Regjeringa arbeider med spørsmål om vern av Vefsna. Det vil òg komme ei vurdering av vern av Øystesevassdraget, Langvella og Tovdalsvassdraget.

Regjeringa ønskjer å auke utbygginga av miljøvennleg vindkraft og gjennom konsesjonssystemet syte for ei god regional og nasjonal koordinering av vindkraftutbygginga. Dette vil blant anna skje ved at handsaminga av konsesjonssøknader blir samordna regionvis der det er føremålstenleg. OED og Miljøverndepartementet la saman fram retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg i juni 2007. Det blir òg fastsett ein rettleiar for utarbeiding av regionale planar for vindkraft. Formålet med retningslinjene er å medverke til at utbygging av vindkraft skjer etter heilskaplege og langsiktige vurderingar og slik at konfliktane i forhold til andre viktige omsyn er akseptable. Samtidig skal retningslinjene medverke til at plan- og konsesjonsprosessane blir meir effektive og føreseielege for utbyggjarar og samfunnet elles. OED vil òg stå føre ei evaluering av ordninga med tematiske konfliktvurderingar av vindkraftutbyggingar.

OED står for hovudfinansieringa av Forskingsrådets store satsing RENERGI («Fremtidens rene energisystem»), der det meste av energiforskinga er samla. Programmet famnar svært breitt fagleg og skal utvikle kunnskap og løysingar som grunnlag for berekraftig forvaltning av energiressursane i landet utanom petroleum, og internasjonalt konkurransedyktig næringsutvikling knytt til energisektoren. I 2007 ble det under OED løyvd 99,3 mill. kroner til RENERGI og beløpet er foreslått ført vidare på om lag same nivået i 2008. RENERGI støttar forskning og utvikling knytt til effektive og nye fornybare energiteknologiar og til effektive energisystem der miljøforhold står sentralt. Det blir òg løyvt midlar til samfunnsfagleg forskning som har som hovudformål å utvikle kunnskapar om energi, miljø og teknologi, for å gi grunnlag for utforminga av ein politikk for berekraftig utvikling på energiområdet.

I 2007 sette OED i gang arbeidet med å opprette Energi 21 bestående av aktørar innanfor norsk energiforsking - industri, forskingsinstitusjonar og styresmakter. Formålet med Energi 21 er å sikre auka berekraftig verdiskaping og forsyningstryggleik gjennom eit meir samordna og auka engasjement innanfor sektoren med omsyn til forskning, utvikling, demonstrasjon og kommersialisering av ny teknologi. Ei strategigruppe arbeider no

med å utarbeide strategi og etablering av innsatsområde. Når dette er ferdig blir det utpekt eit styre som vil organisere og gjennomføre strategiane og styre innsatsområda. Prosessen er basert på modell av OG21 («Olje- og gass i det 21. hundreåret»), som er eit tilsvarande tiltak innanfor petroleumssektoren. OG21 har, sidan opprettinga i 2001, vore sett på som ein suksess og er blitt lagt merke til internasjonalt.

Kunnskap og systematisk oversikt over viktige område for truga arter og naturtypar er ein føresetnad for å stanse tapet av norsk naturmangfald. OED deltek i den interdepartementale gruppa som koordinerer Nasjonalt program for kartlegging og overvaking av biologisk mangfald. Formålet med programmet er å tette kunnskapshol og medverke

til at data over biomangfald blir samla i nasjonale databasar.

To naturtypar som kan bli påverka av små vasskraftverk og som Noreg kan seiast å ha eit internasjonalt ansvar for, er bekkekløfter og fosseprøytsoner. Direktoratet for naturforvaltning og NVE har sett i verk eit samarbeidsprosjekt for å framskaffe eit nasjonalt oversyn over utbreiinga av desse naturtypane.

Våren 2007 la regjeringa fram ein Nasjonal tverrsektoriell strategi og tiltak mot framande skadelege arter. OED vil følgje opp førebygging av spreiding av framande skadelege arter ved nye vassoverføringar mellom vassdrag og ved bruk av frøblandingar for revegetering av tippar, vegar, grøfter med meir i samband med energitiltak.

11 Grøn stat – innføring av miljøleiing i statlege verksemdar

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) fokuserer på miljøvinstar ved energibruk, innkjøp, transport og handtering av avfall i drifta av departementet. Miljøbelastninga skal reduserast så langt det er mogleg, og IKT er eit viktig verktøy for å få dette til.

Arbeidet med Grøn stat er ført vidare som ein integrert del av departementets styringssystem. Eit overordna mål er å skape gode miljøhaldningar hos medarbeidarar i OED.

Oljedirektoratet

Oljedirektoratet (OD) jobber systematisk for å nå regjeringa sine miljømål. For 2007 har OD ein handlingsplan for miljøleiing med fokus på følgjande:

- Nybygg. Få eit tilpassa og moderne nybygg med god HMS-kultur og annen teknisk standard.
- Avfallshandtering. Kjeldesortering - levere mest mogleg til resirkulering.

- Videokonferansar og telefonmøte. Fokuserer på auka bruk.
- Energi. Ha fokus på ENØK i nybygg.
- Innkjøp. Velje ISO og miljømerka produkt. Returordning av emballasje ved kjøp.

Ved å ha fokus på desse tiltaka vil OD oppnå både miljømessige og økonomiske effektar.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

Miljøaspektet inngår som ein del av Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin visjon og strategi. Miljøleiing og miljøomsyn er i NVE sitt HMS- og kvalitetssikringssystem. Arbeidet med Grøn stat/miljøleiing er innarbeida som ein integrert del av organisasjonen sitt styringssystem. NVE legg vekt på miljøleiing ved blant anna ENØK-tiltak og handtering av avfall. Det blir stilt miljøkrav til leverandørar i samband med kjøp av varer og tenester, konkrete tiltak er innført for å redusere papirbruk og det blir lagt til rette for tilsette som vil bruke el-bil som transportmiddel til jobb.

Olje- og energidepartementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2008 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a.	Sum utgifter under kap. 1800-1870, 2440 og 2490	kr 29 876 298 000
b.	Sum inntekter under kap. 4800-4860, 5440, 5490, 5582, 5680 og 5685	kr 145 094 400 000

**Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2008,
kapitlene 1800-1870, 2440, 2490, 4800-4860, 5440, 5490, 5582,
5680 og 5685**

I
Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Administrasjon				
1800	Olje- og energidepartementet			
	01 Driftsutgifter	123 112 000		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 136 000		
	71 Tilskudd til Norsk Oljemuseum	6 500 000		162 748 000
	Sum Administrasjon			162 748 000
Petroleum				
1810	Oljedirektoratet			
	01 Driftsutgifter	190 200 000		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	250 200 000		
	45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000		445 400 000
	Sum Petroleum			445 400 000
Energi og vannressurser				
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat			
	01 Driftsutgifter	290 700 000		
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	57 500 000		
	22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	79 000 000		
	45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000		
	73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer, <i>kan overføres</i>	30 000 000		462 200 000
2490	NVE Anlegg			
	24 Driftsresultat			
	1 Driftsinntekter	-47 000 000		
	2 Driftsutgifter	40 200 000		
	3 Avskrivninger	5 500 000		
	4 Renter av statens kapital	1 300 000		
	5 Investeringsformål	1 000 000		
	6 Reguleringsfond	-1 000 000		
	45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000		6 000 000
	Sum Energi og vannressurser			468 200 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Energiomlegging				
1825	Omlegging av energibruk og energi-produksjon			
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	29 500 000		
	50 Overføring til Energifondet	631 000 000		
	74 Naturgass, <i>kan overføres</i>	30 000 000		690 500 000
	Sum Energiomlegging			690 500 000
Teknologi og internasjonalisering				
1830	Forskning			
	22 Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	20 000 000		
	50 Norges forskningsråd	438 500 000		
	70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	9 800 000		468 300 000
1831	Miljøvennlig gassteknologi			
	50 Overføring til fond for CLIMIT	81 800 000		81 800 000
1832	Internasjonalisering			
	70 Internasjonalisering, <i>kan overføres</i>	22 350 000		22 350 000
1833	CO ₂ -håndtering			
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	935 000 000		
	70 Administrasjon, Gassnova SF	60 000 000		995 000 000
	Sum Teknologi og internasjonalisering			1 567 450 000
Statlig petroleumsvirksomhet				
1870	Petoro AS			
	70 Administrasjon	242 000 000		242 000 000
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten			
	30 Investeringer	25 100 000 000		
	50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 200 000 000		26 300 000 000
	Sum Statlig petroleumsvirksomhet			26 542 000 000
	Sum departementets utgifter			29 876 298 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Ordinære inntekter				
4800	Olje- og energidepartementet			
	03 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 000 000		
	70 Garantiprovisjon, Gassco	1 800 000		2 800 000
4810	Oljedirektoratet			
	01 Gebyrinntekter	9 500 000		

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
	02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	36 500 000	
	03	Refusjon av tilsynsutgifter	10 200 000	56 200 000
4820		Norges vassdrags- og energi- direktorat		
	01	Gebyrinntekter	38 600 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	45 500 000	
	40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	23 000 000	107 100 000
4825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	80	Fondsavkastning	431 000 000	431 000 000
4829		Konsesjonsavgiftsfondet		
	50	Overføring fra fondet	130 000 000	130 000 000
4831		Miljøvennlig gassteknologi		
	80	Fondsavkastning	91 800 000	91 800 000
4860		Statnett SF		
	70	Garantiprovisjon	1 800 000	1 800 000
5490		NVE Anlegg		
	01	Salg av utstyr mv.	1 000 000	
	30	Avsetning til investeringsformål	1 000 000	2 000 000
		Sum Ordinære inntekter		822 700 000
		Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksom- heten		
	24	Driftsresultat		
		1 Driftsinntekter	159 300 000 000	
		2 Driftsutgifter	-29 100 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
		4 Avskrivninger	-16 800 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-6 600 000 000	104 800 000 000
	30	Avskrivninger	16 800 000 000	
	80	Renter av statens kapital	6 600 000 000	128 200 000 000
		Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		128 200 000 000
		Skatter og avgifter		
5582		Sektoravgifter under Olje- og energi- departementet		
	70	Bidrag til kulturminnevern	15 700 000	15 700 000
		Sum Skatter og avgifter		15 700 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Renter og utbytte mv.				
5680	Innskuddskapital i Statnett SF			
	85 Utbytte		283 000 000	283 000 000
5685	Aksjer i StatoilHydro ASA			
	85 Utbytte	15 773 000 000		15 773 000 000
	Sum Renter og utbytte mv.			16 056 000 000
	Sum departementets inntekter			145 094 400 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 03
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2008 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i StatoilHydro ASA.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan:

1. utgiftsføre kjøp av aksjer i StatoilHydro ASA uten bevilgning under kap. 1811 StatoilHydro ASA, post 96 Aksjekjøp.
2. utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning pro et contra-oppgjør i forbindelse med salg av SDØE-andeler under:
 - a) kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 25 Pro et contra-oppgjør.
 - b) kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 01 Pro et contra-oppgjør.
3. utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	400,0 mill. kroner
	74	Naturgass	20,0 mill. kroner
1830		Forskning	
	50	Norges forskningsråd	33,0 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7,0 mill. kroner
1833		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20,0 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettelige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2008 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltagelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

X

Forpliktelser før plan for utbygging/anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske

engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

Andre fullmakter

XI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2008 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XIV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XV

Endringer i Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2008 kan godkjenne og gjennomføre nødvendige transaksjoner ved overdragelse av SDØE-andeler for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg i Gassled.

XVI

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg 1**Den finansielle utviklingen i Konesesjonsavgiftsfondet**

Tabell 1.1 Oversikt over den finansielle utviklingen i Konesesjonsavgiftsfondet

		(i 1000 kr)
Fondskapital per 1.1.2006		-14 688
Innbetalte konsesjonsavgifter	121 245 ¹	
Renter	2 466	
Overført til statsbudsjettet	-148 900	
Endring i fondskapitalen	-25 189	
Fondskapital per 1.1.2007		-39 877
Budsjetterte konsesjonsavgifter	230 278 ¹	
Beregnete renter	2 500	
Overført til statsbudsjettet	-154 500	
Beregnet endring i fondskapitalen	78 278	
Beregnet fondskapital per 1.1.2008		38 401
Budsjetterte konsesjonsavgifter	129 600	
Beregnete renter	2 700	
Forslag til overføring til statsbudsjettet	-130 000	
Beregnet endring i fondskapitalen	2 300	
Beregnet fondskapital per 1.1.2009		40 701

¹ Det er i januar 2007 betalt inn 99,4 mill. kroner som knytter seg til 2006.

I følge Konesesjonsavgiftsfondets vedtekter § 6-7 skal minimum 20 mill. kroner til enhver tid være plassert i statskassen som en sikring mot uforutsette hendelser. Det kan lånes ut inntil

25 mill. kroner til finansiering av tiltak som vedkommende kommune setter i verk og som i tillegg har sammenheng med kraftutbygging eller vassdragsregulering i kommunen.

Vedlegg 2

Lederes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak under Olje- og energidepartementet

Statnett SF

I 2006 hadde Statnett utgifter på kr 3 021 576 til godtgjørelse av daglig leder. Disse fordelte seg på kr 1 444 339 i lønn, kr 168 722 i andre godtgjørelser og kr 1 408 515 i pensjonskostnad. Statnett har ikke avtaler om bonus, utdeling av overskudd, opsjoner eller lignende for daglig leder.

Daglig leder har ordinær pensjonsalder ved fylte 65 år, men rett til å fratre etter eget ønske på et hvert tidspunkt mellom fylte 62 og 65 år. Ved fratreden mellom 62 og 65 år skal det utbetales en årlig godtgjørelse på 66 pst. av pensjonsgrunnlaget. Godtgjørelsen avkortes ved eventuell annen inntekt.

Enova SF

Administrerende direktør i Enova SF mottok i 2006 lønn og godtgjørelse på kr 903 019. Årlige pensjonsforpliktelser (medlemskap i Statens pensjonskasse) dekket av Enova utgjør kr 88 828 (10 pst. av årslønnen). I henhold til ansettelsesavtalen gjelder en gjensidig oppsigelsestid på seks måneder.

Petoro AS

Administrerende direktør i Petoro AS mottok i 2006 lønn på kr 2 883 500. I tillegg mottok han annen godtgjørelse på til sammen kr 129 000. Kostnadsførte pensjonsforpliktelser for 2006 var

kr 1 754 000. Administrerende direktør når pensjonsalder ved fylte 62 år. Pensjonen utgjør 66 pst. av pensjonsgrunnlaget. Utbetalinger fra Folketrygden og utbetalinger fra andre pensjonsordninger hvor pensjonsrettigheter er opptjent før tiltredelse i Petoro AS kommer til fradrag. Han kan gå av med pensjon ved fylte 60 år med full pensjon mot å stå til disposisjon for selskapet til fylte 62 år med inntil 25 pst. av full arbeidstid. I henhold til ansettelsesavtalen gjelder en gjensidig oppsigelsestid på seks måneder. Han har ingen avtale om etterlønn.

Gassco AS

Administrerende direktør i Gassco AS mottok i 2006 lønn på kr 2 098 000. Han har rett på rentefritt billån på kr 500 000, samt fast bilgodtgjørelse på kr 105 000 per år. Administrerende direktør har en bonusordning som kan gi inntil 15 pst. av grunnlønn i bonus. Utbetaling i 2007 for oppnådde resultater i 2006 var på kr 304 210 (14,5 pst.). Årlige pensjonsforpliktelser dekket av Gassco AS utgjorde kr 736 157. Administrerende direktør når pensjonsalder ved fylte 62 år og pensjonen utgjør 66 pst. av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsordningen fra 62 til 67 år er ikke forsikret og kostnaden vil tas over ordinært driftsbudsjett når den tid kommer. Gjensidig oppsigelsestid er seks måneder. Han har ingen avtale om etterlønn.
